هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان
92

سالی/ 2013 – بەرگی نەوەت و دوو

چاپی یەکەم/ سالی 2013

پێرست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (17) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دووشەممە 2013/5/13 ل 5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (18) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/5/14 ل 61

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (19) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2013/5/15 ل 101

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (20) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2013/5/20 ل 145

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (21) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/5/21 ل 209

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (22) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2013/5/22 ل 260

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (23) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2013/5/27 ل 291

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (24) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/5/28 ل 351

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (21)

سێ شەممە رێكەوتی 2013/5/21

كاتـژمێر (11)ی پـێش نیـوەڕۆی رۆژی سـێ شـەممە رێكـەوتی 2013/5/21 پەرلـەمانی كوردسـتان - عێراق بە سەرۆكایەتی د.ارسلان بایز اسماعیل سەرۆكی پەرلەمان و، بـە ئامـادەبوونی بـەڕێز د. حسـن محمـد سورە جێگری سەرۆك و، بـەڕێز فرسـت أحمـد عبـدالله سكرتێری پەرلـەمان, دانیشـتنی ژمـارە (21)ی خـولی سێیەم, ساڵی (2013) ی خۆی بەست.

بەرنامەی كار:

بەپێی حوكمەكانی بڕگە (1)ی مادده (20) لە پەیڕەوی نـاوخۆی ژمـارە (1)ی هـەمواركراوی سـاڵی 1992ی پەرلەمانی كوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆكایەتی پەرلەمان بڕیـاری درا دانیشـتنی ژمـارەی (21)ی خـولی سێیەمی هەڵبژاردن لە كات (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێكەوتی 2013/5/21 دا بەم شێوەیە بێت:

1-خستنەروو و گفتوگۆكردنی پێشنیاری یاسای هـەمواركردنی سـێیەمی یاسـای پارێزەرایـەتی لـە هـەرێمی كوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999.

2-خستنەروو و گفتوکردنی پرۆژە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای سندوقی خانەنشینی پارێزەران ژمارە (18)ی ساڵی 1999.

بەڕێز د. ارسلان بایز/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنی ئەمڕۆمان دەست پێ دەکەین، پەرلەمانی کوردستان، خولی سێیەمی هەڵبژاردن، ساڵی چوارەم، خولی گرێدانی دووەم، ژمارەی دانیشتن (21) ڕۆژی دانیشتن (2013/5/21)

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگەی (1)ی ماددەی (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (21)ی ئاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی ڕۆژی سێ شەمە ڕێکەوتی 2013/5/21 بەم شێوەیە بێت:

1-خستنەروو و گفتوگۆکردنی پێشنیاری یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999.

2-خستنەروو و گفتوکردنی پرۆژە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای سندوقی خانەنشینی پارێزەران ژمارە (18)ی ساڵی 1999.

داوا دەکەین لە لیژنەی یاسایی فەرموون بۆ سەکۆی لیژنەکان، فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، لیژنەی یاسایی ڕاپۆرتی خۆی هەیە لەسەر پرۆژەکە، بە هەردوو زمانی عەرەبی و کوردی، ئامادەیە، لەبەردەمتانە، سەرەڕای ئەوەش سەندیکای پارێزەرانی کوردستان ڕاپۆرتێکیان ئاراستەی پەرلەمان کردبوو، دابەشکرا لەسەر ئەندامانی پەرلەمان، تێبینی خۆیان لەسەر پشتگیری کردنی پرۆژەکە دایە، ماددەی یەکەمی پرۆژەکە کە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە بەم شێوەیە:

المادة الاولى: تلغى المادة (4) من القانون و يحل محلها ما يلي:

المادة (4):

اولاً: يفتح قسم المحاماة ضمن المعهد القضائي ليكون اساساً للتطوير المهني و التأهيل لممارسة المحاماة في الاقليم.

ثانياً: للنقابة فتح دورات تأهيلية مماثلة لقسم المحاماة في المعهد القضائي لحين فتح باب القبول في المعهد وفق نفس الشروط الواردة في الفقرة (ثالثاً) من هذه المادة و ينظم ذلك بنظام خاص يصدره مجلس النقابة.

ثالثاً: يشترط فيمن يـرخص لـه بمزاولـة المهنـة لاول مـرة في الاقلـيم ان يجتـاز بنجـاح قسـم المحامـاة في المعهـد القضائي او الدورة على ان يكون القبول وفق الشروط التالية:

1- حاصلاً على شهادة البكالوريوس في القانون من احدى الجامعات المعترف بها في الاقليم و العراق و ما يعادلها وفقاً لاحكام القوانين النافذة.

2- ان يكون عراقي الجنسية و مقيماً في كوردستان – العراق بصورة دائمية.

3- ان يتمتع بالاهلية القانونية الكاملة.

4- غير متجاوز الخمسين من العمر الا اذا سبق ان مـارس المحامـاة و كـان مسجلاً في جـدول النقابـة او مـارس القضاء او الادعاء العام في الاقليم او كان عضواً في الهيئة التدريسية لمادة القانون لمدة لا تقل عـن سـبع سـنوات في الاقليم على ان لا يتجاوز اعمارهم عن ثلاثة و ستين سنة.

5- محمود السيرة و السمعة و اهلاً للاحترام الواجب لممارسة المهنة.

6- غير محكوم بجريمة مخلة بالشرف.

7- غير محال على التقاعد لعدم صلاحيته للخدمة بسبب مرض عضال لا يرجى من شفائه.

8- غير مشطوب اسمـه مـن احـدى النقابـات بسـبب تأديبـي او انضـباطي او مفصـول مـن الوظـائف العامـة و الخاصة باسباب مخلة بنزاهة الذمة او الاداب العامة.

رابعاً: لا يجوز الجمع بين العضوية في نقابـة المحـامين في كوردسـتان و عضـوية ايـة نقابـة اخـرى للمحـامين في العراق.

جەنابی سەرۆکی پەرلەمان، ئەندامانی پەرلەمان، ئەو خوێندنەوەیە بەم شێوەیە کە لە پرۆژەکەدا هاتییـە، لەلایەنی زمانەوانییەوە، ئێمە دەستکاریمان نەکرد، کو هاتووە ئەوا خوێندمانەوە.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو بەکوردییەکەی.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یاسـای سـێیەم، هـەموارکردنی یاسای پـارێزەران، ژمـارە (17)ی سـاڵی 1999، مـاددەی یەکـەمی پرۆژەکـە، ماددەی چوارەم لە یاسایەکە لادەدرێت و ئەمەی خوارەوە جێی دەگرێتەوە:

ماددەی (4):

یەکەم: بەشی پارێزەرایەتی لە پەیمانگای دادوەری دەکرێتەوە بۆ ئـەوەی ببێتـە بنەمایـەك بـۆ پێشخسـتن و ئامادەکردن بۆ کاری پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان.

دووەم: سەندیکای پارێزەران بۆی هەیە تا ئەو کاتەی وەرگرتن لەو پەیمانگایە دەکرێتەوە خولی ئامادەکاری بۆ بەشی پارێزەرایەتی بکاتەوە، کـە هاوچەشـنی بەشـی پارێزەرایـەتی پـەیمانگای دادوەری بێـت و بەهـەمان

ئەو مەرجانەی کە لەبرگەی سێیەمی ئەم ماددەیەدا هاتووە، ئەوەش بە پەیرەوێکی تایبەت ڕێکدەخرێت کە ئەنجومەنی سەندیکا دەری دەکات.

سێیەم: مەرجە ئەو کەسەی کە بۆ یەکەمجار مۆڵەتی کاری پارێزەرایەتی پێدەدرێت سەرکەوتووانە لە بەشی پارێزەرایەتی پەیمانگای دادوەری یان خولی ئامادەکردنی پارێزەران دەرچووبێت، دەبێ وەرگرتنیش لە پەیمانگا و خولەکە بەپێی ئەم مەرجانەی خوارەوە بێت:

1-**هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس بێت لە یاسا، لە یەکێك لەو زانکۆیانەی کە لە هەرێم یان لە عێراق بە فەرمی ناسراوە، یان دەرچووی بەشێك بێت کە هاوتای ئەوانە بێت بەپێی حکومی ئەو یاسایانەی کاریان پێ دەکرێت.**

2- **دەبێ ڕەگەزنامەی عێراقی هەبێت و لە هەرێمی کوردستاندا بەشێوەیەکی هەمیشەیی نیشتەجێ بێت.**

3- **لێهاتووی یاسایی تەواوی هەبێت.**

4- **تەمەنی لە** (45) **ساڵ تێپەڕ نەبێت، ئەگەر تەمەنی گەورەتر بوو دەبێ پێشتر کاری پارێزەرایەتی کردبێت، ناوی لە خشتەی سەندیکای پارێزەران تۆمار کرابێت یاخود کاری دادوەری یان داواکاری گشتی کردبێت لە هەرێم، یان بەلایەنی کەم ماوەی** (7) **ساڵ لە دەستەی وانە بێژی لە ماددەی یاسا ئەندام بووبێت لە هەرێم و تەمەنیشی لە** (63) **ساڵ زیاتر نەبێت.**

5- **ناوبانگ و ڕەوشتی باش بێت و جێگەی ڕێز بێت کە بۆ کاری پیشەکە پێویستە.**

6- **بەتاوانێك حکوم نەدرابێت کە ئابڕوو بەربێت یان لەکەدار بێت.**

7- **بەهۆی نەخۆشییەکی سەختەوە خانەنشین نەکرابێ، کە لە کارەکەی ئومێدی چاکبوونەوەی لێ نەکرێت.**

8- **بەهۆی ڕەوشت نزمی یان تەمێ کردن یان فەسڵ بوون لە وەزیفە گشتیەکان، بەهۆکارێکی نا دروست لە ئەستۆ پاکی یان دابونەریتی گشتی ناوی لە یەکێك لە سەندیکاکان نەسڕابێتەوە.**

چوارەم: نابێ ئەندامیەتی لە سەندیکای پارێزەران لە کوردستان لەگەڵ ئەندامیەتی هەر سەندیکایەکی تری پارێزەران لە عێراق پێکەوە کۆ بکرێتەوە.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی پشتگیری لە ماددەکە دەکا، دوای چاککردنەوەی سیاغەکەی، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

نوقتەی نیزامت هەیە؟ فەرموو کاك عمر.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو تێبینیەی کە کاک د. ئاراس دای بە نوقتەی نیزام، ئەوە لەسەر راپۆرتەکەی لیژنەی یاساییە، ئەو ئەمەی لایە، راست دەکا، بەلاَم لە ئەصڵی پرۆژەکە کە کاک عونی خوێندیەوە زۆر تەواوە، (45) هاتووە عومر لە فەقەرە چواردا، بەلاَم ئەوەی کە د. ئاراس لایەتی راپۆرتەکەی لیژنەی یاساییە، بۆیە هیچ جیاوازییەکی نییە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ دەیەوێ قسە بکات؟ تکایە ناوەکانتان بڵێن، زۆر سوپاس، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (ئاشتی خان، سۆزان خان، کاک برهان، کاک عبداللە، د. عمر، کاک ئارام، بەفرین خان، سەرگوڵ خان، کاک عبدالسلام، هاژە خان، کاک لقمان، پەیمان خان، پەروین خان، کاک شێردڵ، د. ئاراس، کاک خورشید، د. ڕێباز، کاک کاردۆ، ئەڤین خان)، د. احمد نوقتەی نیزامت هەبوو؟ فەرموو بیڵێ.

بەڕێز د. احمد ابراهیم علی (وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم باشە رەئی لیژنەی یاسایی لەسەر ماددەکە بخوێندرێتەوە، چونکە راستە جیاوازی هەیە لەوەی کە لە ئەصڵی پرۆژەکە هاتووە لەگەڵ ئەوەی کە رەئی لیژنەی یاساییە، هەم داڕشتنەوەی زمانەوانییەکە، هەمیش هەندێك گۆڕانکاری تێدا کراوە، بۆ نموونە خاڵی چوار دەڵێ (غیر متجاوز الخمسین من العمر)، کە لەوێ (45)، جیاوازی هەیە، با رەئی لیژنەکە بخوێنێتەوە بۆ ئەوەی دوایی تیکرار روونەدات، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک عونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەتا زیاتر ئەندامانی پەرلەمان ئاشنا بن لە ماددەکەو بابەتەکە پێمان باشە راپۆرتەکەی لیژنەی یاسایی بخوێندرێتەوە، واتا ئینجا ئەندامانی پەرلەمان قسەی لەسەر بکەن.

المادة الاولى: تلغى المادة (4) من القانون و يحل محلها ما يلي:

اولاً: يفتح قسم المحاماة ضمن المعهد القضائي ليكون اساساً للتطوير المهني و التأهيل لمارسة المحاماة في الاقليم.

ثانياً: للنقابة فتح دورات تأهيلية مماثلة لقسم المحاماة في المعهد القضائي لحين فتح باب القبول في المعهد وفق نفس الشروط الواردة في الفقرة (ثالثاً) من هذه المادة و ينظم ذلك بنظام خاص يصدره مجلس النقابة.

ثالثاً: يشترط فيمن يرخص له بمزاولة المهنة لاول مرة في الاقليم ان يجتاز بنجاح قسم المحاماة في المعهد القضائي او الدورة على ان يكون القبول وفق الشروط التالية:

1- ان يكون حاصلاً على شهادة البكالوريوس في القانون من احدى الجامعات المعترف بها في الاقليم و العراق و ما يعادلها وفقاً لاحكام القوانين النافذة.

2- ان يكون عراقى الجنسية و مقيماً في كوردستان – العراق بصورة دائمية.

3- ان يتمتع بالاهلية القانونية الكاملة.

4- غير متجاوز الخمسين من العمر الا اذا سبق ان مارس المحاماة و كان مسجلاً في جدول النقابة او مارس القضاء او الادعاء العام في الاقليم او كان عضواً في الهيئة التدريسية لمادة القانون لمدة لا تقل عن سبع سنوات في الاقليم على ان لا يتجاوز اعمارهم عن ثلاثة و ستين سنة.

5- حسن السيرة و السمعة و اهلاً للاحترام الواجب لممارسة المهنة.

6- غير محكوم بجريمة مخلة بالشرف.

7- غير محال على التقاعد وفق قانون تقاعد المحامين رقم (18) لسنة 1999 المعدل لعدم صلاحيته للخدمة بسبب مرض عضال لا يرجى شفائه.

8- غير مشطوب اسمه من احدى النقابات بسبب تأديبي او انضباطي او مفصول من الوظائف العامة و الخاصة باسباب مخلة بنزاهة الذمة او الاداب العامة.

رابعاً: لا يجوز الجمع بين العضوية في نقابة المحامين في كوردستان و عضوية اية نقابة اخرى للمحامين في العراق.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو ئاشتی خان.

بەڕێز ئاشتی عزيز صالح:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

سەبارەت بە هەمواركردنی ئەم ياسايە من تێبينييەكم هەيە لەسەر ماددەی چوارەم، راستە لێرەدا هەوڵدەدرێ كە گۆڕانكارييەكی گەورە بكرێت لەوەی كە شارەزاييەكی زياتر بدرێ بەو پارێزەرانە لەبڕی ئەوەی كە چاوەڕوان بێ چەند ساڵێك شارەزايی پەيدا بكات، لەرێگای ئەم پەيمانگايانەوە توانايەكانی خۆی بەرز بكاتەوە بەتايبەت لەبواری فەنی مورافەعە و داكۆكی كردن لە هەموو ئەو داوايانەی خەڵك كە دێتە بەردەمی، بەڵام لێرەدا ياسايەكە خۆی بۆ ئەوەيە كە لە چوارچێوەی مەعهەدێكی قەزاييە، كە لە دوای ئەمە ئەو سەلاحيەتە دەدرێ بە سەنديكا، ئايا ئەمە قوەتی ياسايەكە خۆی ناكوژێت؟ ئايا سەنديكا ئەو توانايەی هەيە كە هەڵبستێ بەو مەهامە گەورەيەی كە ئێمە دەمانەوێ بيسپێرين بە مەعهەدی قەزا؟ راستە سەنديكا وەڵامی ئەوە دەداتەوە لە زروفی ئێستادا كە (19) كۆلێژی ياسا هەيە، ناتواندرێ پەيمانگای قەزا بەم ئيشە هەڵبستێ، بەڵام ئايا ئەم بەتی بەديلە ئێمە دەتوانين ئەم ئەركە قورسە بدەينە دەست

سەندیکایەك، كە ئێمە دەزانین سەندیکایەکان کۆمەڵێك گرفتیان هەیە، سەبارەت بە شرووتەکانی من پێشنیار دەکەم لەوانەیە پێشتر ئێمە ئیشمان لەسەر ئەم جانبە نەکردبێت، ئەوەیە کە بۆ یەکێك لە مەرجەکان ئەوە نەبێت مادام ئێمە دەمانەوێت مزاوەلە کردنی ئەم میهنەیە هەنگاوێکی بەرزتر لە کارەکە بچێتە پێشەوە بۆ یەکێك لە مەرجەکان ئەوە نەبێت کە من پێشنیاری دەکەم هەر یەکێك لە مەعاهدی قەزائە کە ئەم دەوری پارێزەرایەتییە دەبینێ مەحکوم بکرێت کە سالانە چەند دەعوایەك ببینێ بە خۆڕایی بەتایبەت بۆ ئەو خەڵکانەی کە کەمدەرامەتن، لەزۆر ولاتدا هەیە پارێزەر سالأنە لە توانایدا هەیە کە چەند دەعوایەك ببینێ بەتایبەت بۆ ئەوانەی کە توانایان نییە کە پارێزەر بگرن، واتا یەکێك لە مەرجەکان لێرە دابندرێت، بۆ ئەوەی هەم روحیەتی خۆ بەخشین بلاو بکەینەوە لەمیهنەی مەحامیاتدا، بەلایەنی کەمەوە ئەمە سبەینێ ورد بکرێتەوە لە تەعلیماتدا کاری لەسەر بکرێ، من یەك پرسیارم هەیە، سەبارەت بەوەی کە ئەندام بێت لە سەندیکایەکدا لە سەندیکایەکی تردا بۆی نییە ئەندام بێ، ئەی ئایا ئەگەر هاتو یەکێك هەڵگری چەند بەکالۆریۆسێك بوو ئەو کاتە چۆن موعالەجە دەکرێ، یەعنی بەتەنها ئەندامی یەك سەندیکا دەبێت؟ واتە تەنازول لە ئەندام بوونی خۆی لە سەندیکایەکی تر هەڵدەگرێت؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

من تکاتان لێدەکەم هاوکاربن لەگەڵ دیوان، بۆ ئەوەی چۆنیەتی بەکارهێنانی کۆمپیوتەر و شتەکانی هۆڵە تازەکە فێربین، بۆ ئەوەی حەفتەی داهاتوو بچین لەوێ کۆبوونەوەکانمان بەردەوام پێ بدەین، فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ببورە هاوکاری کردنەکەی ئێمە هەر بەم شێوەیە دەبێ ئەوان موعیدێك تەحدید بکەن بڵێن ئەندامانی پەرلەمان لە هۆڵەکە ئامادە بن، ئێمە ئامادە دەبین، بۆ ئەوەی دەورەکە ببینین.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، من قسە لەسەر خاڵی سێیەم بەشی چوارەمی دەکەم، کە دەڵێ تەمەنی (50) ساڵ تێپەڕی نەکردبێ، تەنها ئەگەر کاری پارێزەرایەتی کردبێت و لە خشتەی سەندیکا تۆمار کرابێت و یان دادگەری یان داواکاری گشتی کردبێت، بەڕێزان وابەستە کردنی کار و پێشکەوتن و بینینی دەورە، هەمووی لەم ولاتەدا مولاحەزەم کردووە وا بەستە کراوە بە تەمەنەوە، بەڕێزان، هەر ماوەیەك لەمەو پێش بینیمان ژنێك کە تەمەنی (96) ساڵە هیوای ئەوە بووە بخوێنێ، لە تەلەفزیۆنەکاندا بینیمان کە بۆ یەکەمجار شەهادەی بە کالۆریۆسی وەرگرت، چونکە خەونی ژیانی بووە بە کالۆریۆسێك وەر بگرێ، نازانم بۆچی ئێمە

لەم كوردستانەدا فێربووین بۆ هەموو شتێك مەرجێك دابنێین، مەرجەكەی تەمەنەكەش بەشێوەیەكی لێبێ، باشە بەڕێزان بەكردنەوەی ئەم هەموو كۆلێژی یاسایە كە لەم وڵاتەدا هەیە، دەڵێن نوێیە، دە، كۆلێژ كراوەتەوە بێ لە ئەهلییەكان، بڕەبت نازانم چەندە، خاڵێك هەیە ئێستا كەسێكی وەكو من حەزدەكەم لە دوای تەواوبوونی خولی پەرلەمانم بچم كۆلێژی یاسا بخوێنم، بۆ مافی ئەوەم لێ بستێننەوە كە من ببمە ئەندامی سەندیكا؟، لەبەر ئەوەی تەمەنەكەم ڕێگەم پێنادا؟ یەعنی ئاخر ناخۆش بووە، وا بەستەكردنی تەمەن بە هەموو شتێكەوە لەم وڵاتە وای لێهاتووە خەڵك حەزو و ئارەزووی نەماوە بۆ خوێندن، سەبارەت بەخاڵی دووەم، ناكرێت ئەندامیەتی سەندیكای پارێزەرانی كوردستان و ئەندامی هەر سەندیكایەكی تری پارێزەران لەعێراقدا كۆ بكرێتەوە، بەڕێزان من چەندین خەڵكم بینیوە كاتێك كە وەسفی خۆی كردووە وتوویەتی ئەندامم لە سەندیكای پارێزەرانی بەریتانیا هی شارەكەی خۆی، ئینجا وتوویەتی لەندەن، ئینجا وتوویەتی هی بەریتانا، ئینجا وتوویەتی ئیتیحادی ئەوروپی، تێناگەم یەعنی، بۆچی نەتوانێ كەسێك ئەندامی سەندیكای پارێزەرانی كوردستان و عێراق بێ بەیەكەوە؟ مەسەلە ئیمتیازاتە؟ ئەگەر مەسەلە ئیمتیازاتە دەتواندرێ بوترێ بۆی هەیە، بەڵام سوود لە ئیمتیازاتی یەكلا وەردەگرێت، ناكرێ ئێمە ڕێگە لە خەڵك بگرین بەتوانابێ، دەبێ شانازی بەكەسێكەوە بكەین كە ئەندامی سەندیكای پارێزەرانی كوردستانە و بتوانێ لەناو عێراقدا دەنگ بەدەست بێنێ، لەناو هی عەرەبدا بتوانێ دەنگ بەدەست بێنێ، ئەمە چییە ئەم عەقڵیەتەی كە ئیلا دەبێ لەسەر ئاستی لۆكاڵی ئیش بكەین ئێمە، دوای ئەوە بەڕێزان من تێناگەم كەسێك خاوەنی ماجستێر یان دكتۆرا بێت لە قانوندا مەعقوڵە تۆ جارێكی تر پابەندی بكەی ئیلا دەبێ لە سەندیكای پارێزەران دەورە ببێنێتەوە؟ ئەوەی كە دێ دەرسی پێ دەڵێتەوە هەر خاوەنی هەمان شەهادە نییە؟ یان ماجستێرە یان دكتۆرایە یاخود موحامییەكی قەدیری كۆنە، مەفروزە بوترێ (ویعفى حملة الشهادات العليا في القانون من هذه الدورة)، یەعنی من تێناگەم كەسێك ماجستێری هەبێ، دكتۆرای هەبێ، چەند ساڵ وانەی گوتبێتەوە مەرجی ئەندام بوون دەبێت دەورە ببینێت، ئینجا بۆی هەبێ ئیش بكات، یەعنی من تێناگەم ئەم تەعدیلە بۆ پێشخستن و دەرگا كردنەوەیە بۆ ئازادی زیاتر؟ یان بۆ قەیدی زیاتر؟ تكایە ڕەچاوی ئەو خاڵانە بكەن، چونكە زۆر مەسائیلی جدییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك برهان.

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

پێشەكی دەربارەی ئەم تەعدیلە بە حكومی ئەوەی من سێ ساڵ ڕەئیسی مەحامی مەحافەزەی سلێمانی بووم هەڵبەتە باشتر لە تەدبیقاتدا مەشاكیلی مەحامییەكانی سلێمانی و مەحامییەكان دەزانم، بەڕاستی من داواكارم لە جەنابتان پشتگیری لە دروست بوونی ئەو مەعهەدە بكەن، لەبەر چییە سەبەبە ڕەئیسییەكە، لەبەر ئەوەی عەدەدی مەحامی لە هەرێمی كوردستاندا زیاتر لە شەش هەزار كەسی تێپەڕاندووە، كە (2)

هەزار کەسی بە فیعلی مەحامیات ناکا، بەڵکو لەبەر ئەوەیە ئەگەر سەیری قانونی (17)ی 1999 بکەین، ماددەکانی (19) بۆ (23) ئەو خەڵکە هەویەی موحامی دەخاتە گیرفانییەوە، مەحامیەتیش ناکا، بۆ ئەوەیە سوود لە حەسانەی مەحامیەتی وەر بگرێ، بۆ نموونە ماددەی (23) ئەو حەسانەی مەحامیات هەیەتی ئەندام پەرلەمانیش نییەتی، بۆ ئەوەیە ئەو حەسانەی پێ بێ، چووە دەوائیر بچێتە ژوورەوە، یان شکایەتێکی قەزائی لەسەر بوو، موافەقەی نەقابە وەر بگیرێ، بەڵام ئەگەر تۆ مەعهەدت دانا، ئەوە فلتەرێکە دەیگوشێ، ئەوەی بە حەقیقەی بەتەمانەبێ ببێ بە مەحامی ناچێ لەوێ شەش مانگ یان ساڵێك تەواوی بکا، لەبەر ئەوە من داواکارم لێتان بۆ ئەوەی حدودێك بۆ ئەو لێشاوی زۆری و بۆرییە دابنێین حەقە ئەو مەعهەدە هەبێ، خاڵێکی تر ئەوانەی مەحاماتمان کردووە دەزانین مەحامی بە سێ ساڵ فێری عەریزەی دەعوای ئەحواڵی شەخسی و جەزائی و مەدەنی و ئەمانە نابێ، تۆ خێرە یەکسەر دەچی هەویەیەکی مەحامیەتی دەدەیتێ، لە ئەمەریکا وانییە، دەبێ دوو، سێ ساڵ لەبەر دەستی مەحامییەك ئیش بکەی، قانونی کۆنی عێراقی وابووە، تا فێری شتەکان دەبی، ئینجا تەدەرووجی ئیختیساس زۆر گرینگە، نەبووە لە دونیادا، من نازانم بەشەش ساڵ مەحامی دەرەجەی دەبێ بە موستەشار لە هەرێمی کوردستاندا، ئاخر بەچی بەشەش ساڵ تەرجوبە بووی بە موستەشار؟ لە ئیدارەی پێشووی سلێمانیدا یەکێك ببوایە بە مودیر عام، ببوایە بە موستەشار، دەبوایە (17) ساڵ خیبرەی لە ئیشەکەی خۆی هەبوایە، تۆ بە چ حەقێك دەرەجەیەکی موستەشار لەسەر کارتەکە دەنووسی موستەشار لە قانوندا بەشەش ساڵ، کە ڕەنگە ساڵێ دوو جار دەعوای نەبینیبێت، بەڕاستی وجودی ئەو مەعهەدی قەزاییە من داواتان لێدەکەم پشتگیری بکەن، زۆر زەرووره، ئەوە مەشاکیلی فیعلی و عەمەلی قانونەکەیە، لەبەر ئەوەی ئێستا بەلێشاو، ساڵی زیاد لە هەزار کەس دەچێ تەقدیمێك دەکا هەویەی مەحامییەتی وەر بگرێ، وەڵڵا من قسەم هەیە لەسەر بڕگەی دوو لە سێیەم کە دەڵێ پێویستە ئەو کەسەی کە هەویەی مەحامیەتی پێیە موقیم بێ لە هەرێمی کوردستان، باشە گوناحی تۆ چییە لە خاریج دەژی، لە وڵاتێکی تر دەژی، لێرە ئیقامە ناکەی بەس هەویەی ئەوێت پێ بێ، یەعنی بەڕاستی ئەمە زوڵمە، وا هەست دەکەم دژی لائیحەی عالەمی حقوقی مەدەنی و سیاسیشە، من موقیمم لەو وڵاتەدا، یان موقیم نیم، ئەلموهیم هەویەی مەحامیەتی تۆم پێیە، تۆ بە چ حەقێك هەویەکەم لێ دەستێنییەوە؟ خاڵی چوارەم سۆزان خان جوانی بۆ چوو، کە دەڵێ پەنجا ساڵ عومری تەواو کردبێ ئەو حەقەی لێ دەستێندرێتەوە، ئەمە تەناقوزە لەگەڵ لائیحەی عالەمی حقوقی مەدەنی و سیاسی، هەموو کەسێك حەقی هەیە لە هەر چ تەمەنێك دابێت بچێت بخوێنێت، من لە تەلەفزیۆندا ڕیپۆرتاژم بینیوە خەڵك لە عومری هەشتا ساڵی دا چووە شەهادەیەکی تری هێناوە، من خۆم لە ئەوروپا خەڵکم بینیوە بە عومری شەست و نۆ ساڵ بە پارەی خۆی چۆتە دەوراتی تەدریبییەوە، حکومەتیش نەیناردووە، کۆمپانیایەکەشی نەیناردووە، حەزی لەو شتە بووە فێربێ، یەعنی من بە چ حەقێك مەنعی بکەم شەهادە وەرگرێتن؟ ئەگەر حەقی خۆیەتی، ئەگەر ئیجتیهاد دەکا، هەوڵدەدات، بۆ وەری نەگرێت؟ بڕگەی پێنجەمی سێیەم بەهەمەمان شێوە باسی ئەوە دەکا، دەڵێ پێویستە ئەوەی ئەندامی سەندیکایە و پارێزەرە (حسن السيرة

و السمعة و اهلاً للاحترام الواجب لمارسة المهنة)، بەڕێزان، من قەناعەتم وایە ئەمە موستەڵەحێكی لاستیكییە، بە قایەی قانونەكانی نیزامی ئیشتراكی كۆنی عێراقە، كە لە هەموو قانونەكدا ئەم شروتەی دانابوو، من خۆم كەلیژنەی ئینزیباتیمان هەبووە لە مەحافەزەی سلێمانی لەژووری پارێزەرانی سلێمانی خەڵك هەبووە، مەحامی هەبووە وەكیلەكەی فێركردووە شكایەت لە مەحامییەكی تر بكا، لەبەر ئەوەی دەعوایەكەی لێ بردۆتەوە، سێ شایەدیشی هێناوە، سێ، چوار مانگ ئەم مەحامییەی هێناوە و بردوویەتی دوایی دەركەوتووە بێ تاوانە، یان عقوبەیان داوە، دوایی بۆیان ئیلغا كردۆتەوە، لەبەر ئەوە من داواكارم لە لیژنەی یاساو ئەندامانی پەرلەمانی بەڕێز ئەو بڕگەی پێنجە (حسن السيرة و السمعة)یە ئیلغا بكرێتەوە، لەبەر ئەوەی كە بڕگەی شەش دەڵێ مەحكوم نەبێ بە جەریمەیەكی موخیلە بیشەرەف، چ زەروور دەكا بڕگەی پێنج وجودی هەبێ؟ رابیعەنیش كە دەڵێ (لا يجوز الجمع بين العضوية في نقابة المحامين في كوردستان و عضوية اية نقابة اخرى للمحامين في العراق)، بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان، بەڕاستی ئێستا ئێمە چەند مەحامی چاكمان هەیە، لە پاریس و لە بەریتانیا، من خۆم چەندیان لێ دەناسم، باشە ئەمە ئیستیفادە بە قانون و مەحامات دەگەیەنێت لێرە، هەیە هەویەی مەحكەمەی عەدلی دەولی لە گیرفانە، هی ئەورووپاو ولاَتانی تری لەگیرفاندایە، هەیە هی ئەمەریكای لە گیرفاندایە، باشە من بە چ حەقێك مەنعی بكەم لەبەر ئەوەی هەویەی ئەوێی پێیە، هەویەی ئێرەی نەدەمێ؟ بۆ نەیدەمێ؟ من ئیستیفادەی لێ دەكەم، شتی باش فێر دەبم، هەموو مەحامی و قانونی كوردستان نە ئەزانێ عقودی نەموزەجی چییە، نە دەزانێ لیژنەی تەحكیمی تیجاری چییە، نە دەزانێ مەحكەمەی تەحكیمی تیجاری چییە، نە دەزانێ ئەو مەحكەمانەی لەسەر ئەعراف تیجارەی دەولین حكوم دەدەن چییە، ئێمە لەوانەوە فێردەبین، بۆ من نەهێڵم هەویەی ولاَتێكی تری هەیە، هەویەی ئێرەشی پێ بێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالله.

بەڕێز عبدالله محمد نوری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من باوەڕم بەوەیە كە فەلسەفەی قانون واتە دانانی زەوابت، بەلاَم پرسیارەكە ئەوەیە ئەم زەوابتە چۆن دادەنێین؟ پرسیارەكە لەوەوە وەلاَمەكەی وەردەگرێ، ئایا نییەتی موشەریع لێرەدا چییە؟ نییەتەكەی ئەوەیە ئێمە ژمارەیەكی زۆری پارێزەرمان هەیە دەمانەوێ سنوورەكی بۆ دابنێین و رێكی بخەین یاخود ئەوەیە كە ئێمە پارێزەرانمان شارەزاییان نییە لەئیش و كارەكانیاندا، دەمانەوێ فێریان بكەین، بەباوەڕی من ئەو ماددەیە هاتووە حەلی موشكیلەیەكی كردووە، كە موشكیلەكە دەبێ لە شوێنێكی تر حەل بكرێ، ئەویش لە پلانی حكومەتدا بۆ وەرگرتنی خوێندكار، ئایا ئێمە وەزارەتی خوێندنی بالاَ كۆلیژەكانی یاسا لەسەر چەند پرانسیپێك خوێندكار وەردەگرن، ئایا پرەنسیپی ئەوەی كە ئازادە و حوریەتێكی موتڵەقی هەیە، هەر كەسێك بیەوێ بخوێنێت و دوای ئەوە بچێ ئیش و كاری خۆی بكا؟ یان ئەوەتا بەپێی

پێداویستی واقعی وڵاتەکە و بازاڕ و ئەمانە خوێندکار وەردەگرێ؟ ئەوەی کە من تێبینی دەکەم لێرەدا حکومەت ئیشی لەسەر پرەنسیپی ئازادی کردۆتەوە، مادام ئەتۆ لەوێ ئیش لەسەر پرانسیپی وەرگرتنی خوێندکار دەکەی بەشێوەیەکی ئازادانە بخوێنێ، بەپێی مەیلی خۆی، لەم لاوە بۆ ڕێگەی لێ دەگری کە ئەم ئازادییەی بەردەوام بێ؟ ئەمە یەك، دوو، ئەگەر هەدەفەکە ئەوەیە کە پارێزەر شارەزایی نییە و دەمانەوێ فێری بکەین، بۆ ئەوەی ئیشی پارێزەرەتی بکا، ئەمە شوێنەکەی لێرە نییە، شوێنەکەی جێگایەکی ترە، دەکرێ لە پرۆگرامەکانی خوێندنی یاسا ساڵانە میهنەی مەحامات وەکو دەرسێك بخوێندرێ، سەردانی دادگاکانیان پێ بکرێ، شوێنەکە ببینرێ، لە ئێستادا ئەم حاڵەتەش هەیە، خوێندکار لە قۆناغی سێی کۆلێژی یاسا دەچێ تەتبیقات دەبینێ، بەڵام مودەکەی کەمە، دەکرێ مودەتەکە زیاد بکرێ، یاخود سەندیکای پارێزەران دەکرێ دەورات بکاتەوە، دەوراتی ئیختیاری، نەك ئەوەی مەعهەدێك دابندرێ بکرێتە ئیجباری، من پرسیار دەکەم، ئەگەر تەڵەبەیەك لە جامیعەدا فێری نەبووبێ، چۆن لە مەعهەدێك فێری شت دەبێ؟ دەکرێ ئێمە ئەگەر هەدەفەکە فێربوونە، ئەمە لەچوارچێوەی ئەم چوار ساڵەی کە لە زانکۆ دەیخوێنێ، پرۆگرامی بۆ دابندرێ و بەرنامە ڕێژی بۆ بکرێ، بەردەوامیش سەندیکا دەورات بکاتەوە، بەمجۆرە ئێمە دەتوانین زەوابت دابنێین، ئەو مەعهەدانە بەباوەڕی من شتێکی باش نییە، ئەگەر هەر داشنرا، ئەو ماددەیە تەسبیت بوو، مودەی بۆ دابندرێ، ئایا مودەکەی چەند دەبێ ئەوەی کە مەحامی دەچێ لە ئەو مەعهەدە دەورە دەبینێ؟ ساڵێکە؟ دوو ساڵە؟ ئەمە دیار نییە، بە باوەڕی من لە شەش مانگ تێپەڕ نەکات، لەبەر ئەوەی ئەو چوار ساڵ دەرسی نەزەری خوێندووە، ئەگەر شەش مانگ عەمەلی بێ، ئەگەر کرا، لە بڕگەی یەکەم من دەڵێم ڕەفز بکرێ، بڕگەی دووەم ئەگەر ڕەفز نەکرا، دەورەکە مودەی بۆ دابندرێ و شەش مانگ بێ، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالله لە هەندێك لە وڵاتان دەبێ کولیەکی دی تەواو بکا، فەرموو د. عمر.

بەڕێز د. عمر حمد امین (نورەدینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە کردنەوەی بەشی پارێزەرایەتی لە پەیمانگای دادوەری ئەمە لە یاسای پەیمانگای دادوەریدا هاتووە، پرسیارەکەم ئەوەیە ئایا زەروورە جارێکی تر لە یاسایەکی تردا دەق نووسی بکەینەوەو جەختی لەسەر بکەینەوە؟ یان ئەصڵ ئەوەیە کە ئەگەر بمانەوێ بەشەکە بە فیعلی بکرێتەوە بچین بەدواداچوون بۆ جێ بەجێکردنی ئەو بڕگە و مادەیە بکەین کە لە یاسای پەیمانگای دادوەری هاتووە و جەخت لەوە دەکاتەوە کە لەوێ بەشی پارێزەرایەتی بکرێتەوە، نازانم ئایا زەروورە جارێکی تر لێرە ئەوەی خاڵی یەکەم باس بکەینەوە یان نا، سەبارەت بە خاڵی دووەم ئەوەی کە سەندیکا بۆی هەبێ خول بکاتەوە، پرسیارێکی جدی دێتە پێشەوە لێرە، ئایا سەندیکا ڕێکخراوێکی پیشەییە یان دەزگایەکی مەعریفی و ئەکادیمی و زانیستییە؟ لەلایەکی ترەوە، ئێمە دوو جۆر لە پارێزەرمان دەبێ کە دەرچووی دوو جۆر لە پەیمانگا و لە

خولن، لە لایەکەوە دەرچووی پەیمانگای دادوەری دەبن، بەشی پەیمانگای دادوەری، کە رەنگە زەوابت و ڕێکخستن و مەنهەجیەکەی جیاواز بێ لەگەڵ ئەوەی کە دەورە و لە سەندیکا دەکرێتەوە، ئەوانەی کە دەرچووی دەورەکەن، لەگەڵ ئەوانەی دەرچووی پەیمانگاکەن دیسان موشکیلە دروست ببێ، بۆیە بەڕێزان بەراستی جۆرێك لە تێکەڵکردن و ئیزدیواجییەت لەم مەوزوعەدا هەیە، بەکورتی و پوختی من لەگەڵ ئەوە نیم سەندیکا بۆی هەبێ دەورە بکاتەوە، ئەمە تێکەڵاوی ئیختیساسە، دوو جۆر لە خەریجی پارێزەر دێتە ئاراوە کە رەنگە لە نێو خۆیاندا بەراستی ببێتە موشکیلە، ئەگەر ئێمە بڵێین باپەیمانگای دادوەری بەشی پارێزەرایەتی بکاتەوە، بمێنێتەوە، ئاساییە، هەرچەندە خاڵی یەکەمیش زەروور نییە، چونکە لەیاسای پەیمانگای دادوەریدا هاتووە، ئەو پاساوەی کە سەندیکاش باسی دەکا، کە لەبەر ئەوەی لە ئێستادا لەرووی دارایی و لەرووی تەکنیکی و لە رووی عەمەلییەوە زەحمەتە کە ئەوان لە پەیمانگا بەشی پارێزەرایەتی بکەنەوە، بۆیە پێویستە لەسەندیکا دەورە بکەنەوە، من بە پاساوێکی قانونیانە و مەنتقیانەی بەهێزی نازانم، ئەصڵ ئەوەیە کە بەڕاستی بچین بڵێین پەیمانگای دادوەری تۆ دەبێت بەشی پارێزەرایەتی بکەیتەوە، بەگوێرەی قانونەکە زەوابتی بۆ دابنێی، مەنهەجی بۆ دابنێی، تۆ دەبێ بەشی پارێزەرایەتی بکەیتەوە، بەگوێرەی قانونەکە زەوابتی بۆ دابنێی، مەنهەجی بۆ دابنێی، لە هەموو روویەکەوە تەنزیم بکرێ، هەروەها پشتیوانی لە رەئییەکەی سۆزان خان دەکەم، ئەوەی سەبارەت بە هەڵگرانی بڕوانامەی ماجستێر و دکتۆرا لە بواری قانوندا، پێشنیارەکەی خستەروو، من پشتیوانی لێ دەکەم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك ئارام.

بەڕێز ایوب نعمت قادر (ئارام):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارێکم هەیە بۆ خاڵی سێیەم، کە ئەو مەرجەی داناوە بۆ بینینی خول یاخود دەوام کردن لە پەیمانگایەکەدا، ئەمە من پشتیوانی دەکەم بۆ بوونی پەیمانگایەکە، بەڵام ئیزافەیەکم هەیە، ئەویش ئەوەیە کە بێت و هەر کەسێك دەرچووی بە کەلۆریۆس بێت، بەهەمان ماوەی ئەوەی کە لە پەیمانگاکە دەوام ئەبینێ، ئەگەر بێت و لەوەزیفەیەکدا بێ، ئەوەش دابندرێ، یەعنی ئیتر ئەگەر بێت و مەسەلەن بۆ نموونە کەسێك خەریجی بەکالۆریۆسی قانون بێت، دوو ساڵ، سێ ساڵ لە میهنەیەکدا مەسەلەن وەزیفەی بینیبێت، ئەوە دابندرێ لە جیاتی ئەوەی کە خولەکەی بینیبێ یاخود لە پەیمانگا دەوام بکا، چونکە بینینی وەزیفە بەشێوەیەکی عەمەلی زۆر، زۆر گرینگترە و زیاتر ئەزموون وەردەگرێ، تا کەسێك وانە بخەوێنێ، سەبارەت بە خاڵی چوارەم پێشنیار دەکەم تەمەنەکە ئیلغا بکرێت، چونکە پیشەی مەحامیات پیشەیەکی ئازادە،

حوڕە، ناكرێ ئێمە قەیدێك دابنێین بۆ بینینی ئەو پیشەیە، ئەگەر بێت و مەبەستیشمان مەسەلەن لە نەخۆشی بێت، ئێمە لە خاڵێكی تردا باسمان لەوە كردبێ ئەگەر بێت و خانەنشین نەكرا، بەهۆی نەخۆشییەوە، لەبەر ئەوە پێویست بەوە ناكا كە ئەم خاڵە چوارەم، جارێكی تر دووبارە بكەینەوە، پێشنیار دەكەم كە ئیلغا بكرێت، هەروەها بڕگەی چوارەم، كە باس لەوە دەكا كە پارێزەر بۆی نەبێت لە سەندیكایەكی تری عێراقدا ئەندام بێت، من دەڵێم زیانە بۆ پارێزەرانی هەرێمی كوردستان، بۆ؟ چونكە ناتوانن سوود لەو بوارانە ببینن كە ناوەڕاست و باشووری عێراقدا كاری پێ دەكەن، ئەگەر بێت و لەسەر ڕوونكردنەوەكەی یەكێتی پارێزەرانیش بێ، گوایە لەبەر ئەوەی كە ئەرك جیاوازە و ماف جیاوازە، ئەمە ڕێكخراوێكی پیشەییە، ئەگەر بێت و پارێزەرەكە خۆی ئامادە بێ ئەركەكە جێ بەجێ بكا و مافەكەش بەدەست بهێنێ، بۆچی ئێمە ڕێگری لێ بكەین؟ خۆ كارێكی ئیلزامی نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو بەفرین خان.

بەڕێز بەفرین حسین خەلیفە:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، بەڕاستی هەمواركردنەوەكە هەنگاوێكی باشە، بۆ زیاتر دەوڵەمەندكردنی پارێزەران لەداهاتوودا بە ئەزموونی كاری پیشەیی، بە زانیاری یاسایی، تا بتوانن بە شێوەیەكی فیعلی مومارەسەی ئیشەكەی خۆیان بكەن، بەڵام ئەوەندەی كە دەبینرێت لەبەر زۆری ژمارەی دەرچووانی كۆلیژەكانی یاسا، هەروەها زۆری بەشەكانی كۆلیژەكانی یاسا لە زانكۆ ئەهلییەكاندا ئەمەش وای كردووە كە شانسێكی زۆر، زۆر كەم بۆ دەرچووانی یاسا لەبواری دامەزراندندا هەبێ، ئەمەش وادەكا كە دەرچووانی یاسا زۆر، زۆر بەناچاری، بە نا بەدڵی پەنا ببەنە ئەوەی كە پیشەی پارێزەرایەتی هەڵبژێرن، بەبێ ئەوەی كە بەشێوەی فیعلی مومارەسەی كارەكە كرابێ یان ئەزمموونیان لەوە و پێش هەبووبێت، بۆیە خاڵێكی باشە و ئێمە پشتیوانی لێ دەكەین، پرسیارێكم بۆ لیژنەی یاسایی هەبوو، پێشتریش لەگەڵ بەڕێز كاك عمر موناقەشەی ئەو بابەتەمان كرد، لەیاسای پەیمانگای دادوەری لە ئامانجەكانی خاڵی سێ، دووەم، دەڵێ شایاندنی دادوەران و ئەندامانی ئیدعای گشتی ئەوانەی كە لە پلەی سێیەم و چوارەمن هێشتا لە وەزیفەدان، بەڵام لە ڕۆژنامەی وەقائع هەمان یاسا ئیزافەی پارێزەرانیش كراوە، واتە یەكێك لە ئامانجەكان بریتییە لە شیاندنی پارێزەرانیش، بەڵام لە دەقی ئەم یاسایەدا وجوودی پارێزەر نییە، بۆیە تكایە ڕوونكردنەوەمان بۆ بكەن، چونكە ئەگەر بێت و ئەم ئەصڵی یاسایە ڕاست بێ ئەو كاتە ئێمە پێویستمان بەوە هەیە هەمواری یاسای پەیمانگای دادوەری بكەینەوە، چونكە ئامانجێك یان ئەركێكی بۆ زیاد دەكەین كە لە ئەصڵی یاسایەكەدا نەهاتووە، بۆیە تكایە ئەگەر وەڵامی پێویست هەبێ، ئەوەی (وەقائع) ڕاستە یان ئەصڵی یاسایەكە ڕاستە؟ خاڵێكی دیكەش هەر بەپێی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی كوردستاندا پێویستە ئەو كەسەی كە بۆ یەكەمجار ناوی تۆماردەكا وەكو پارێزەر، پێویستە بۆ ماوەی سێ ساڵ وەكو ڕاهێنراو

لەسەر دەستی پارێزەرێکی راوێژکار دەورە ببینێ، یان لای پارێزەرێکی کارا کە مومارەسەی پێنج ساڵ کاری پارێزەری هەبێت، ئەگەر هاتو ئەمانەی دەست نەکەوت ئەو کاتە ماوەکەی بۆ درێژ دەکرێتەوە، هەر بەپێی ماددەی هەژدە دەبێتە پێنج ساڵ ئەو کاتە ئەو پیشەی هەبێت، ئەگەر هاتو بەشی پارێزەرایەتی کرایەوە لە پەیمانگای دادوەری چ پێویست بەوە دەوکات پارێزەری تازە ناوی تۆمار دەکات بچێ سێ ساڵ یان پێنج ساڵ لەبەر دەستی پارێزەرێکی راوێژکاردا بەشێوەیەکی فیعلی مومارەسەی ئیشەکە بکات، بۆیە کردنەوەی بەشی پارێزەرایەتی کیفایەتە بۆ ئەوەی کە راهێنراو جارێکی تر پێویستی بەوە نەبێ سێ ساڵ دەورە ببینێ لەلای پارێزەرێکی راوێژکار، خاڵێکی دیکەش پشتیوانی لە کاك عبدالله دەکەم، بەڕاستی پێویستە ماوەکە دیاری بکرێت، لەبەر ئەوە هەر بەپێی یاسای پەیمانگای دادوەری ئامادەکردن و شیاندنی دادوەران و ئەندامانی داواکاری گشتی ماوەکەیان بۆ دیاری کراوە، جا ئەگەر ئێمە پارێزەران ئیزافەی ئێرە بکەین پێویستمان هەیە ماوەی خوێندن جا ئایا ئامادەکردنە، هەر جۆرێکە، پێویستە ماوەکەی بەپێی یاسا دیاری بکرێت و جێ نەهێڵدرێت بۆ رێنمایی و شتی وا، خاڵێکی دیکە، سەبارەت بە تەمەن منیش درێژەی نادەمێ، پشتگیری ئەو هاوکارانەم دەکەم کە پێویستە تەمەنەکە کراوە بێت و بەهیچ جۆرێك قەید و شەرت دانەندرێت بۆ ئەوەی کە پارێزەر پێویستە (40) ساڵ بێت ئەو جا بتوانێ داوای مۆڵەتی پارێزەرایەتی بکات، لە هەمان کاتیشدا خاڵی چوارەم لە بڕگەی سێیەم جۆرێك لە تەناقوزی تێدا هەیە، چونکە دەڵێت تەمەنی (45) ساڵ تێنەپەڕێ، ئەگەر تەمەنی گەورەتر بوو دەبێ پێشتر کاری پارێزەرایەتی کردبێ، بەڵام لە خاڵی سێیەم دەڵێ ئەو کەسەی کە بۆ یەکەمجار مۆڵەتی پارێزەرایەتی پێدەدرێت، کەواتە ئەو کەسەی داوای تۆمار دەکات هێشتا ناوی تۆمار نەکردووە لە پارێزەرایەتی، ئێمەش لێرە بۆمان داناوە دەڵێ ئەگەر تەمەنەکەی لە (45) ساڵ گەورەتر بوو دەبێ پێشتر کاری پارێزەرایەتی کردبێت، بەڵام بەپێی خاڵی سێیەم ئەو کەسە یەکەمجارە داوای مۆڵەتی کردووە، ئیتر لەکوێوە پارێزەرایەتی کردووە؟ ئەوە خاڵێك، خاڵێکی دیکەش کە باسمان لە تەمەن کرد، هاوکارە بەڕێزەکانم باسیان کرد کە تەمەنەکە کراوەبێت، بەندەش لەگەڵ ئەوەیە، بەڵام هەر بەپێی یاسای پەیمانگای دادوەری ئەو مەرجانەی کە داندراوە بۆ ئەندامانی داواکاری گشتی و دادوەران، کە دەبێ ئامادە بکرێن و بشهێندرێنەوە، بە حیساب کە پارێزەرانیشی تێدایە، دە خاڵ داندراوە وەکو مەرج بۆ ئەو کەسانە، دیارە پارێزەران لە خاڵی حەوت و هەشت بەدەر کراون، قسەکەی من لەسەر ئەوەیە دەڵێ تەمەنی لە (40) ساڵ زیاتر نەبێ، ئێمە وەکو هەندێك لە ئەندامان داوامان کردووە تەمەنەکە کراوە بێت، لیژنەی یاسایی داوای کردووە تەمەنەکە (50) ساڵ بێت، ئەصڵی هەموارەکەش داوای کردووە (45) ساڵ بێت، لێرەش دەڵێ تەمەنی (40) ساڵ زیاتر نەبێت، تکایە لیژنەی یاسایی ئەگەر ئەو بەراوردکارییە روون بکەنەوە، بزانن چۆنە و چۆن نییە؟، خاڵی هەشتەم دەڵێ بەهۆی رەوشت نزمی یان تەمێ کردن، بەڕاستی رەوشت نزمی پێموانییە لەفزێك بێت لەنێو یاساکاندا بەکار بهێندرێت، تکایە لیژنەی یاسایی وشەیەکی شیاوتری بۆ بدۆزنەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرمووو سەرگوڵ خان.

بەڕێز سەرگوڵ رضا حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو تەعدیلەی یاسای پارێزەران ماددەی چوار کە باس لەوە دەکا ماددەکە هەڵبوەشێتەوە، خۆی لە ئەصڵی یاسایەکەدا ماددەی چوار بۆ مەرجەکانی ئەو کەسەیە کە کاری پارێزەری دەکا، بەڵام ئەوان کە لێرە ئاماژە بەوە دەکەن ماددەکە هەڵبوەشێتەوە ئەمە جێی بگرێتەوە، ئەمە شتێکی جیاواز ترە، من پێم باشە لیژنەی یاسایی روونکردنەوە بدات، ئایا ئەم مەرجانە کە داندراوە بۆ کەسێك کە مومارەسەی پارێزەری دەکا یان بۆ ئەو کەسەی کە لەبەشی پارێزەرایەتی پەیمانگای دادوەری وەردەگیرێت، چونکە ئەوە دوو شتی زۆر جیاوازن، منیش پشتگیری قسەکانی بەفرین خان دەکەم لەوەی ئەگەر ئەو ئیشکالە هەبێ لەیاسای پەیمانگای دادوەریدا چارەسەر بکرێت، ئەگەر واش نییە، کەواتە جارێکی تر باسکردنی لەم یاسایە لە ئەهمییەتی ئەوە کەم ناکاتەوە کە ئێمە دەمانەوێت ئەو بەشە بکرێتەوە لە پەیمانگای دادوەری، هەمووومان پشتگیری ئەوە دەکەین کە پارێزەران بەم بەشە وایان لێ دێ بەشێوەیەکی باشتر بتوانن مومارەسەی کارەکەیان بکەن، لەگەڵ ئەوەدام کە ئەمیش مودەی بۆ دابندرێ، بۆ ئەوەی کە ئەوان لەم بەشەدا پێش ئەوەی کاری پارێزەرایەتی بکەن دەورە ببینن، بەنیسبەت خاڵی دووەمەوە منیش هەمان رام هەیە کە نابێ سەندیکا ئەو خولە بکاتەوە، چونکە ئەگەر ئێمە ئەو سەلاحیەتە بدەین بە سەندیکا، ئەمە وای لێ دێ کە ئەم بەشەی پەیمانگای دادوەری کەمتەرخەمی و ئیهمالی تێدا دەکرێ و ئیعتیماد دەکرێتە سەر ئەو خولانەی کە سەندیکا دەیکاتەوە و دواتریش دوو شتی جیاواز دروست دەبێ، لەخاڵی سێیەمدا ئەگەر پێشەکییەکەی لە راپۆرتی لیژنەی یاسایی باس لەوە دەکا مەرجە ئەو کەسەی بۆ یەکەمجار لە هەرێمدا مۆڵەتی هەڵسان بەم پیشەیەی پێ دەدرێت، یەعنی ئەو مەرجەی کە لێرانە داینراوە بۆ ئەو کەسەی یەکەمجار هەڵدەستێ بە کاری پارێزەری، کە لە پەیمانگای دادوەری ئەو خولە ببینێ، دواتر چەند مەرجێکی ریز کردووە، ئەو مەرجانە ئەگەر لێی وردببینەوە هەندێکی بۆ ئەوانەیە کە پێشتر پارێزەرییان کردووە، بۆ نموونە دەڵێ خانەنشین نەکرابێ بە پێی یاسای خانەنشینی پارێزەران، ناوی لە سەندیکا نەسڕابێتەوە، بەڵام پێشەکی ماددەکە دەڵێ ئەو کەسەی بۆ یەکەمجار مۆڵەتی دەدرێتێ بۆ هەڵستان بەکاری پارێزەری، ئەمە تەناقوزێکە دەبێ لیژنەی یاسایی چارەسەری بکا، ئایا ئەو مەرجانە بۆ ئەو کەسەیە کە یەکەمجار مەحامیات دەکا؟ یان بۆ ئەو کەسەیە کە لە پەیمانگای دادوەری لەو بەشە وەردەگیرێت؟ منیش لەگەڵ ئەوەم کە بڕگەی چوار بەهیچ شێوەیەك تەمەن دیاری نەکرێت، لەگەڵ ئەوەی تەمەن دیاری کراوە، ئیستیسنایەکیشی تێدا کراوە بۆ ئەو کەسانەی کە لەو سلکانە ئیش دەکەن بۆ ماوەی حەوت ساڵ، ئەوان (63) ساڵ داندراوە، من لەگەڵ ئەوەم تەمەن دیاری نەکرێ، بۆ ئەوەی کە یەکەمجار دەبێتە ئەندام، سەبارەت بەوەی کە ئەندامی سەندیکای پارێزەران لەکاتێکدا ئەندامی سەندیکایەکی تر نەبێت، من پێم باشە لیژنەی یاسایی ئەو روونکردنەوەیە بدات کاتێك کە کەسێك ئەندامی سەندیکای پارێزەرانی

کوردستانە بەپێی یاسای خانەنشینی کە ئێمە دواتر باسی دەکەین ماڤی خانەنشینی هەیە، دەکرێ لەناو وڵاتێکدا بۆ نموونە ئێمە هەرێمێکین لە عێراق، لێرە ماڤی خانەنشینی هەبێ، بەپێی یاسای سەندیکای پارێزەرانی کوردستان، لە بەغداش ماڤی خانەنشینی هەبێ، پێموایە ئەگەر ئەو ئیشکالە نەبێ هیچ ئیشکالێك نییە بۆ ئەوەی لە هەردوو لا ئەندام بێ، چونکە زۆربەیان کە باسیان لەوە کرد لەدەرەوەی وڵات ئەندامی سەندیکای پارێزەرانە، بەڵام ئەگەر لەناو یەك هەرێمدا کێشەی خانەنیشینیمان هەبێ، لەو حاڵەتە ئەمنیش لەگەڵ ئەوەم کە ناکرێ، بەڵام ئەگەر ئەو کێشەی خانەنشینییە نەبێ لەدواتردا کە پارێزەرەکە کۆتایی پێدێ بە تەمەنی پارێزەری لەو حاڵەتە ئەمنیش لەگەڵ ئەوەم کە ناکرێ لە دوو سەندیکا ئەندام بێ، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەنگم دەخەمە پاڵ دەنگی ئەو خوشك و برایانەی کە دەڵێن ئەوەلەن زیادە لەو قانونە، چونکە لە خودی یاسای مەعهەدەکە هەیە، بۆیە هیچ داعی نییە لێرە تێکرار ببێت، لە مەعهەد مادەم دەڵێتن ئەوانە دەورە دەکەن بۆ مەحامی، بۆچی لێرە هەبێت؟ تێناگەم، بەیاسا تەنزیم نەکراوە؟ ئەوە یەك، دوو، بەڕاستی ئەو پرسیارەش گرینگ بوو ئایا ئەمە جیهەتێکی نیقابییە یان جیهەتێکی تەئهیلییە؟ کردنەوەی دەورات و کە شەهادە ئیعتراف پێ بکرێ، وابزانم تەنزیم کراوە لە یاسایەکانی پەیوەندی هەیە بە ئێعداد نهێنی و شت، بۆیە جێگای پرسیارە ئەوە ئەگەر بیەوێ ئەو بیکات بۆچی تۆ لە یاسا تەسبیتی بکەی؟ ئەگەر بەپێی یاسایەکانی کار پێکراو لە کوردستان جیهەتێك یان لایەنێك ئینجا چ نەقابە بێت یان کۆمپانیا، بۆی هەبێت دەوراتی تەئهیلی بکاتەوە کە لە ئاخیرەوەش شەهادەکی موعتەرەڤ پێ هەبێت، بەپێی ئەم یاسایانە با بۆخۆی دەورەکانی بکات، تەسەوڕ ناکەم لە یاسای نەقابە گرینگ بێت، سێیەم (يشترط فيمن يرخص له بمزاولة المهنة لاول مرة في الاقليم)، ئەمە تەبعەن وەکو باسکرا لە هەموو دونیا جیاوازییەك...، لە هەموو دونیا ناڵێم رقم لەو وشەیە، لە زۆربەی، زۆری حکومە سەرکەوتووەکان جیاوازی هەیە لەبەینی شەهادەی زانکۆ، بەینی مومارەسەی میهنە، بەسەری من قەوما من نە بەکالۆریۆس، دبلۆم عالیشم هەیە لە ماتماتیك، لە ڤییەنا کە لەسەرەتاوە نەمویست بیخوێنم، گۆتیان ناتوانیت تۆ ببیتە مودەڕیس، ناتوانی ببیە موعەلیمیش، ناتوانی ببیە موعەلیم لەڕەوزەش، چونکە تۆ پیتاگۆتیت نەخوێندووە، واتە ئەو بەشەی کە مومارەسەی میهنەی تەدریسی ریازیاتت نەخوێندووە، واتە من شەهادە وەردەگرم لە علم، بەڵام بۆ ئەوەی ڕێگام هەبێتن مومارەسەی میهنەیەك بکەم فیعلەن دەبێ ئیعدادی میهەنی مومارەسەی ئەوە بکەن، بۆیە ئەم سێیەمە خۆزگە بەشێوەیەکی وا با کە (لايجوز مومارسة مهنة المحامي لحين التخرج من الدورة)، ئەو کاتە ئێمە دەگەیشتینە ئەو ئیستاندەرە دونیاییە، ئەگەر هاتو ئێمە یەکەم، دووەم موعالەجەمان کرد، وەکو

من پێشنیار دەکەم یەکەم نەمێنێت، چونکە عیلاج کراوە لەیاسایەکی تر، ئەو کاتە دەتواندرێ زۆر بە ئاسانی عیلاجەکەی بکەین، بڵێین (لایسمح بممارسة المهنة لاول مرة الا بعد التخرج)، ئەو کاتە هەموو سێیەم داعی نییە هەبێت، چونکە مەرجەکانی وەرگرتن لەو مەعهەدە دیارن، مەعهەدی قەزایی، ئەو کاتە داعی نییە بڵێین مومارەسەی شەهادەی بەکالۆریۆسی هەبێت، ئەدی مومارەسەی میهنە بەچ ئەساسێك رێگات داوە؟ ئەگەر خەریجی قانون نەبێ؟ دێم ئەگەر ئەوە نەکرا، ئەوەی من داوای دەکەم، تێبینییەکانم لەسەر ئەو خاڵانەی مەرجەکان، واتە کابرا ئیجازەی وەرگرتووە مومارەسەی میهنە بکەن، بەلام دەڵێن نابێ بچی تاوەکو مەعهەد خەلاس بکەی، واتە مەرجەکانی پێویست بۆ ئەوەی ئیجازەی مومارەسەی مەحامیاتی تێدایە، باشە بۆ لێرە دێم دەڵێم خەریجی کۆلیژی یاسا؟ خۆ لەوێ کە مەرجەکانیان تێکرد، ئایا ئەمە مەرجەکانی تێدایە مومارەسەی میهنە بکات یان نا؟ خۆ خەریجی ریازیات ناچێت، یان خەریجی کۆمەڵناسی، بۆیە ئەوە بە زیاد دەزانم، یەك، ئەگەر مەرجەکانی هەبێت، واتە ئەو کەسە خەریجی قانونە، کەسی تر تەقدیم ناکا، هەروەها (ان یتمتع بالاهلیة)، (حسن السیرة)، حەسەنە؟ یان محمودە؟ من (حسن السیرة)م بە حەسەن خوێند، کامیانە؟ یەعنی محمودە یان حەسەنە؟ دەزانم حوسنە، (غیر محکوم)، ئەوانەش زیادن بە تەسەوری من، یەعنی یەك، سێ، پێنج، شەش، زیادن، راستە (غیر مشطوب اسمه من احدی النقابات)، چونکە مەرجێکە، راستە (غیر محال علی التقاعد)، مەرجێکە، بەلام ئەوانەش جێگای پرسیارن، هی (ان یکون عراقی) و (ان یتمتع)، لە روونکردنەوەکەم نەخوێندبێت نەمزانی بۆچی لێرە هەیە، روونکردنەوەکە هەمووی مەجال دەدات ناهێڵێ کەسێك لە غەیری ئەندامی ئەوان، خۆیان ئیش بکات، روونە، جەختیان کردووە لەسەر بازاڕی ئازاد و شێوەی تازەی کۆمپانیای پارێزەران، هەموو ئەو مەرجانە تاوەکو ئەندامی ئەوان بێ یان (علی الاقل) ئابوونە بەوان بدات، بۆیە من نازانم دەڵێت ئەوە دابوونەریتە، ئێمە دیومانە لە فلیم دەبینین ئەگەر نەمان زانیبێ، باشترین مەحامی لە هۆنکۆنگە، بانگی دەکەن لە پاریس مورافەعە لەسەر قەزیەك بکات، ئەویش نابینم زەروری بێت، دەربارەی ئەوەی زمان، خوشك و برایان باسیان کرد، من لایەنە دووەمەکەی ئەو رستەیە باس دەکەم، ئەمە دان پێدانانێکی زمنی راستەوخۆشە، هەر دەتوانم ئیدیعا بکەن ناراستەوخۆش نییە، کە سیستەمی تەربەوی ئێمە لە جامیعە فاشیلە، لە ئێعدادی گەنج و خەڵك بەهۆی میهنەیەك مومارەسە بکەن، روونە، واتە دەبێ بیر بکەن لە فەلسەفەی تەعلیم، بۆ ئەوەی خەڵکی خاوەن شەهادە تەخروج پێ بکەین، یان جوندوی وتەنی ئەو خەڵکەی موجتەمەع پێویستێتی، ئەمە روونە، واتە ئەگەر من لە سجلی نەقابە، تەسجیل کرابم، هێشتا من ئەوەم ئەوەی تەخەروج بوومە و نازانم مومارەسە بکەم، بۆیە مەعهەدی بۆ دەکەم، ئەگەر من قەزا و ئیدیعام لە هەرێم مومارەسە کردبێ، مەحامی نییە، واتە هێشتا من پێویستم هەیە بۆ ئەوەی بچم فێرم بکەن چۆن مەحامات بکەم، عەزوش بم لە هەیئەی تەدریسی خۆم، بەلایەکە لەوێ دەستی پێ کردووە، ببوورن ها، واتە منی خەریجی حقوقی شایستەی ئەو نیم یان توانای ئەوەم نییە مەحامات بکەم، من بەرهەمی ئەو عزوی تەدریسەمە، لەسەر چ ئەساسێك من ئەمانە عافوو دەکەم؟ لە عومر، لە نازانم هەر

شتێك، واتە ئەمانەش هەر پێویستیانە وەکو خەریجی تازە، مەحامات میهنەیە، پەیوەندی بە دەرەجەی وەزیفی و شت نییە، بۆیە ئەم ماددەیەش هەر ئەساسەن من لەگەڵی نیم، رابیعەن، (لا یجوز الجمع)، چی تێدایە یەعنی، من نە ئازادم، بۆچی بۆم هەیە بچمە سێ؟ چوار سەندیکای رۆژنامە نووسان و نووسەران و جیۆلۆجیان، بۆچی لێرە نا؟ تاوەکو تۆ مەوزوعەکە لە عێراق چارەسەر نەکەی بە دەستوور یان بە قانون، ئەندامیەتی لە سەندیکای پارێزەرانی کوردستان بە موساوی حیساب دەکرێت، وەکو هی عێراق، ئەمنی مەحامی زیرەك دەتوانم لەوێ لە بەغداد بچم مورافعەعە بکەم، کە تۆ ناهێڵی ببم بە ئەندامی سەندیکای پارێزەران لە عێراق، یەعنی فورسەی ئیشت لە من گرت، ماددەی چەندە؟ یەکەمە یان سێیەمە؟ لە حقوقی ئینسان، واتە من خەڵقی ماددەیەکی عالەمی دەکەم، تەدریسەکانی وان دیارن، روونە، موتەناقزیشن، شەریکاتی ئەجنەبی دێت، مەحامی خۆی دێنێت، خۆ ئەوە عزوە لە نەقابەیەکی تر، واتە تۆ مەجبوور دەکەی شەریکەیەکی نەمساوی بێت کە ئەمە خۆی لە دونیا مەحامی خۆی هەیە، پێی دەڵێی نابێ مەحامییەکەت مورافعە بێت لە عزووی نەقابەی من، کەس قبوڵ ناکات، تەبریرەکەیان هەتا کە شەرحی کۆمپانیای پارێزەران دەکەن، کە بودجەی ئەو کە باشە، تەئیدی دەکەم، واتە دەبێ تەنها ئەندامەکانیان، بۆیە تەسەوڕ دەکەم خوشك و برایانیش باسیان کرد، واتە بە کورتی، فی کولی ئەحوال ئەوەلەن بەرەئی من زیادە، چونکە لە قانونی تر هەیە، فی کولی ئەحوال دووەم دەبێ بیری لێ بکەین، ئایا ئەو نەقابە میهەنییە، مەعهەدە یان مەعهەد نییە؟ ئەگەر بۆی هەیە دەورە بکاتەوە، ئەوە لە یاسایەکی تر هەیە، تەنزیمی دەکات، ماددەکانی مەرجەکان پێویست ناکات ئەو کاتە لە هەردوو حاڵەت، چوارەمیش، بۆیە زۆر بە بەساتەت، من تەسەوڕ دەکەم ئەو ماددەیە زیادە، پێشنیار دەکەم ئەو ماددەیە لا بدرێت، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو هاژە خان.

بەڕێز هاژە سلیمان مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەی بڕگەی یەکەم من لەسەر ئەوە مولاحەزەم هەیە، دەڵێ بەشی پارێزەرایەتی لە ناو پەیمانگای دادوەری دەکرێتەوە، بۆ ئەوەی ببێتە بناغەیەك بۆ پێشخستنی پیشەیی و ئامادەکردن، لێرە بەراستی تەحدید نەکراوە، ئایا بۆ چەند دەبێتەوە، ئەو بەشی پارێزەرایەتییە ئایا شەش مانگە؟ سێ مانگە؟ چەند مانگە دەکرێتەوە؟ یەعنی زۆر بە موتڵەقی هاتووە، هەر تەنها بەشی پارێزەرایەتی دەکرێتەوە؟چونکە لەبڕگەی دووەمیش بەهەمان شێوە هاتووە ئەوەی کە سەندیکای پارێزەران بۆی هەیە کە خول بکاتەوە، دەڵێ هاوچەشنی بەشی پارێزەرایەتی پەیمانگای دادوەری بێت، واتە ئەویش ئەگەر تەحدید نەکرێ ئەویش ناکرێ، کە خولەکە چەند بێت، مانگێك بێت، سێ مانگ بێت، شەش مانگ بێت، بۆیە من وا بەپێویستی دەزانم ئەگەر ئەوە بکرێتەوە، تەحدید بکرێت کە بۆ ماوەی چەندە، دەربارەی بڕگەی سێیەم،

خاڵی یەکەم، دەربارەی هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس لە دێری دووەمدا هاتووە، یان دەرچووی بەشێك بێت کە کە هاوتای ئەوانە بێت، بەپێی حکومی ئەو یاسایە، بەڕاستی ئەو پرسیارەم بۆ لیژنەی یاساییە، هاوتا چییە؟ هاوتا بە کۆلیژی یاسا؟ یەعنی ئەوانە کێن کە هاوتا بن بەوە؟ دەربارەی خاڵی چوارەم من لەگەڵ تەحدید کردنی تەمەن نیم، لەگەڵ ئەو هاوکارانەم کە باسیان کرد، چونکە خەڵك هەیە لە تەمەنی (45) ساڵی چۆتە ئەو کۆلیژە یاسایە ئەهلیانە، یەعنی دەبێ مەفرووزە کە ئێمە ڕێگەی پێ بدەین کە بتوانێت موزاوەلەی ئەو حەقەی خۆی بکات، دەربارەی چوارەمیش بەراستی من لەگەڵ چوارەم نیم کە نابێت ئەندامیەتی لە هەردوو سەندیکای پارێزەران لە هەرێم و لە عێراقدا هەبێت، چونکە بەراستی ئێمە پارێزەرمان هەیە چەند ساڵە لە عێراق پارێزەر بووە، زۆر بەباشی ئیشەکەی کردووە، پارێزەرێکی باشە، لەوێ ئەندامی سەندیکایە، دێتەوە ئێرە ئەگەر لێرەش ئەندامی سەندیکا بێت یەعنی لەو حاڵەتەدا ناتوانێت ئەوە حەقی لێ دەستێنینەوە، بۆیە من لەگەڵ ئەوەش نیم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك لقمان.

بەڕێز لقمان سلیمان حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە بڕگەی سێی ئەم ماددەیە من پێشنیار دەکەم خاڵێکی بۆ زیاد بکرێت، وەکو مەرجێکی تر بۆ ئەو کەسەی کە بۆ یەکەمجار مۆڵەتی کاری پارێزەرایەتی پێدەدرێت، ئەویش دەچوون یان پەڕینەوە لە پشکنینی پزیشکی لە یەکێك لە نەخۆشخانەکان، کە سەندیکای پارێزەران بڕیاری لێ دەدات، بۆ دڵنیا بوون لە توانای کەسەکە، بۆ یادەکردنی پیشەکە، پێویستە لەسەر سەندیکا بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزیری تەندروستی یان (وەزارەتی تەندروستی) ڕێسایەکانی ڕێکخستنی ئەم کارە دانێن، سەبارەت بە تەمەن من لەگەڵ ئەوەم تەمەن دیاری نەکرێت، نەکرێت بەمەرج، ئەمەش کە هاوڕێیانم بەڕاستی ڕوونکردنەوەی زیاتریان لەسەری دا، من نامەوێت زیاتر لەسەری بڕۆم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو پەیمان خان.

بەڕێز پەیمان عزالدین عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەڕاستیدا من سەرەتا پێش ئەوەی مولاحەزەکانم بڵێم لەدوو شت تێناگەم، یەکەمیان پێش ئەم هەموارکردنە تێگەیشتبووم کە مەحامیاتی پیشەیەکی ئازادە، یەکێکە لەوانەی کە قیودی لەسەر نییە، لەچوارچێوەی کارە حکومییەکاندا نییە، کە لە ئەساسدا ئەو مەبدەئەیە، ئەو تێگەیشتنە لا ببەین، کە پیشەیەکی ئازاد نامێنێ، حاڵەتێکی تر ئەوەیە کە دیسانەوە حاڵەتێك هەیە کە من لێی تێناگەم، بۆ ئێمە لە کۆمەڵێك شتدا ناکرێ و نابێ و گونجاو نییە خۆمان موقارەنە بکەین بە وڵاتانی پێشکەوتوو، لەبەر ئەوەی مەرحەلەیەکی زۆر گەورەی

پێشکەوتن و گۆڕانکاری هەیە لەبەینی ئێمە و ئەواندا، بەڵام لەهەندێ شتی تریشدا ئێمە دەبێ لەسەر ئەو پرنسیپە نێودەوڵەتی و لەگەڵ ئەو بنەمایانەی کە وڵاتانی تر ئیشی لەسەر دەکەن ئیش بکەین، بۆیە من لە روانگەی بابڵێین هەلومەرجی خۆیانەوە، بەو پێیەی کە ناکرێ خۆمان موقارەنە بکەین بە زۆر لە وڵاتانی تر قسە بکەم، لەراستیدا ئەم ماددەیە ئەگەر وەکو خۆی تێپەڕێت بەبڕوای من شەرعییەت دانە بە کۆمەڵێك شت، یەکێك لەوانە شەرعییەت دانە بە زۆرە ملێ ئەندام بوون لە سەندیکاکاندا، یەعنی ئێمە ئەوەمان لەبیر چۆتەوە کە ئەم ماددەیە دەخوێنینەوە بەپێی قانونەکەش کە هەیە، کە دەبوایە تەعدیلەکە لەوەدا بوایە ئێمە ئەندام بوون لە سەندیکای پارێزەراندا بەکارێکی زۆرە ملێ دادەنێین، ئەگەر یەکێك ئەندام نەبێ لەو سەندیکایە، مەحامی نییە، دەبێ ئەمە بۆ هەموو شتەکانی دیکەش راست بێ، بۆ نموونە ئەگەر پزیشکێك یان خوێندکارێك کە لەکۆلێژە پزیشکییەکان تەخەروج دەکا، ئەگەر ئەندامی سەندیکا پزیشکییەکان نەبێ، دکتۆر نییە، ئەگەر موهەندیسێك ئەندامی نەقابەی موهەندسین نەبێ، موهەندیس نییە، یەعنی ئەمە تەواو پێچەوانەی بنەمایەکانی ماڤی مرۆڤ و کاری رێکخراوەییە، یەعنی چۆن تۆ بە قانون دێی ئیشەکەت بەوە دەدەی کە ئەگەر کەسێك ئەندامی ئەو سەندیکایە نەبێ لەوە خراپتریش ئەگەر دەورەیەکیش لەو سەندیکایە نەبینێ پارێزەر نییە، نابێت پارێزەر بێت، کە ئەمە بەڕاستی بەنەمایەکی زۆر خراپە پەرلەمان ئیشی لێ بکات، خاڵێکی تر کە لێرە ئێمە بابڵێین ئیشارەتی پێدراوە، ئەو دەورەیە، راستە برادەران زۆر باسیان کرد کە هەندێك پارێزەر هەیە نازانێ چۆن بوەستێ، پێویستی بە بنەمایەکانی سەرەتای کاری پارێزەرایەتی هەیە، بەڵام خۆ پارێزەرایەتی لەگەڵ هەموو پیشەکانی ترە و وەکو یەکە، پزیشکێك کە خوێندکارێکی کۆلیژی پزیشکییە تەخەروج دەکا، موهەندیسێك تەخەروج دەکا، نازانێ سەرەتا تووڕ چۆن دەکا، دەبێ ئێمە هەمواری ئەوەش بکەینەوە کە لە سەندیکای پزیشکان ئیجبار بکرێ هیچ خوێندکارێکی کولیەی توب ئەگەر دەورە نەکرێتەوە بۆی بزانێ تووڕ چۆن دەکا، بزانێ چۆن دەچێتە خەستەخانە، بزانێ چۆن دەچێتە ژووری عەمەلیات؟بزانێ چۆن دەستی تەعقیم دەکات؟ بزانێ ئەمانە هەمووی چۆن دەکات؟ نابێ پزیشك بێ، دەتوانین ئێمە شتێکی لەو بابەتە بکەین؟ یاخود رێگەمان پێدەدەن شتێکی وا بکەین؟ موهەندیس، هەر کەسێکی دیکە، دەبێ خولێکی بۆ بکەینەوە چۆن موراقەبەی جسوور بکا، کە ئەمە بەڕاستی بەتەنیا قۆرخ کردنی مەسەلەی پارێزەرایەتییە، بەرتەسککردنەوەی ئەو ئازادی کارکردنەی پارێزەرایەتییە لە هەرێمی کوردستاندا، ئەو مەرجانەی کە داندراوە، دوای ئەوەی کە دەورە هەبێ، لەگەڵ ئەوەی کە من پێشنیار دەکەم ئەو دەورەیە ئەگەر هەشبێ دەورەیەکی ئارەزوو مەندانەبێ، ئەمە واریدە، سەندیکای پارێزەران بۆ خەمخۆریان بۆ ئەوەی پارێزەر بەشێوەیەکی باش بڕوات مەحامیاتی خۆی بکات، دەورەی ئارەزوومەندانەی هەبێ، ئەو پارێزەرەی کە دەیەوێت ئەو خولە ببینێت، بڕوا ئەو خولە ببینێ، بۆ ئەوەی زووتر ببێتە پارێزەرێکی باش، مەرجەکان کە داندراوە لەگەڵ ئەوەی کە من پشتیوانی تەواوی قسەکانی سۆزان خان دەکەم، ئەو هاوڕێیانەی تریش کە لە دوای ئەوەوە قسەیان کرد، بەڕاستی تەمەن لەکوێی دونیادا بەتایبەتی میهنەیەکی ئازادی وەکو مەحامات تەمەنی بۆ دیاری دەکرێ؟ کە دەبێ تەمەنی ئەوەندە بێت ئینجا

مەحامیاتی بکا، یاخود لەوەی کە خاڵی چوارەمی (محمود السیرة و السمعة و اهلاً.....)، یەعنی هەر ئەوە ماوە کە بڵێین لە دڵی خۆشیدا بەتەمای کارێکی خراپەکاری نەبێت، یەعنی ئەمە کێیە تەحدیدی دەکات ئەوە مەحمودی سیرەیە یان نازانم چی سیرەیە؟ کە بەڕاستی ئەمە هەموو ئەمانە پێچەوانەی مافی ئازادی کارکردنن لە هەرێمی کوردستاندا، چوارەمی هەر ئەو مەرجانە کە نابێ لەبەینی دوو نەقابەدا بەڕاستی ئەمە عەیبەیەکی قانونییە، جگە لەوەی کە ڕێگرتنە لە ئازادی ئەندام بوون لە نەقابەکاندا، عەیبەیەکی قانونییە، ئێمە ئیعتراف دەکەین بەم خاڵە، لەبەر ئەوەی ئێمە ناتوانین بە قانون ئەوە ڕێك بخەین کە کەسێك دوو ئیمتیاز وەر نەگرێت لە هەرێمی کوردستاندا، دێین تەقیدی حوریەتی ئەندام بوون لە نەقاباتدا دەکەین، کە ئەمە بەڕاستی هەم عەیبەیەکی قانونییە، هەم ئیعترافی سەریحە بە قەتیس کردن و قەید کردنی ئازادی کارکردن و ئەندامیەتی لە نەقابەکاندا لە هەرێمی کوردستان، بۆیە من پێشنیار دەکەم هەموو ئەو خاڵانەی کە هاوکارانی پێش خۆم ناڕازی بوون لێی، منیش دووپاتم کردەوە، هەموو ئەو خاڵانە لابدرێ، مەسەلەی دەورەکە بکرێ بە دەورەیەکی ئارەزوومەندانە کە ئەمە دەبێتە دەستپێشخەریەکی باش بۆ سەندیکای پارێزەران، نەك قۆرخکردنی کاری پارێزەرایەتی لەلایەن ئەوانەوە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو پەروین خان.

بەڕێز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە دیارە بەهۆی زۆری ئەو کۆلێژە ئەهلیانە و کردنەوەی بەشی یاسا لەو کۆلێژانە بۆتە هۆی زۆری و بۆری بەشی پارێزەرایەتی لە هەرێمەکەمان، هەروەها کاری میهنەکەشی نەهێشتووە، بۆیە کردنەوەی ئەم دەورانە ئەمن بە شتێکی زۆر گرینگی دەزانم، پێویستە برەوی پێ بدرێت، بەڵام ئەوەی جێی ئاماژەیە ئەمن پێم باشە ئەم دەورانە لە خودی ناو پەیمانگای دادوەرییەکە بکرێتەوە، سەندیکا پێی هەڵنەستێ بەم کارە، سەبارەت بە بڕگەی چوارەم کە باس لە تەمەن دەکا، شتێکی زۆر گرینگ هەیە کە پێویستە ئێمە ئاماژەی پێ بدەین ئەوەیە کە تەمەن لەو خاڵەدا لابدەین، لەبەر ئەوەی ئەمە وەکو ئەوەی تەعلیم عالی لێهاتووە کە تەمەنی تەحدید کردووە بۆ هەر کەسێك کە بچێت ماجستێر یاخود دکتۆرا بێنێتەوە، بۆیە پێم باشە ئەو تەمەنە لابدرێت، لەبەر ئەوەی ئێمە خەڵکمان هەیە بەهۆی خراپی باری ژیانی نەیتوانیوە بچێت لە زانکۆکان بخوێنێ، لە تەمەنێکی زۆر درەنگتر چووە کۆلێژەکەی تەواو کردووە ئێستاکە کە تەمەنی (50) ساڵ تێپەڕ بووە، زانکۆی تەواو کردووە، بۆ ئەو حەقەی پێ نەدرێ کە بتوانێ لەم دەورانە بەشدار بێ؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. ڕێباز.

بەڕێز ڕێباز فتاح محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەراستیدا من لەگەڵ رەتکردنەوەی برگەی دووەمم و سێیەم بووم، بەڵام دوای ئەوەی کە باسکرا برگەی یەکەمیش تیکراره، ئێستا بەتەواوەتی لەگەڵ ئەوەم ماددەکە بە تەواوەتی رەتبکرێتەوە، بەڵام لەژێر ئەو پاساوەی کە من قەناحەتم وایە ئەندام بوون لە سەندیکا ئازادانەیە، نابێ بسەپێندرێ کە تۆ ئەگەر ئەندام نەبی لەسەندیکای پارێزەران، مافی پارێزەرایەتیت نییە، ئەوەی کە خول بکرێتەوە کە پارێزەر خول ببینێ و دوایی پارێزەرایەتی بکا، ئەوە مەسەلەیەکی ترە، بەڵام سەندیکا ئەرکی ئەوەیە بەرگری لەمافی ئەو توێژە بکا کە نوێنەرایەتی دەکا، نەك ئەوەی کە سەندیکا بۆ خۆی ببێ بە بەشێك لە دەستەڵاتی جێ بەجێکردن، ئەوە مانەوەی ئەو فکرەیەی ریژێمی پێشووە کە سەندیکاکانی بە بەشێك لە حکومەت زانیوە، بەڵام سەندیکا دەبێ بەشێك بێ لە کۆمەڵگەی مەدەنی و کاری ئەوە بێ کە بەرگری لە مافی ئەو توێژە بکا کە نوێنەرایەتی دەکا، بەڵام لە برگەی سێیەم کە هاتووە لە برگەی دووەم دەسەڵاتی کردنەوەی خولەکەی داوە بە سەندیکایەکە، واتە من ئەگەر ئەندام نەبم، نەچمە ناو ئەو خولەوە بۆشم نییە پارێزەرایەتی بکەم، لەکاتێکدا کۆلێژی قانونم تەواو کردووە، گریمان خولەکەشم بینی لە شوێنێکی دیکە، بەڵام سەندیکا نابێ ئەو دەستەڵاتەی هەبێ، برگەی سێیەمیش یەعنی ئەوە شوێنی ئەو برگەیە، یاسای سەندیکای پارێزەران نییە، شوێنی ئەو برگەیە یاسای پیشەی پارێزەرایەتییە، یاسای مزاوەلەتی میهنە ی مەحاماتە، نەك لەناو یاسای سەندیکای پارێزەرایەتیدا تۆ مەرجی کارکردنی پارێزەرایەتی دابنێی، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك کاردۆ.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

رەنگە بڵێن ئەتو ئیمزات کردیە لەسەر ئەو یاسایە، بۆ تێبینی دەدەی؟ بەراستی لە ناچاری، لەنائومێدی ئەمن ئەو ئیمزایەم کرد، لەبەر ئەوەی پرۆژەیەکیان تەقدیم کردبوو سەندیکای پارێزەران زۆر گشتگیرتر و فراوانتر بوو، هەر نەخرا بەرنامە، گۆتمان ئەز عەف ئیمانەکە با ئەو هەوارکردنە بڕوا، ئەویش بەو تێبینیانەی کە هەمانە، جارێ ئێمە ئامانج لە هەموارکردنەکە چییە لەو دەقە، ئامانجەکە ئاسانکاری بۆ ئەوانەی دەبنە پارێزەر، ببنە پارێزەری شارەزاو بەتوانا ئێمە لەو بارەیەوە مەعهەدێکمان هەیە و سەندیکایەکمان هەیە، هاوکاریان دەکا، یان رێگرییە لەوەی کە خەڵك بەو زۆرییەی بێتن ببێتە مەحامی، هەرچەند تێی ڕامام بەڕاستی ئەمە رێگری کردنە، هەم لە تەمەنەکە، چونکە ئەوەی کۆنیان (55) ساڵە، ئەمە تەمەنەکەیان کەم کردیتەوە، هەمیش لەوەی کە پەیمانگا بەخۆی بۆ دادوەرانی پێ ناکرێ بۆ ئەوانە، (19) کولییەی ئازاد هەیە لەم وڵاتەی ساڵی هەزار پارێزەر دەردەچێ، وەکو مافێکی خەڵك بۆ پیشەکەی خۆی، بۆ ئیشکردن، یەعنی

هەست دەکەی بەڕاستی ئـەوە تەگـەرە و کۆسـپێکی زۆر دروسـت دەکـا لەبـەردەم ئەوانـەی تـر بـەناوی تەمـەن، بـەناوی ئـەوەی دەبـێ سـەندیکا دەورە بکاتـەوە، چ کـاتێکیش دەورە دەکاتـەوە؟ هـەتا کـەی؟ هـەتا ئـەو کاتـەی پەیمانگایەکە دەتوانێت، کە پەیمانگایەکە توانی تۆ بۆت نییە، باسالّی بتوانێ سـەد کـەس پـێ بگەیـەنی، تـۆ لـە دەرکردنی هەزار کە دەبێتە پارێزەر سەد کەس پێ بگەینی، ئەمە رێگریەکی گەورەیە، ئەگەر ئێمـە مەرجەکـە بخەینە ئەوەی لە نووسینگەیەك ئیش بکا چاکتر نییە؟ یەعنی ئەمە پرسیارە، ئەمە ئـەوەی هـەر کەسـێکە کـە دەیەوێ ببێتە پارێزەر پێویستە بۆماوەی سالّێك لای پارێزەرێکی تر لە نووسینگەی پارێزەرێکی تـر ئـیش بکـا، ئەوە خالّێکیان خالّێکی دیکەش، بەڕاستی ئەمن بەلامەوە گرینگـە سـەندیکا ئـەو بەرپرسـیارەتییەی نـەدەینێ، چونکە سەندیکا دەزگایەکی پیشەییە، دیموکراتی ئازادە، ئەوەی یەکیان کە ئەوە بوو پێویست ناکا ئەو شـەرتە لەسەر کەسێك دابنێی کە دەیەوێ ببێتە پـارێزەر، پـێم باشـە لـەپێناوی بـەهێزکردنی پـارێزەر یـان شـارەزایی توانای پارێزەر، سەندیکا بەهەماهەنگی لەگەلّ پەیمانگا دەتوانێ خول بکاتەوە بۆ ئەوانەی کە تـازە دەردەچـن، دەتوانێ، ئـەوە وەکـو شـتێکی سەربەسـت و ئـازاد بـۆ هاوکـاری کـردن، نـەك بیکەیتـە مـەرج، نەیکەیتـە مـەرج، دەتوانی، کە ئەوانیش ناسنامەی دەدەنە هـەر پارێزەرێـك دەلّـێن کاکـە دەورەمـان هەیـە، بـۆ خۆشـی باشـە، بـۆ میهنەکەشی باشە، بۆ ژیانیشی باشە، ئەو شەرتەش دابنێین کـە لەنووسـینگەیەك کاردەکـا بـۆ سـالّ، ئەمـە زۆر مـەنتیقی تـرە، زۆر باشـترە، لـە مەسـلّەحەتی خەلّکەکەیـە، نـەك بەڕاسـتی لاسـایی ئـەو مەرجانـە بکەینـەوە دائیمـەن لـە ولاّتـانی کـۆن کـە هـەموومان موتەئەسیر بووینـە بـە ولاّتـانی ئیشـتراکی تەماشـای کۆمـەلّگا وەکـو ئۆردوگا دەکا، وەکو عەسکەر، دەبێ ئەو مەرجانەت تێدابێ ئینجا دەتوانی سەربازی بکەی، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئەڤین خان.

بەڕێز ئەڤین عمر احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەم ماددەیە هەرچەندە منیش لە لیژنە ئیمزام کردووە لەسـەری، بـەلاّم دیـار بـوو مـن مولاحـەزاتم هەبوو، بـەلاّم ئێسـتا دەتـوانم مولاحەزاتـەکانی خـۆم بـە تـەواوەتی دەربـبڕم، کـە بـاس دەکـرێ لەسـەر مـاددەی یەکەم، دەلّێ (ثالثە)ن، ئێمە هەمووما‌ن دەزانین سالاّنە کۆمەلّێك خەلّك کۆلێژەکانی یاسا تـەواو دەکـەن، دەبـن بە پارێزەر یاخود دەڕۆن لە دەوائیرەکاندا تەعین دەبن، وەکو ماڤپەروەرێك، وەکو یاسا ناسێك، لـە دائیرەکانـدا، بەلاّم راستە خەلّکێکی زۆر سالاّنە تەخەروج دەکا لە کۆلێژەکانی قانون، هەرچەند باس دەکـەن کۆلیـژێکی زۆر هەیە چ بە ئەهلی، چ بە حکومی، چ بەیانیان، چ ئێواران بـۆ تەخـەروجکردنی کۆمـەلّێکی زۆر لـەم پارێزەرانـە، بەلاّم تۆ کە ئیزنت داوە، کۆلێژی ئەهلی بکرێتـەوە، کۆلیـژی ئێواران بکرێتـەوە، هەلّبەتـە حیکمـەتێك هەیـە، حکومەت خۆی یاخود هەرێمی کوردستان دراسەیەکی هەیە لەسەر ئەوەی ئایا بۆچـی تـۆ ئـەو هـەموو کۆلیـژە یاسایە دەکەیتەوە؟ لەگەلّ ئەوەشدا دوایی ئەوە دێی قەیدی بۆ دادەنێی، مەرجی بۆ دادەنێی، دەلّێـی وەلّلاهـی

من ناتوانم لەکاری حکومیدا تەعینت بکەم، لەبەر ئەوەی مەجال نییە تۆ وەکو ماڤپەروەرێ لە دەوائیردا تەعینت بکەم، مەحدوودە، ئەمن ناتوانم تەنها ئەوەندە سالانە تەعین بکەم، ئەی کاتێ ئەو کە مەجالی هەیە بۆ خۆی دوای ئەوە بڕوا بە پارێزەر کارەکانی خۆی بکا، کە وەکو قتاعێکی خاس دێتەوە، چونکە ئەو دەتوانێ خۆی کار بکا، دوایی کە ئەو دەستکەوتەی دەست دەکەوێ مادییەن لەسەر کەفائەی خۆی دەستی دەکەوێ، ئیشی مەحامیاتی لەسەر زیرەکی مەحامییەکەیە نەك لەسەر ئەوەیە کە بڵێی وەڵلا تۆ مەحامییەکت هێناوە ئەوەندە پارەی دەدەیتێ مانگانە، بەلام دەمێنێتەوە لەسەر زیرەکی و کەفائەی و لێهاتوویی خۆی وەکو پارێزەر، بۆیە لێرە کە تۆ مەرجی بۆ دادەنێی نەتوانێت پارێزەری بکات تاوەکو ئەو دەورە نەبینێت، وابزانم ئەوە دەبێتە ئیجحافێك بەرامبەر ئەو کەسانەی کە تەخەروج دەکەن، چونکە تۆ ناتوانی لەساڵێکدا بۆ هەزار کەس یان بۆ نۆ سەد کەس دەورەیەك بکەیتەوە بیکەیت بە پارێزەر، ناشتوانی داشی مەزرێنی لە قیتاعی عام، کەواتە تۆ خەڵکێکت پارەی خەرج کردووە و کۆلێژی تەواو کردووە و مەحامیاتی خوێندووە و قانونی خوێندووە، دوای ئەوە بێی لێرە ئەو هەموو قەیدەی بۆ دابنێی بۆ ئەوەی نەتوانێ مومارەسەی کارەکەی خۆی بکا، بۆیە بەڕەئی من دەکرێ بۆ کەفائەت کەفائەتی ئیشی مەحامیات لەوە نییە بە دوو، سێ دەورە یاخود کافی بێ، کە فائاتی مەحامات، ئەوەیە کە خۆی چەند تواناى هەیە، چەند قابیلیەتی هەیە، دەتوانێ لە مورافاعاتدا بتوانێ نەجاحەت بێ نێت، بتوانێ کەسپی قەزیە بکا، بۆیە ئەم دەوراتانە تەنها بۆ رووی شەکلییە، یەعنی بۆ ئەوەیە کەوا فێر بێ ئەو مەحامییە چۆن رادەوەستێ، چۆن رەفعی قەزیەیەك دەکا، ئەمە هەمووی شکلییە، خۆی دەتوانێ بەدەورەیەکی بچکۆڵە لە رێگای سەندیکاوە دەکرێ، لە رێگای مەعهەدی قەزاوە دەکرێ، لە هەر کێوە بێ، بەلام ئەمە مەرج نەبێ بۆ ئەوەی کە ئەمە نەبێ بە مەحامی، من پشتگیری قسەکەی کاك کاردۆ دەکەم، دەکرێ ئێمە بڵێین بۆ ساڵێك دەبێت وەکو مەحامییەکی موساعید لە یەکێ لە نووسینگەکاندا.....، یەعنی نەبێ بە مەحامی تاوەکو لەیەکێ لە نووسینگەکانی مەحامیەکان لەبەر دەستی مەحامییەکە ساڵێك مەحامیاتی دەکا، ئەوە شتێکی باشە، بەلام ئەوە یەعنی وەکو چۆن بڵێیم بۆ ئەوەی پڕەنسیپی کارەکانی مەحامیاتی فێربێ، ئەمە کارێکی زۆر، زۆر مەعقوڵ و مەنتیقی ترە، بۆیە من لەگەڵ ئەوەم خاڵی سێیەم کە ئەو شەرتەی دانراوە، ئەو شەرتە هەڵبگیرێ، دێمە سەر ئەو مەرجانەی تر کە بەخاڵی یەك و دوو تەسەسولی بۆ داندراوە، پشتگیری ئەو برادەرانەم دەکەم کەوا هەموو باسی تەمەنیان کرد، راستە ئەمە بۆ تەقاعودییە، ئەمە زەمانێکە دەیداتە مەحامی، تۆ ناتوانی مەحامی بۆ ساڵێك، دوو ساڵ مەسەلەن (45) ساڵ کە بوو بە (63) ساڵ کە پانزە ساڵ زیاتر دەکا تەقاعود بێ، دەتوانی پێی بڵێی تەمەنەکە دیاری ناکەم، بەلام خدمەکەت لە پانزە ساڵ کەمتر نەبێ، مەسەلەن من لە (60) ساڵی دەبم بە مەحامی، بەلام لە (75)ی دەڕۆم بۆ خۆم تەقاعود دەبم، ئیمتیازیاتی تەقاعودی وەر دەگرم، بۆیە وەکو گۆتم کاری مەحامات لەسەر کەسەکە دەوەستێ، کاری مەحامیات لەسەر هیچی تر ناوەستێ، ئەو کەسە خۆی و کەفائەتی خۆی دەوەستێ، ربحی مادییەکە و زەرەری مادییەکە تەنها بۆ خۆیەتی وەکو کەس، پێنجەم دەڵێ (محمود السيرة و السمعة و اهلاً للاحترام)، باشە ئێمە لەگەڵ ئەوەین مەحمودی سیرە و سومعە بێ، بەلام (اهلاً للاحترام) کە لیمەیەکی مەتاتییە،

کەس ناتوانێ بەکەس بڵێ تۆ موحتەرەمی، تۆ موحتەرەم نیت، چونکە قیاسێك نییە بۆ ئەوەی ئەم کەسە چەند ئێحترامی هەیە، چەند ئێحترامی نییە، بۆیە بەمن (اهلاً للاحترام) لێرە جێگای خۆی نییە، هەڵبگیرێ باشترە، رابیعەن کە دەڵێ عەزو نەبێ لەنیقابەیەکی موماسلی تر، راستە وەکو گوتمان باسی ئیمتیازاتی تەقاعودی دەکا، ئێمە لەگەڵ ئەوەین، فەینا با ئیمتیازاتی تەقاعودی ئەندامی پارێزەرانی کوردستانە تەنها لێرە ئیمتیازاتەکە وەر دەگرێ، بەلام رێگریش نەکەین کەوا ئەو کەسە نەبێ بە ئەندام لە نیقاباتی موحامیاتی تر، دەتوانین بڵێین ئەو کەسە ئەندامی پارێزەرانی هەرێمی کوردستانە لە هەرکوێی تریش دەتوانێ ببێ بە ئەندام، بەمەرجێك تەنها ئیمتیازاتی نیقابەی موحامینی کوردستان وەر بگرێت، یەعنی تەنها ئیمتیازاتی یەك جێگا وەر بگرێت، من حەزدەکەم ئەوەش ئیزافە بکەم کەوا ئێمە ئەگەر بێت و زیکری ئەوە بکەین، یەعنی بە خاڵێك زیکری بکەین، چونکە ئەوانەی کە تەخەروجی دەکەن لە قانون یان دەبنە مەحامی یان دەبنە ماڤپەروەر، ئەوە مەرج بێت کەوا لە یەکێکیان تەنها ئەندام بێ، لەیەکێك لە سەندیکایەکان، یان ماڤپەروەران یان پارێزەران، ئەوە چونکە زۆر زەرووریە، ئێستا دەبینین خەڵکێك هەیە تەخەروجی کردووە لەکۆلێژی یاسا لە سەندیکای پارێزەران ئەندامە، بەلام دوای ماوەیەکی تر هەر ئەندامە، لەوێ دەڕوا لە ماڤپەروەرانیش هەر ئەندامە، دەشتوانێ موزاوەلەی هەردوو میهنەکە بکا، یەعنی خەڵك هەیە دەلیلم هەیە لەسەری، کە موزاوەلەی هەردوو میهنەکە دەکا، هەم مۆزەفە، هەمیش ئێواران پارت تایم بۆخۆی مەحامیاتی دەکا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. ئاراس.

بەڕێز د. ئاراس حسین محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوە قسەکانی من کرا، بەس تەنها لێرە من پێشنیارێکم هەیە دوای ئەو گفتوگۆیە زۆرەی کە کرا لەسەر ئەو ماددەیە، نازانم تا چەند گونجاوە و لەرووی یاساییەوە کرایە نوێنەرانی نەقابەی مەحامی و لەگەڵ لایەنی حکومی لێرە بوایە هاوبەشی بکردبایە لە گفتوگۆیەکاندا، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خورشید.

بەڕێز خورشید احمد سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەسەر چوارەم قسەی دەکەم، نموونەیەك دەینم ئەم خاڵە چەند خراپە بۆ ئێمە ئەگەر بێت و ئێمە وەکو خۆی تەسبیت بکەین (لا یجوز الجمع بین عضویة نقابتین)، ئێمە بەڕێوەبەرایەتییەکمان هەیە،

بەڕێوەبەرایـەتی تۆمـارکردنی کۆمپانیایـەکان، ژمارەیـەکی زۆر لـە کۆمپانیـا لـە کوردسـتان تۆمـار کـران، کێشەیەك هاتە پێش ئەم کۆمپانیایانەی لە کوردستان تۆمار کران نەیان دەتوانی لـە عێـراق کـار بکـەن، کـە ئێمە سێ پارێزگاینە، عێراق پانزە پارێزگایە، ئەم کێشە بەردەوام بوو، زەرەرێکی زۆری بە ئێمە گەیاند، بە ئابووری کوردستان گەیاند، بە توانای کۆمپانیایـەکانی کـە زۆربـەیان کۆمپانیـای زۆر زیـرەك بـوون، بـەتوانا بوون، بە ئیمکانیەتی ماددی و فەنی بـوون، ئـەم کێشـەیە بـەردەوام بـوو هـەتاوەکو تـەفاهومێك روویـدا لـە بەینی بەڕێوەبەرایەتی تۆمارکردنی کۆمپانیایەکانی هەرێم، لەگەڵ دائیرەی مسەجلاتی شەریکات لە بەغـدا، ئێمە بێین ژمارەی پارێزەران زۆرن، ئەوانـەی مـەحامین زۆرن، کولیـات زۆرن، سـاڵانە ژمارەیـەکی زۆر دێتـە سەر، هـەر هـەموویان حەشـار بـدەین لـە سـنووری سـێ پارێزگـا، فورسـەتی پـانزە پارێزگایـان لـێ بسـتێنین، یەعنی ئەمە بەڕاستی مەعقوڵ نییە، پاشان ناوچەمان هەیە ناوچەی کوردستانی دەرەوەی ئیدارەی هـەرێم، چۆن مەعالەجەی بابەتی ئەوانە بکەین؟ ئەگەر ئەم خاڵە تەسبیت بکـەین ئەوانـە مـەحروم دەبـن، یـەعنی چۆن مامەڵە لەگەڵ ئەوانە بکەین؟ لەبەر ئەوە ئێمە هەندێك جار هەندەك خسوسیات بە خۆمـان دەدەیـن، وەکو بڵێین ئیسپات وجودێك یان نـازانم نـاوی چ بنـێم، بـەلاّم بـیر لـەوە ناکـەین ئەمـە زەرەرەکـەی بـۆ ئێمـە چەندە، ئێمە لە عێراقداین، من ئەمڕۆ کێشەیەکم هەیە لە بەصرە، ئەگەر ئەو خاڵە تەسبیت بکـەن مانـای بـۆ مـن نییـە مـن مەحامییـەك لێـرە تـەکلیف بکـەم بچێتە بەغـدا بـەدوای کێشـەکەی منـدا بگـەڕێت، مـن مەجبوورم ئەو کاتـە بچمە بەصـرە، ئـەو زەحمەتـە و ئـەو ڕێگایـە هـەموو بچـم بـەدوای ئیشـەکەی خۆمـدا بگەڕێم، لەبەر ئەوە خاڵی چوار خاڵێکی خەتەر ناکە، بە تەجروبەی کۆمپانیایـەکان تەجروبەیـەکی فاشـیل بوو، نـەمانتوانی ئـەو تەجروبـە ئیجتیـازی ئـەو ختورەتـە بکـەین هـەتا چووین لـە بەغـدا لەگـەڵ دائـیرەی مسەجل شەریکات تەفاهومان کرد، وەزارەتی بازرگانی ئیمزای کرد، ئەو کاتە کێشەکە چارەسەر بـوو، لەبـەر ئەوە پێویست ناکات ئێمە خۆمان بێخینە ئەو کێشەیە و زەرەرێکی زۆر دەبینین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. ڕۆژان.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەبەست لە هەموارکردنی هەر یاسایەك ئەوەیە یاسایەکە بەرەو پێش ببەین، ئەو کۆت و بەنـدانـەی هەیـە ئـەوەی پەیوەنـدی بـە پیشـەکە هەیـە دەسـتکاری نەکـەین، بـەلاّم ئـەوی تـر کـەم بکرێتـەوە، ئـەوەی لـەو هەموارکردنە ئەمن هەستی پێدەکەم ئەوە کۆت و بەندەکان زیاتر کرایە ئازادی پارێزەر کەم کرایتەوە، ئـەو یاسایە لە ساڵی 1999 دەرچووە، تا ئێستا دوو جار هـەموار کرایـە، هـەمواری یەکـەم لـە 2002، هـەمواری دووەم لە 2007، بەلاّم ئـەوەی لـەم هەموارکردنـە پێشـکەش کرایـە یاسایەکە بـەرەو پاش دەباتـەوە، نـەك بەرەو پێش، تەنها چەند نموونەیەك دەینمەوە، لەنێوان ئەصڵی یاسایەکە و ئەو هەموارکردنـەی داواکرایـە، بەپێی هەموارکردنەکە قەدەغە کرایە پارێزەرێك ئەندام بێت لە دوو سەندیکا، بەلاّم لە ئەصڵی یاسایەکەی

1999 لە مادده پێنج ڕێگەی پێدرایە، واتە ئەگەر کەسێك ئەندام بێت لەسەندیکایەکی تر دەتوانێت مورافەعەکان لەبەردەم هەموو دادگایەکانی هەرێمی کوردستان (بشرط المعاملة بالمثل) مەرجی بۆ داندرایە، ئەو مافە لەوێ هەیە، لێرە ئەو مافەی لێستێندرایتەوە، هەروەها سەبارەت....، نەخێر ئیقامەی دائیمی لە پەیمانگای دادوەری، لێرە لەیاسای پەیمانگای دادوەری باس نەکرایە کە بەشێوەیەکی هەمیشەیی نیشتەجێ بێ لە هەرێمی کوردستان، ئێستا ئەو کۆتەش زیاد کرایە، لە هەموارکردنەکە باس لەوەی کرایە کە مەرجە ئیقامەی دائیمی هەرێمی کوردستانی هەبێ ئەو جا بتوانی ببێتە ئەندام لە سەندیکا، لە ئەصڵی یاسایەکە ئەو شتە نییە، لە یاسای مەعهەد قەزایش باس لە ئیقامەی دائیمی نەکرایە، بەهیچ شێوەیەك ئەوە مەرج نییە، ئەو مەرجە ئێستا زیاد کرایە، هەروەها پێش باسکردنی خولی تەئهیل، دەورەی تەئهیلی لە ئەصڵی قانونەکە باس تەنها لە تاقی کردنەوە دەکا، ئەوەی کە بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە یاسا وەرگرت، تاقی کردنەوەیەکی لە یاسا بۆ ئەنجام دەدرێ، ئەگەر لەتاقی کردنەوەکە دەرچووبوو ئەوجا دەتوانێ مومارەسەی میهنەی مەحامیات بکا، ئەوانەی ماجستێر یان دکتۆرایان هەیە لەو تاقی کردنەوەیەدا عەفوو کراینە، بەڵام ئێستاکە کەس عەفوو نەکرایە، تاقی کردنەوەکە کرایتە دەورە، دوورەکەش هەموو کەسێك دەبێ ئەو دەورەیە ببینێ ئەوجا ببێتە ئەندام لە سەندیکا، ئەوە کۆتێکە لەبەردەم ئەندامیەتی لە سەندیکا، بەپێی ماددەی 22ی دەستووری عێراق دەوڵەت بەرپرسە لە ڕێکخستن، بە یاسا ڕێکدەخرێ، کە چۆنیەتی ئەندامیەتی یان ئەنزیمە لە بۆ نەقابە دەکرێ، ڕێکخستنەکە بە مانای ئەوە نییە کە ئازادییەکە زەوت بکرێ، ناکرێ هیچ مەرجێك لەبەردەم ئەو کەسانە دابندرێ کە بۆیان هەیە و یان ئارەزووی ئەندامیەتییان هەیە لە سەندیکایەك، بەتایبەتی ئەو سەندیکایانەی پیشەیینە، بۆیە ئەو مەرجە، ئەو ماددەیە پێشنیار دەکەم کەوا ئیلغا بکرێ، ئازادی لە پارێزەر دەستێنتەوە و ئەوەی لە یاسای 1999یەکە هەیە لێرە ئەو مافانە کەمکرایتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

وەڵڵا تالِبی ئیلغا زۆرە، بەڵام یەك کەس ماوە با ئەویش قسە بکا، فەرموو کاك خلیل.

بەڕێز خلیل عثمان حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵڵا قسەی من لەسەر بڕگەی چوارەمە، دیارە قسەشی لەسەر کرا، بەڵام لەوانەیە کاك عمر عبدالرحمنیش لە ئێمە شارەزاتر بێ، لەو بوارە کاری زۆری کردووە، بەڵام ئەگەر ئێستا لە قانونی مەحامیاتی عێراقیدا، بەتایبەتی لەو ناوچە کوردستانیانەی کە کێشەی لەسەرە، کەرکوك و خانەقین و شەنگال و بەشێکی موصڵ و مەخموریش ئەوەی هەویەی سەندیکای نەقابەی بەغدای پێ نەبێ نایەڵن موزاوەلەی میهنە بکا، من پێموایە ئا بەمە ئێمە بەشێکی زۆر لە خەڵکی ئەو ناوچانە بێ بەش دەکەین، چونکە ئەوان لەشوێنی خۆیان مەحامیاتی دەکەن زیاتر لەو پارێزگایانە، لەو قەزایانەی کە لێی نیشتەجێ بوون لەوێ مەحامیاتی دەکەن، لەوێش بەڕاستی وەکو گوتم مەحاکمی ئەوێ ئیعتراف بە هەویەی نەقابەی مەحامینی بەغدا دەکا

زیاتر وەك ئێرە، یەعنی نازانم ئەمە تا چەند هینە، یەعنی راستە لەوانەیە من حیکمەتی ئەو هینە بزانم تا چ حەدێك ئەمە بۆ رێكخستنی مەسەلەی ئەو ئیمتیازاتانەیە كە داندراوە، حاڵەتی دیكەش هەبوو كە كاتی خۆی لەبەر ئەوەی ژمارەیەكی زۆر لە عەرەبی هاوردە لەو ناوچانە رووی دەكردە ئەو سەندیكایە ویستیان رێگری لەوە بكەن، لەوانەیە بۆ ئەمە داندرابێ، بەڵام من پێموایە ئەمە زیاتر ئەو مەحامیانەی لەو سنوورانە نیشتەجێن لێی زەرەرمەند دەبن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

وادیارە ئەندامانی پەرلەمانی كوردستان راو بۆچوونی خۆیان سەبارەت بەو ماددەیە پێشكەشكرد، بۆچوونی وا هەبوو كە چەند برگە یەك لە ماددەكە ئیلغا بكرێت، چەند ئەندامێكیش داوایان كرد ماددەكە ئیلغا بكرێت، بەڵام پێش ئەوەی بخرێتە دەنگدانەوە، دوورترین پێشنیار كەوا ئیلغا كردنی ماددەكەیە من دەمەوێ تەوزیحەكی بدەم، هۆكاری پێشكەشكردنی ئەم پڕۆژەیە بۆ هەمواركردنی یاسایەكان، ئێمە لەكاتێكدا كۆبوونەوەمان لەگەڵ سەندیكای پارێزەرانی كوردستان كرد، هۆیەكانی پێشكەشكردنی ئەو پڕۆژەیە ئەوەبوو كەوا ژمارەیەكی زۆر لە كۆلیژی یاسا لە كوردستاندا هەیە، واتە نۆزدە كۆلیژی یاسا هەیە، ساڵی هەزار پارێزەر تەخەروج دەكا، تەبعەن ئەوە شتێكی باشەو مافێكە كە خوێندن بخوێنێ و زانیاری، مەعلوماتی قانونی هەبێ لە هەموو بوارەكاندا، بەڵام تێبینی ئەوە كرا كە ئەوانە دەبنە مەحامی عەمەلییەن ناتوانن مومارەسەی مەحامیاتی بكەن، مەعلوماتێكی مورافەعاتیان نییە، چ لە دەعاوی مەدەنی و یان چ لە دەعاوی جینائی، واتە مەبەستیان لەو مەعهەدەی كە لە قانونی مەعهەدی قەزایی ئیشارەتمان پێدا بە هەمواركردنی دەورە زیاتر بۆ ئەوەی بوو، بە هەرحاڵ ئێستا مادام ئەندامانی پەرلەمان زۆربەی زۆریان لەگەڵ ئەوەی دانە كەوا ماددەكە ئیلغا بكرێ، داوا دەكەم لە سەرۆكایەتی پەرلەمان ماددەی یەكەمەكە بخرێتە دەنگدانەوە بۆ ئیلغا كردنی ئەو ماددەیە، ئەصڵی قانونەكە وەك خۆی دەمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

بەڵام هەبوو، سێ، چوار كەس داوایان كرد هەر ماددەكە لەغو بكرێت، چۆن؟، فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

فەیناكە ئەگەر بیست كەسیش قسەی كردبێ، یەعنی پێنج كەس داوای ئیلغایەكەی كردووە، بەڵام ئێمە زۆرینەمان قسەمان لەسەر چاككردنی ئەو ماددەیە كردووە، كاك كاردۆ باسی ئەوەی كردووە كە مەرجی ساڵێك دابنێین كە لە كاركردن لەلای ئۆفیسیی پارێزەرێكی پێشتر، وتوومانە مەرجی تەمەن لابدرێ،

وتوومانه دانیشتن و نیشتەجێ بوون لەناو هەرێمی کوردستاندا ئـەوە لابـدرێ، ئیقامـەی دائیمی، وتوومانـه بۆی نەبێت له دوو سەندیکادا ئەندام بێ ئەوە لابدرێ، جارێ لەپێشدا ئەو پێشنیارانه بخەنه دەنگدانەوە بۆ یەکسەر ئیلغای بکەینەوە؟ سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان.

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆربەی ئەندامان ئەوەندەی من دیقەتم دابێ داوای تەغیراتیان کـرد لـه شـرووتەکاندا کـه لـه بڕگـەی سـێدا هاتووه نەك ئیلغای ماددەکە، ئەمە یەکم، دووەم شـتیش ئێمـه پەرلـەمانین ئایا تـۆ قبوولێتـه ئەمـە مـاددەی بیست و سێی ئەصڵی قانونی مەحاماتە، تێیدا هاتووە، (یجب استحصال موافقة النقابة علی اي شـکوی تقـام ضد المحامي في غیر حالة الجرم المشهود ولا یجوز استجوابه او التحقیق معه او احالته الي المحکمـة المختصـة الا بعد استحصـال موافقـة النقابـة بـذلك وعلـی النقیـب او مـن ینـوب عنـه الحضـور في الاسـتجواب والتحقیـق و المحاکمة) تۆ قبوولێتـه خەڵکێك هەیه تیجارەت دەکا، مـەحامیات ناکـا، یـەك دەعـوا نـابینێ لـه سـاڵێکدا، بـەلام دێت به زۆر فەرزێك دەکا بەسەر نەقابەی مەحامیندا بەپێی قانونەکه هەویەی مـەحامێتی دەخاتـه بـەینی و موزاوەلـەی میهنـه بکـا، مزاوەلـەی میهنەکـه ناکـا، بـەلام حەسـانەیەکی پێیـه لـه حەسـانەی ئـەم ئەنـدام پەرلەمانه بەڕێزانه به قووەتترە، له حەسـانەی ئەنـدام پەرلەمانیـەتی بـەهێزترە، ئیمتیـازاتی لـەو زیـاترە، سەیری ماددەکانی نۆزده بۆ بیست و سێ بکەن، بەڕاستی ئەو لێشاوە بـەوە رێ دەگیرێتـەوە بـەو فلتـەرە کـه دابندرێ، زۆربەی ئەندامانیش داوای تەغیری مەرجەکانی بڕگەی سێیان کردووە مەرجەکان تەئجیل بکرێ، وەکو موقیم له کوردستاندا عومری پەنجا ساڵ (حسن السیرة و السلوك) بەینی عـوزوەتی دوو نەقابـە، نـەك ئیلغای ماددەکه بکرێتـەوە، مـن داواکارم مەرجـەکان چـا بکرێتـەوە، نـەك ماددەکـە ئیلغـا بکرێتـەوە، لەبـەر ئەوەی بەراستی سلکی مەحامات لەم وڵاتە تووشی فەوزا بووە، ئێمه پەرلەمانین ئێستا لەبـەر دەسـتماندایه چاکی نەکەین بەڕاستی ئەمه کارەساته بەڕای من، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

قەیناکە، بەلام سێ کەس داوایان کردووە هەر ماددەکە ئەصڵەن لەغو بکرێ، کاکە بەلای کەمەوە سێ کـەس داوای کردووە،فەرموو کاك عونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبعەن ئەندامانی پەرلەمان داوایان کرد چەند بڕگەیەك له ماددەکه ئیلغا بکـرێ، ئەگـەر تەماشـای بکـەین خۆی مادده ئەصڵییەکه چەند بڕگەیه، واته ماددەکه بەکاملی له نەتیجه واەی لێ دێ کـەئیلغا بکـرێ، بۆیـه ئێمه ئەو قسەیەمان کرد، کەوا چەند ئەندامێکیش داوایـان کـرد ماددەکـه نەمینێتـەوە، واتـه دەگەڕێینـەوە

سەر ئەصڵی قانونەکە، ئەصڵی قانونەکە بەو وەزعەی مەرجەکان لەوێ دیاری کرایتەوە بە چ وەزعێك مەحامی ئینتیمای دەکا بۆ نەقابەی مەحامین و هەویەی وەر دەگری و تەدەروجی.....، سەبارەت بە قسەکانی بەڕێز کاك برهان، باس لەوە دەکات کە ئەنەما مەحامییەك ئەگەر هاتو هەویەی نەقابەی وەرگرت حەسانەی هەیە، کاکی برا جەنابت نوێنەری سەندیکای پارێزەران بووی لە سلێمانی، سەرۆکایەتی ژووری پارێزەرانی سلێمانیت کردووە، ئەندامی پارێزگای سلێمانی کە هەویەی وەردەگری ئەگەر هاتو کارێکی موخالەفەی قانونی کرد سەبارەت پیشەی مەحامیاتی موهانات عیلاقەی بەوە نییە کە تاجیرە یان...، سەبارەت بە میهنەی مەحامات ئەگەر هاتو موخالەفەیەکی کرد ئەو کاتی حەسانە هەیە، ئیحالەی مەحکەمەی ناکرێ هەتاوەکو نەقابە موافەقەت نەکا، بەلأم ئەگەر هاتو کێشەکی دی هەبوو، عیلاقەی بە نەقابەی مەحامیات نەبوو، عیلاقەی بە میهنەی مەحامیات نەبوو، ناتوانی حەسانەی بەکار بێنی و نەقابەش موافەقەت ناکا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وابزانم ئەوەلەن داوای لەغووی ماددە دوورترین پێشنیارە، بۆیە بێجگە لەوەی کێ داوای کردووە دەبێ ئەوە بخرێتە دەنگدان، یەك، دوو، زۆربەی زۆری ئەوانەی داوایان کردبوو تەعدیل بکرێ، دانیان بە حەقیقەتێکی یاساییدا کە لە مەعهەد باسی دەورە بۆ مەحامی کراوە، قسمی مەحامە، ئەگەر تەماشای ئەم ماددەیە بکەین لە ئەوەلەن باسی شتێك دەکات کە هەیە، دووەم باسی حاڵەتێك دەکا هەر بۆ ئەو دەورە، تەفاسیلی سێیەمیش ئەنجامی ئەوەلەن، ئەگەر ئەوەلەن پێویست نەبێت چ داعییە ئێمە بگۆڕین عومری ئەوەندە بێت، ئەوەندە نەبێت، ئێمە دەڵێین داعی نییە، باسی فەتحی دەورە بکەن، چونکە دەورەکە لە یاسایەکی دیکە هاتووە، وابزانم هەموو ئەوانەی کە قسەیان کرد دژی مەبدەئی مەنعی ئینتیماء بوو، بۆیە هەتا ئەم گۆڕانکاریانەی داواکراون، یەعنی لە ئەساسی قبووڵ کردنە بە ماددەی یەکەم، ئەوەلەن کە خۆی یاسایی نییە، بۆیە ئەگەر قبووڵی کەن ئیتر داعی نییە ئەصڵەن باسی کردنەوەی دەورە بکرێ، چونکە لە یاسایەکی دیکە هەیە، واتە ئەو تەفاسیڵانە قیمەتیان نامێنێت، ئەگەر ئێمە لەگەڵ ئەو مەبدەئە بین داعی نییە لەم یاسایە باسی کردنەوەی دەورە بکەن، بۆیە ئێمە هەندێکمان کە داوامان کرد لەغوو بکرێ لەسەر ئەساسی ئەوەلەن و دووەم و رابعەن بەدڵمان نییە، و سێیەم قیمەتی نامێنێت، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. عمر.

بەڕێز د. عمر حمد امین خدر (نوورەدینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا بە ئاشکرا دوو تەوەجوهـ هەیە، یەکێکیان لەگەڵ تەعدیلی ئەو نەسەکەیە کە هاتووە، یەعنی هەندێکی مەسەلەن بڕگەی دووەم ئەوەی کە سەندیکا بۆی نەبێ دەورە بکاتەوە بەشێکی داوا دەکا ئەوە نەمێنێ، بەڵام ئەگەر سەیری ماددەی بڕگە سێیەم بکەین مەرجە ئەو کەسەی بۆ یەکەمجار لە هەرێمی کوردستاندا مۆڵەتی هەڵستانی بەم پیشەیەی پێدەدرێت بەسەرکەوتوویی بەشی پارێزەرایەتی لە پەیمانگا تەواو بکا، بەڕاستی حەقە ئەم مەرجە بمێنێ، چونکە ئەم دەورەیە یان خوێندن لە پەیمانگا پێی دەوترێ خوێندن بۆ ئامادەکردن، بۆ ئەوەی بەباشی مومارەسەی ئەم میهنەیە بکا، بە دەقیقی بیکا، یان ئەو حاڵەتەی کە ئێستا لەو وەسەتەدا هەیە و جۆرێك لە موشکیلە و بێ سەرو بەری و کەم کەفائەتی هەیە، نەمێنێ، بۆیە من بەش بەحاڵی خۆم لەگەڵ ئەوەم کە ئەم مەرجە بمێنێ، بەڵام لەگەڵ ئەوەم کە بڕگەی دووەم نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان یەك دەقە.

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هەر ئەوەندەم دەوێ تەئکید بکەمەوە بە عەمەلی ئێمە لە سلێمانی کە یانزدە غورفەی مەحامیاتە، یانزدە قەزایی سلێمانی کە لەلای من بووە بە عەمەلی لە لیژنەی ئینزیباتمان مەحامی هەر جەریمەیەکی کردبێ پەیوەندی بە مەحامیاتیشەوە نەبووبێ لەبەر ئەوەی نەسی ماددەی بیست و سێ عامە، پێویستی بە موافەقەی نەقابە هەیە، پەیوەندی بە مەحاماتەوە نییە، ئەمەش نەسەکەیە، بۆ کاك فرسەتیشم نارد، بەڵێ مەحامی حەسانەی هەیە، جەریمەکەی ئەگرێتەوە، غەیری مەشهوود نەبێ پەیوەندی بە مەحاماتەوە هەبێ یان نەبێ، لەبەر ئەوە پێم خۆشە لیژنەی بەڕێز سەیری ماددەی بیست و سێ بکاتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێزان دوو بۆچوون هەیە بەڕاستی یەکێکیان دەڵێ ئەصڵەن ماددەکە لەغو بکرێ، یەکیکیشیان دەڵێ ماددەکە بمێنێ بەڵام بە تەعدیلەوە، ئەوەی دوورترینە لەغوکردنی ماددەکەیە، کێ لەگەڵ ئەوەدایە ماددەکە لەغو بکرێتەوە؟ تکایە دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، ئەمە بۆ ئیلغا کردنی ماددەکەیە، ماددەکە ئەصڵەن ئیلغا بکرێ، (34) کەس لەگەڵ لەغووە، کێ لەگەڵدایە؟ ماددەکە بمینێتەوە بە تەعدیلەوە، تکایە دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، (27) کەس لەگەڵدایە کە بمینێتەوە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ ئەو ماددەیە لەغو کرایەوە، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دووی پڕۆژەکە:

أولاً: تضاف الفقرة (6) الى المادة (16) ثالثا من القانون و تقرأ كالآتي:

6-للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مدنية مهنية و تكتسب الشركة الشخصية المعنوية و تسجل في سجل خاص للنقابة على ان تنظم كيفية تسجيلها و استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة.

ثانياً: تضاف الفقرة (2) من المادة (16) رابعا من القانون وتقرا كالاتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحاماة لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الدولة و تعتبر خدمة فعلية.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو بەكوردییەكەی.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ماددەی دووەم:

یەكەم: بڕگەیەك بەریزبەندی بڕگە شەش بۆ ماددە (16) سێیەم زیاد دەكرێ بەم شێوەیە:

پارێزەری ڕاوێژكار كە ناوی لە سەندیكا تۆمار كرابێ بۆی هەیە كۆمپانیایەكی مەدەنی پیشەیی دروست بكات و كۆمپانیایەكە كەسیەتییەكی مەعنەوی وەر دەگرێت و لە تۆمارگەی تایبەتی سەندیكا تۆمار دەكرێت، بەمەرجێك چۆنیەتی تۆماركردنی و رسومات بەپێی ڕێنماییەك كە ئەنجومەنی سەندیكا دەری دەكات ڕێكدەخرێت.

دووەم: بڕگەی دوو بۆ ماددەی (16) چوار زیاد دەكرێت بەم شێوەیە:

ماوەی كاركردنی پارێزەرایەتی بۆ مەبەستی زیادەی سالأنە و بەرزكردنەوە و خانەنشینی لە فەرمانگەكانی دەوڵەت هەژمار دەكرێت و بە خزمەتكردنێكی فەرمی دادەندرێت.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی سیاغەی ئێوە و ڕەئی ئێوە چییە؟ تكایە بیخوێننەوە، فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی دووەمی پڕۆژەكە لیژنەی یاسایی دوای ئەوەی كە تەئیدی دەكاتەوە سیاغەی بەم شێوەیە كردووە:

المادة الثانية:

أولاً: تضاف بند بتسلسل (6) الى الفقرة (ثالثاً) من المادة (16) من القانون و تقرأ كالآتي:

6- للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مدنية مهنية و تكتسب الشركة الشخصية المعنوية و تسجل في سجل خاص للنقابة على ان تنظم كيفية تسجيلها و استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة.

ثانياً: جعل أصل الفقرة (رابعاً) من المادة (16) من القانون (بند 1) لها ، وتضاف فقرة بتسلسل (2) اليها و كالآتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحاماة خدمة فعلية لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الاقليم.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

كێ تێبينی هەیە؟ تكايە با ناوی بنووسم، تكايە ناوەكانتان بڵێن، زۆر سوپاس، ئەم بەڕێزانە ناويان نووسراوە (كاك عبدالرحمن، ئاهەنگ خان، كاك عبدالسلام، كاك برهان، كاك جلال، شلێر خان)، فەرموو كاك عبدالرحمن.

بەڕێز عبدالرحمن حسين ابا بكر:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی دووەم لەم پرۆژەیە كە بۆ هەمواركردن هاتووە، وەكو من دەيبينم و سەيری دەكەم كە دەڵێ پارێزەری راوێژكاری تۆماركراو لەم سەنديكايە بۆی هەیە كۆمپانيايەكی مەعنەوی بكاتەوە، كەواتە ئەمە قۆرخكردنێكە لەلايەن سەنديكايەوە، نابێ هيچ پارێزەرێكی تر، هيچ شەريكەيەك بكاتەوە، غەيری ئەو نەبێ كە لەوێ لە زومنی ئەو نيقابە دايە، لە زومنی ئەو سەنديكايە دايە، من پێموايە ئەمە هەر رەتبكرێتەوە، هەر نەبێ، چونكە ئەم هەموارە بەڕاستی دەبێتە كێشە بۆ هەمووان، بەيانی لە بازاڕ و لە جادە خەڵكێك هەیە دەڵێ منيش مەحاميمە، پارێزەرم وەكو ئەو كە لەوێ بوو ئێستا ئەندامی سەنديكايە، بۆ بۆی هەیە بيەوێ شەريكاتێك بكاتەوە، بۆ بۆ من نييە شەريكە بكەمەوە؟ بەراستی ئەمە بەڕای من رەتبكرێتەوە، سەبارەت بە برگەی دووەميش هەر وا دەڵێ ئەوەی كە لەناو دام و دەزگايەكی حكومی كاردەكا ئەويش بێتە حيساب كردن وەكو خدمە و عەلاوەو تەرفيع، ئەی ئەو بەخۆی لەوێ مۆزەفە، كە بەيانی لەوێ تەقاعود بوو، لەوێ تەقاعودەكەی وەردەگرێ و تەرفيع و شتی وەردەگرێ، بۆ بێتەوە سەنديكای پارێزەران دووبارە لەوێ تەرفيع و شتی بۆ بكرێ؟ بۆی حيساب بكرێ؟ بەڕەئی من هەر لەوێ خۆی تەقاعود دەكرێ و لەوێ دەچێت هەموو ئيمتيازات و هەموو شتێكی وەردەگرێ، دووبارە بێتەوە ئەملاش تەرفيعات و شتی بۆ حيساب بكرێ، بەڕای من ئەوەش هەر نەمێنێ و من پێشنيار دەكەم ئەوە هەر رەت بكرێتەوە، ئەم هەموارە بە عەمەلی ئەمڕۆ نايێ لە ناو هەرێمی كوردستان، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو ئاهەنگ خان.

بەڕێز ئاهەنگ عارف رووٴف:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەڕێزان، ئەندامانی پەرلەمان، من لەو ماددەیەی كەون و نوێم بەبير دێتەوە، (للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مدنية مهنية)، يەعنی ئەوەی موستەشار بێ مەحامييەك لە دەرێ، ئيلا دەبێ لە نەقابەی تەسجيل بكا، شەرت نييە، (انشاء شركة مدنية مهنية) چييە؟ زۆرجار حكومەت لۆ غەرەزەكی

موعەیەن، بۆ ئیستیسمار، ئەمن نامەوێ باسی زەمانی سەدامی بکەم، شەریکەی حەموڕابی دامەزراند، شەریکەی ئیدریسی دامەزراند، شەریکەی فاڕابی دامەزراند، لە ئینشائاتی هەندەسی بۆ؟ چونکە تاقەکی تەبجیل لە تەعمیر هەبوو، لە ئیعمار بوو، ئەوە دەبێ ئێمە شەریکاتی میهەنی مەدەنی، بەڵێ مەحامیاتە، مەحامیات ئەمڕۆ چونکە ئیستیسمارە، پێشکەوتووە، حقوقی نەوت بەپێش کەوتووە، دەوڵەت دەیەوێ سناعەی بەپێش بێخی، دەیەوێ شەریکاتی سناعی دابمەزرێنێ، بۆیە ئەوە نابێ بڵێی ئەتوو لەسەری غەسب بکەی بڵێی (شركة مدنية مهنية)، دەبێ بڵێی (شركة مساهمة مستقلە)، چونکە زۆرجار دەبینی (جۆین ڤێن چەرە) ئەم شەریکەیە، ئەمن بۆ مەحامی ئیلا وابکەم بڵێم ئیلا ئەتو دەبێ ئیشەکەی ئیلا لە نیقابەی تەسجیل بکەی، دوایی ئەوە بۆ (وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة)، زۆرجار دەبینی ئەو تەعلیماتە لەمەجلیسی نیقابەی زۆر گەورەترە، ئێحتیاجی بە مەجلیس وزەراء هەیە مونەزەمەیەکی دابنێی بۆ ئەوەی تەعلیماتی دەربێنی، بۆ ئەوەی بەندی ئەو شەریکاتە گەورانە ئەگەر ئێمە بمانەوێ دەستی خەڵکی ڕاکێشین بێتە کنە مە، بەڕێزان ئەو فەقەرەیە بەڕاستی سەری هەتا بنی عەیب دارە بە ئێعتیقادی من، دووەم، مەحامات بۆ ئەغرازی عەلاوە و تەرفیع و مەعاش، ئەوە دوو شتی زۆر، زۆر جیاوازە، تازە لەگەڵ بەڕێزانیش موناقەشەمان دەکرد، یەعنی ئەمن تێناگەم ئیلا ئێمە دەبێ دائیمەن لە هەموارکردنی قانونێکی پێشی هەموو شتێکی فۆکەسی دەکەینە سەر رسوم و تەقاعود و عەلاوە و تەرفیع، کاکە ئەوە قانونی دەوڵەتە ئەوەی تەنزیم دەکا، دەوڵەت ئەوەی تەنزیم دەکا، ئەوە وفقی مەقائیس هەیە لە عالەم مەعاش و عەلاوە و تەرفیعی دادەنێ، رسومی دادەنێ، بەگوێرەی ئەو زرووفە و ئەو زەمان و ئەو قانونی ئەوی ئەمڕۆی لێ دەبی، لە جێیان یەك سەنت نان زیاد دەکا مەعاش و عەلاوە و تەرفیع زیاد دەبی، بەمن ئەوە شەریکە موستەقیلە، موسەجەلە، یەعنی ئەوە ئیجحافە بە حەقی ئەو موستەشارەی یان ئێمە نامانەوێ هیچ موستەشارێك بێ ئیش بکا، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان.

بەڕێز برهان رشيد حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

فارسە تارانییەکان کە بەرامبەرەکەیان بە هەڵە لە مەوزوعێك تێگەیشتبێ پێی ناڵێ هەڵە دەکەی، دەڵێ لەگەڵ ڕێزمدا ئیشتیباهت کرد، هەست دەکەم ئیشتیباهێك هەیە لەلایەن هەندێ بەڕێزوە لە تێگەیشتنی ئەم ماددەیە، ئەم باسی شەریکەی تیجارە و مەقاوەلات و بیناء و ئینشاء و موتەعەهیدی خاس ناکا، باسی شەریکاتی مەحامات دەکا، ئێمە سەغرەیەکی قانونی هەیە لە بەینی قانونی مەحاماتی 17ی 1999 و قانونی شەریکاتدا، بەپێی قانونی شەریکات هەموو کەسێك بۆی هەیە شەریکە دروست بکات، بەپێی قانونی مەحامیان مەحامی بۆی نییە شەریکەی مەحامیات دروست بکات، مەحامیەکان کۆمەڵێك لە سلێمانی دوو شەریکەیان دروست کردووە ئەم زاهیرەیە تەقلیدی ئەوروپا و ئەمەریکایان کردووە، چوون دوو شەریکەی

مـەحاميات و چـەند مەحامييـەكيان گرتـووە و دروسـتيان كـردووە، نەقابـە دژى بـوو، كـە نەقابـە دژى دروستكردنى ئەم مەحامياتانە بوو، هاتە تەميز و تەميزكارى، مەحامييەكان بردیانەوە وتيان ئێمە بـەپێى قانونى شەريكات دروستمان كردووە، لەبەر ئەوەى لەلايەكەوە وەك پەيوەندى بە قانونى شەريكاتەوە هەيە، لەلايەكى تر پەيوەندى بە قانونى مەحاماتەوە هەيە، نەقابە داواى ئەمەى كردووە بـۆ ئـەوەى تـەنزيم بكا، يـەعنى ئـەم ماددەيـە وجـوودى زەروورييـە و شـتێكى زۆر، زۆر باشـە، مەعقوڵـە مـن مـەحاميم شـەريكەى مەحامات دروست دەكەم، نەقابەكەى خۆم كە مەرجەعى منـە ئاگـادار نـەبێ؟ لەبـەر ئـەوە ئەمـە شـەريكەى تيجارى و مەقاوەلات و بيناو ئينشائات و تيجارە خاسە و تيجارە عامـە نييـە، ئەمـە دەڵـێ شـەيكەى مـيهنى شەريكەى مەحامياتە، سوپاس.

سوپاس. بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

بەڕاستى حەزدەكەم بەدوو شت دەست پـێ بكـەم، چونكە موناقەشـەكەى مـن تـاوەكو تێنەگەيـەنرێت وەكو موناقەشەى كاك برهانە، ئەمن نەك تەنها دەڵێم ئيشتيباه دەكەى، دەڵێم راست دەكەى، باوەڕ دەكەم كە تـۆ بە دڵەوە قسەت كرد، بەلاَم بۆچوونم جياوازە، يەك، دووەميش من هيوادرام الحمدللە بـلاَو نـاكرێ، ئـەگينا ئەمڕۆ من دەبوومە دوژمـنى پـارێزەران، ديـارە مـن ئاخيرەكەشـى دەڵـێم، تەسجيل كردنـى شـەريكات ئينجا ميهەنى بێت، ميهەنى نەبێت، جارێ من تێناگەم شەريكەى مەدەنى يـەعنى چـى، بڕواناكـەم شـت هـەبێ لـە تەعريفى سجلى شەريكات ناوى شەريكەى مەدەنى و شەريكەى ئەهلى هەيە، تەسجيلى شەريكات رێكخـراوە، سجلى تيجارى هەيە لـە وەزارەتـى بازرگـانى مـن دەچـم بۆخـۆم شـەريكەيەك دادەمـەزرێنم لـەوێ تەسـجيل دەبم، ئينشاء اللە شەريكەى بەفالييە بێ و چاككردن بێت و مەحامات بێ، بۆيە من تێناگەم ئـەم برادەرانـە، ئەم پارێزەرانە چييان دەوێ بيكەن؟، لەسەر چ ئەساس كابرايـەك شـەريكەيەك دادەنێـت لاى مـن تەسـجيلى بكا؟، تـۆ نەقابـەى، تـۆ مومەسـلى مەسـەلەى عامـەى، تـۆ هـيچ سيفەتێكى رسميت نييـە، بۆيـە مـن دەڵـێم مەحامييەكان الحمدللە تەلەفزيۆن نەقل ناكات، ئەگينا دەبوونە دوژمنى من، ئەساسەن، ئەمە ئەساسى منە، ئەگەر ئەوان لەناو شتێك بۆ خۆيان بكەن، چونكە تەئسيسى شەريكە مومارەسەى كارێكى بزنسـە، كاركردن لەناو ئەو شەريكەيە ديارە كە جۆرى كارەكە و ئينتيمائى بـۆ چييە، ئەمانـە دەتـوانن شـرووت دابنـێن ئـەم شەريكانە چۆن مومارەسەى مەحاماتى دەكەن، كـێ دەبێـت مـەحامياتى بكـات؟، ئەمـە ئيشيانە، ديفاعـە لـە ميهنـەى خۆيـان، بـەلاَم قـەت نـابێ ببنـە بـەديل (ئەلتـەر نـاتيف) بـۆ سجلى تيجـارى، رەجاتـان لـێ دەكـەم مەبەسـتەكە بـا وازح بێـت، يـەك لـە بـەڕێزان لـە ئەنـدامانى پەرلـەمان زۆر بـە حەماسـەوە ديفـاعى كـرد، حەزدەكەم ئەگەر تێگەيشتبێت من چيم وت، رەنگە من نەمتوانى بێت رەئييەكەم دەربـبڕم، جيـاوازى بكـەن لە بەينى نەشاتى تيجارى بزنس، بەينى مومارەسەى ميهنە، ئەو بۆچوونانەى كە لاى بـرادەرانيش ئەوانـەى

پێشکەشیان کردووە لای هەندێك لەو خوشك و برایانەی ئەندامانی پەرلەمان، دەیانەوێ زەبتێك بکەن، یەعنی لەرووی ئەوانەی لە میهنە دەزانن، چۆنیەتی ئیشکردنی ئەم شەریکانە بکەم، زۆر جوانە، بەڵام نە بەو سیاغە، ناکرێ لەو ولاّتە شەریکات لە دوو جێگادا تەسجیل بکرێن، رسوم نادرێ، رسوم دەدرێتە ولاّت، دەدرێتە خەزێنەی گشتی، رسومی مومارەسەی شەریکەیەکە، ناکرێ ئەمە، ئەی هاوار رەجا دەکەم لیژنەی یاسایی هاوکاریم بکەن، چۆن دەبێ من شەریکەمە نەقابەیەك ئیستحسالی رسوم لەمن بکات، بۆیە (وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة) بۆ؟ فەرموون یاسایەك دروست بکەن بۆ دروستکردنی مەکاتبی مەحامات، وەکو یاسای مومارەسەی هەندەسە هەیانە یاسایەکیان بۆ دەرچوو، بۆ فەتحی مەکاتبی ئیستیشاری، بەڵام نەقابە تەحەکوم بکات، دەستەڵات وەر بگرێ لە هەموو جێگا، ناچارم بڵێم ئەمە ئەگەر بەم شێوەیە بێتن من پێشنیار دەکەم نەمێنێ، هی دووەم ئێمە پێش ئێستا لە دوو، سێ یاسا رووبەرووی ئەو کێشەیە بووین، دوو، سێ خوشك و برا ئەو وشەیەیان بەکارهێنا، بۆیە من حەق بەخۆم دەدەم بەکاربێنم، نابێت بیربکەینەوە وەکو سیستەمێکی شموولی هی پێشووی عێراق و هی شیوعی، لێرە لەو سیستەمەی هەمانە دەوڵەت هەیە، حکومەت هەیە، کۆمەڵگای مەدەنی هەیە، قتاعات هەنە، ئەوها بە ئاسانی نییە هەمووی موڵکی دەوڵەت و حزب بن، (للثورة والحزب)، من ئیش دەکەم لە میهنەیەکی حوڕ، دەساڵ، بیست ساڵ سیستەمی تەقاعودیم هەیە، سیستەمی تەئمینی ئیجتیماعیەتی خۆم هەیە، جیاوازە لە سیستەمەکەی خدمەی مەدەنی، من هیچ شتێکم نە کردووە بەپێی خدمەی مەدەنی تاوەکو عەلاوەم بدەیێ و تەرفیعم بدەیێ، لەسەر چ ئەساس؟ میقیاس چییە؟ من خەریجی کولیەمە لە مەتعەمێك ئیش دەکەم، پاش پانزە ساڵ دێم تەعین دەبم، یەعنی مەعامەلەم دەکەی وەکو ئەوانەی جەماعەتی من خەریجی کولییە لە میهنە تەرقیان کردووە و گەیشتوونەتە مودیر عام، نەکراوە، ئێمە شەرحمان کرد پێش ئێستاش، مەبەستەکەی حقوقە تەقاعودەکەی بزر نەبێت، بڵێم بە ئاسانی من پێشنیار دەکەم سیاغەکەی (عندالإنتقال لمحامي الى الوظيفة العامة يحتفظ بكافة الحقوق التقاعديه.)، لەوە زیاتر بۆی نییە، ئەو لەسیستەمێکی تر دەچێتە سیستەمێکی تر، لەسەر چ ئەساس تۆ علاوە و تەرفیعی دەدەیێ؟ بۆیە پێشنیاری دووەمی من ئەمەیە ئەو سیاغەیە بکەین، چونکە مەبەست لەوەدایە (يحتفظ بالحقوق التقاعديه)، ئینجا سیستەمی خاس لە نەقابە هەبوو یان مومارەسەی میهنە حورە هەر شتێك بێت، هی تەرفیع حەق نییە، هی دووەمیش من درێژم کرد، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك جلال.

بەڕێز جلال علی عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەو خاڵی مەسەلەی دامەزراندنی کۆمپانیای پارێزەری، هەندێ ملاحەزاتم هەبوو، هەندێکی وترا، بەڵام من ویستم پرسیار بکەم لە سلێمانی وابزانم دوانە، سێیانە کۆمپانیای مەحامات هەیە کە چەند بەڕێزێك

دایانناوە، ئەوە بە چ یاسایەك داندراوە؟ ئەگەر وا بكرێ یاسایەك دابندرێ متەوافق بێ لە بەینی یاسای شەریكاتی موسەجەلە كە هەموو شەریكاتی بە دەردی كاك عبدالسلام گۆتی یاسای شەریكاتی مەدەنی نییە، ئەهلییە، تەوافقێك بكرێ لەوە، نەقابە بڕوا ناكەم ئەو دەستەلاَتەی هەبێ بتوانێ ئیجازەی شەریكات بدات، بزانین ئایا ئەمە لەگەڵ دەستووری عێراقیدا دەگونجێ؟ ناگونجێ؟ بەڕاستی ئەمە كارێكی گرینگە و دەبێ بكرێ، شەریكاتی مەحامات دەبێ هەبێ، بەلاَم دەبێ ئەو تەوافقە هەبێ، دووەم كە باسی مەسەلەی تەرفیع و عەلاوە دەكرێ قسەكەی كاك عبدالسلام بە جۆرەكی دیكە دەیكەم (عند التعين في دوائر الدولة يحتفظ بالحقوق القانونية حسب نظام موظفي الدولة)، ئەوە لە هەموو شتێك باشترە، چونكە لەحاڵەتێكدا مەحامییەك چەند ساڵە ئیش دەكا، خۆ بە خۆڕایی ئیش ناكا، بە مقابیل ئیش دەكا، بڵێین (عند التعين في دوائر الدولة تحتفظ بالحقوق التقاعدية) بۆ ئەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو شلێر خان.

بەڕێز شلێر محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەنسیبەت ماددەی ئەوەلەن كە باسی شەركەیە، برادەران زۆر باسیان كرد، فیعلەن ئەمە كێشەیەكی قانونیمان بۆ دروست دەكات، چونكە هەتا بۆ ئەندازیاران نیزامی مەكاتبی هەندەسی بەنیزام دەرچوو، چەند داوامان كرد ئێمە بێتە پەرلەمان، بەس ئەنجومەنی وەزیران خۆی بە نیزام دەری كرد، لەبەر ئەوە ئەگەر ئەوە دەر بچێت هەر بۆ ئیستیشاراتی هینە، دەبێ هەر بگەڕێتەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران، لەبەر ئەوە بڕوا ناكەم مەجلیسی نەقابە بتوانێ ئەو دەستەلاَتەی هەبێ، هەتا ئێستا كە لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە ئەوەی ئەندازیاران دەرچووە كێشەی گەورەی دروست كردووە، چونكە زۆر دەستەلاَتی داوە بە یەكێتی ئەندازیاران تەداخول دەكا هەتا نیسبەتێك پارەی بۆ خۆی وەردەگرێ، كە ئەمە ئێستا دەركەوتووە كە لە جێ بەجێكردندا كێشەی گەورە دروست دەبێت، لەبەر ئەوە هەر لەگەڵ یاسای شەریكاتیشدا تەعاروز دەكا، لەبەر ئەوە با ئێمە كێشەیەكی یاسایی بۆ خۆمان دروست نەكەین، كە نەتوانین...، وەكو ئەندام پەرلەمانێك باسی كرد كە شەریكەكەشیان دروست كردووە، چۆتە مەحكەمە، هەر لەمەسڵەحەتی ئەوان دەرچووە وەكو شەریكە، یەعنی بەپێی یاسای شەریكات، لەبەر ئەوە لێرە ئەگەر بیكەی بە مەكاتبی ئیستشاراتی قانونی لەوانەیە بەم شێوەیە بێ، بەلاَم هەروەكو گوتم دەبێ بگەڕێتەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران، بەنیسبەت مودەی مومارەسەی مەحامات ئەمە كێشەیەكی زۆر گەورەیە ئێمە وەكو پەرلەمانتار بۆمان دەركەوتووە، چونكە ئێستا هەم دیسان ئەنجومەنی وەزیران فەرمانێكی دەركردووە بۆ پزیشك و بۆ ئەندازیارو ئەندازیاری كشتوكاڵ و بۆ پارێزەر، ئەوەی كە لە دەروە ئیشی كردبێ دوایی هەمووی بە خزمەت بۆ حیساب دەكەن، وەكو كاك عبدالسلامیش باسی كرد، ئەمە كێشەیەكی گەورەیە، چونكە دوو یاسای جیاوازە، ئەم زەمانی خۆی كردووە لە وەزارەتی كاروباری كۆمەلاَیەتییە زەمانەكەی، بەلاَم لێرە لەقانونی

ئەوەی هینی مەدەنی، هینی حکومەت ئەمە جیایە، ئێستا مەحاسبێکی زۆر رووبەرووی ئێمە دەبنەوە دەڵێ ئێمە بۆچی ئەوە شمولمان ناکات؟ دوای چەند ساڵ دەگەڕێینەوە دەوائیر لە سفرەوە دەست پێدەکەین، باشە لێرە ئەگەر ئێمە ئەمە بۆ ئەوان رازی بکەین ئەی مەحاسبی قانونیش لەوێ دەوری چی دەبێت؟ یەعنی هەم دیسان رووبەرووی ئەم کێشە دەبینەوە، لەبەر ئەوە ئەمە بەشێوەیەك رێکبخرێ کە بەس حقوقی پارێزراو بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە شەریکات تەبعەن فەراغەکی قانونیمان هەیە ئێستا لە کوردستان، ئەو مەحامی و موستەشارانە کە دەیانەوێ کۆمپانیای مەحامیات دابنێن بۆ ئیستشاراتی قانونی مەحامیات ئەو مافەیان نییە، بۆیە ئەو ماددەیە پێشنیار کرایە کە ئەو مافەیان بداتێ بە قانون تەنزیم بکرێ، ئەوە یەك، بەنیسبەتی حیساب کردنی خدمەی تەقاعودی و عەلاوە و تەرفیع، کاتی خۆی پەرلەمانی کوردستان بە قەراری ژمارە (12)ی ساڵی 1994 کارکردن بە قەرارەکی مەجلسی سەورەی هەڵوەشاو ڕاگرتیە، واتە ئەو کاتی قەرارەکە بەو شکلەی دەرچووە، (لا تحتسب مدة ممارسة المهنة التي توجز القوانين النافذة احتساب الخدمة لاغراض تحديد الراتب او لاغراض التقاعد عند التعين بوظيفه في داوئر الدولة والقطاع الاشتراكى)، پەرلەمانی کوردستان ئەو قەرارەی راگرتییە، عەمەلییەن ئێستا مەحامی کە ئینتیمای نیقابەی دەکا، مومارەسەی هەیە، یەك ئەوەڵەن حەقێکی موکتەسەبی وەرگرتییە، ماڤ خۆیەتی کە ئەم ماوەیەی مەحامات دەکا دوایی کە تەعین دەبێ ئەو ماوەیەی بۆ ئیزافە دەکرێ، بە حەقێکی موکتەسەب، ئێستا ناتوانین ئەو حەقەی لێ وەر بگرین، واتە زەرەرێکی گەورەی لە کوردستان دەدەین، ئەوە ناکرێ، دوو: پەرلەمانی کوردستان خۆی ئەو قەرارەی راگرتییە، واتە لێرە ئێستا دەیانەوێ بە نەسێکی موعەیەن و وازح، هەرچەندە کە را و بۆچوون هەبوو کە سیاغەکە هەندێك دەقیق نییە دەتوانین بیگۆڕین، ئەوە مەوزوعەکی دیکەیە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دوا سیاغەتان.

<u>المادة الثانية:</u>

أولاً: تضاف بند بتسلسل (6) الى الفقرة (ثالثاً) من المادة (16) من القانون و تقرأ كالآتي:

6- للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مهنية للمحامات والاستشارات القانونية و تكتسب الشركة الشخصية المعنوية و تسجل في سجل خاص للنقابة.

ثانياً: جعل أصل الفقرة (رابعاً) من المادة (16) من القانون (بند 1) لها ، ويضاف فقرة بتسلسل (2) اليها و كالآتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحامات خدمة فعلية لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الاقليم.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك برهان.

بەڕێز برهان رشيد حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەك من عەرزی جەنابيتانم كرد لەگەڵ كاملی ماددەكەم، بەڵام داواكارم كەليمەی (استحصال الرسوم) لە ماددەكە هەڵبگيرێ، لەبەر ئەوەی ئەوەندەی مـن موتابەعەی قەراراتی مەحكەمەی دەستووری عێراق، مەحكەمەی ئيتيحادی عولیام كردووە، نووسراوێكی رسميم لەلايە دەتوانم نوسخەی بدەم بە سەرۆكايەتی بەڕێز كە باس لە بڕيارێكی دادگای دەستووری عێراق دەكا، دەڵێ هەرێمەكان و مەحافەزەكان بەهيچ شێوەيەك بۆيان نييە دەستكاری رسوم و غەرامات بكەن، لەبەر ئەوەی بەپێی ماددی (110)ی دەستووری دائيمی عێراق لە شئوونی سياديیەو رسمی سياسەی ماليیە عايدی مەركەزە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك عەونی.

بەڕێز عونی كمال سعيد بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سياغەی (ثانيا) بەم شكلەی دەبێ:

ثانياً: جعل أصل الفقرة (رابعاً) من المادة (16) من القانون (بند 1) لها ، ويضاف فقرة بتسلسل (2) اليها و كالآتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحامات خدمة فعلية عند التعين لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الاقليم.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا ئەو ماددەيە بەو سيغەيەی ئاخير جار خوێندرايەوە تكايە كێ لەگەڵدايە؟ دەست بەرز بكاتەوە، زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدانييە؟ تكايە دەست بەرز بكاتەوە، زۆر سوپاس، (3) كەس لەگەڵدانييە، بەزۆرينەی دەنگ پەسەند كرا فەرموو بۆ ماددەيەكی تر.

بەڕێز عونی كمال سعيد بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی سێيەم لە پڕۆژەكە.

المادة الثالثة: تضاف الفقرة (3) الى المادة (19) من القانون، و تقرأ كالآتي:

3- للمحامي الاجنبي و بموافقة مجلس النقابة ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم على ان تنظم كيفية الممارسة و استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی ڕەئیتان لەبارەی ئەو ماددەیە.

بەڕێز عونی كمال سعيد بەزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

پشتگیری ماددەكە دەكەین، جەنابی سەرۆك.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

كێ تێبینی هەیە؟ تكایە ناوەكانتان بڵێن، زۆر سوپاس، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (ئاهەنگ خان، كاك عبدالسلام، بێریڤان خان، كاك سالم، سۆزان خان)، فەرموو ئاهەنگ خان.

بەڕێز ئاهەنگ عارف رووف:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، من ئەگەر بەغەڵەت نەچووبم (للمحامي الاجنبي و بموافقة مجلس النقابة)، ئەو (موافقة)ی نابێ لەگەڵ بێ، (بالتنسيق) دەبێ، چونكە هەر مەحامییەكی ئەجنەبی كە دێتە ئەو وڵاتەی ئیش دەكا بۆ بوارەكی دێ موتەقەدیمە و یان بەرهەمهێنانە یان تەسنیعە، قەت ناتوانێ بەگوێرەی قانونێ كە ئەو هەیتی لە تاكس و لە زەریبە و لە تەسنیع و لە تەقەدوم و لە ئیشكردن باوەڕ ناكەم بتوانێ بكەوتە ژێر ركێفی موافەقەی مەجلیسی نیقابە، بە عەكسەوە تەنسیق بێ بۆ ئەوەی مەجلیسی نیقابە تەقوییە بێ، بەڕێزان با بە غەڵەت نەچین ئێمە، زۆر سوپاستان دەكەم.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

هەست دەكەم بێتامم كرد، بەڵام جارێكی تر لە وڵاتێكی چۆن نەقابەیەك حەقی ئیجازەی عەمەل دەداتە خەڵك؟ من تێناگەم لەوە، هەموو ئەو میسالەتان هەیە، وەزارەتێك هەیە، وەزارەتی عەمەل هەیە، قانون هەیە، قانونی ئیشكردنی ئەجانیب هەیە، شتێك بدۆزن كە كەرەئی نەقابە وەر بگرێ سەرچاو، بەڵام من لە قانون هیچ نازانم، بەڵام ئەو عەقڵە ئەوەندە بچوكتر لێهاتووە مەعقوڵ نییە مەجلیسی نەقابە لەسەر حكومەت بێت، نازانم ئەمن، تێم بگەیەنن تاوەكو من تەئیدتان بكەم، دووەمیش (استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة)، وەك كەئەنەهو وەزارەتمان نییە، تەعلیمات، بەڵێ تەعلیمات،.......

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

كاك عبدالسلام من وەكو تۆ قانونی نیم، ئەگەر مەحامییەكی ئێمە، دكتۆرێكی ئێمە چوون نەمسا، لە نەمسا ژیاوی، وەری دەگرن یەكسەر بە مەحامی و دكتۆر؟

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من نازانم.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

نا، چۆن نازانی؟ تۆ لەوێ ژیاوی.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من نازانم، موتەئەكیدم ئیلغائی حكومەت ناكەن بۆ مەسڵەحەتی مەجلیسی نەقابەی، سەد لە سەد، لە فلیمەكان دیومانە كابرای فەڕەنسی كوڕەكەی گیراوە لە ئەمەریكا مەحامی لەگەڵ خۆی بردووە و لەوێ دیفاع دەكات، ئەكید (التعاون بالمثل)هەیە، ئەكید ئیجرائاتی ئیعتڕاف بە شەهادەكەی هەیە، ئەكید مەجموعەی مەسائیل، بەس بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان، واز لەمەحامی بێنین، ئێمە لێرە یاسا دادەنێین، ئێمە باسی مەحامی ناكەین، مەعقوڵە ئیجازەدان بە ئەجنەبییەك لەو وڵاتەی ئیش بكات بەدەستی مەجلیس نەقابەیەك بێت؟ مەعقوڵە؟ ئیجازەی عەمەلی ئەجانیب قانون قانون پێی هەیە، من نازانم بەخودا، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو بێریڤان خان.

بەڕێز بێریڤان اسماعیل سەرهەنگ:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

پشتگیری قسەكانی كاك عبدالسلام دەكەم، پێشتریشو ئێستاش،........

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

باشە بێریڤان خان ئەو شەهادەی تۆ كە لە لێرە وەرت گرت، لەوێ یەكسەر ئێعتڕافیان پێ كردی؟ خۆ ئێعتڕافت پێ ناكەن، دەبێ تۆ بچی هەندەك دەرس هەیە بیخوێنیتەوە، ئیمتیحان بكەیتەوە، ئایا مەحامییەكی ئێرە لەكوردستان بچێتە دانیمارك، بچێتە نەمسا، بچێتە ئەڵمانیا یەكسەر دەتوانێ ئیشی مەحامات بكا؟ فەرموو.

بەڕێز بێریڤان اسماعیل سەرهەنگ:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

قسەكەت سەدا سەد راستە، ئەو ماددەیە هەر لە ئەصڵەوە زیادە، ئێمە نابێ دەستەڵات بدەینە سەندیكای مەحامی كە موافەقە بكا، (استحصال) بكا، خۆ ئەوە حكومەت نییە، ئەمە مەحامییەكی بیانییە، دێتە وڵاتەكەمان دەبێ شەهادەكەی لە خوێندنی باڵا تەعدیل كرابێ، دوایی هیچ مەحامییەكی ئەوروپی یان ئەمەریكی هەتا هی شەرقل

ئەوسەت ناتوانێ لەکوردستان ئیش بکات، چو نکە یاسایەکانی ئەوێ لەگەڵ یاسایەکانی ئێرە جیاوازە، ئێستا ئەمن شەهادەم لێرە هەیە، لە بەغدا تەواوم کردییە، لەوێندەرێ نەمتوانی ئیش بکەم، هەتا نەچووم نەم خوێندەوە، ئەو مادانەی هەبووە لێرە نەم خوێندووە لەوێ خوێندم، ئینجا توانیم ئیش بکەم، بۆ هەموو شەهادەیەك وایە، بەڵام بەتایبەتی مەحامی، کە تۆ پارێزەری تاکێکی لە کۆمەڵگادا، دەبێ زمانی بزانی، ئەتۆ چۆن توانیت مەحامییەکی تورکی یانیش هی هەر وڵاتێکی تریش بێ بێت لێرە ببێتە مەحامی شەریکەك یان مەحامی تۆ، یەکەم زمان نازانێ، کەلتوور نازانێ، بەماوەیەکی کورت ئیمتیحان لە چی دەدا؟ چۆن قانونەکە دەزانێ؟ زۆر پێویستە ئەو دەستەڵاتە لە سەندیکا بستێندرێتەوە و بدرێت بە حکومەت، حکومەت هەڵسەنگاندن بۆ ئەو کەسە بکا، شەهادەکەی ئایا لە سفرەوە دەبێ دەست پێ بکاتن؟ یان ئەو ماددانەی کە نەیخوێندووە، ئەمن (25) ساڵ لە دەرەوە ژیایمە، ئەوەی هاتییە خۆم لەگەڵی بوویمە کە بچێ ئیش بکاتن، بتوانێ ئیش بکا، سەندیکا ئیشی ئەوە نییە، ئیشی سەندیکا لە ئەوروپا چۆنە؟ ئەو کەسەی کە دەبێتە ئەندام لە سەندیکا ئەو ماوەیەی کە ئیشی نییە دەتوانێ یارمەتی بدا، ئیشی بۆ بدۆزێتەوە، پارەشی دایە مانگانەیە بۆ سەندیکا، مەعاشێکی بۆ دەبڕێتەوە لە ماوەی بێکاری، بۆیە زەروورییە سەندیکا ئێمە وەکو حکومەت تەماشای نەکەین، سەندیکا ئەو ماددەیە بەتایبەت ماددەی ساڵی شەستەکانە، زەمانی گۆڕینی کار، ئێستا ئێمە لە ساڵی 2013ینە، بۆیە دەبێ وا بکەین حکومەت گەشە بدات بەو کەسانە، هەموو کەس نەتوانی ئەو ئیشە بکاتن کە شایەنی ئەوە نەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەموو کاك سالم.

بەڕێز سالم تۆما کاکو:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر هەدەف لە هەموارکردنی یاسایەکە تەنها وەرگرتنی رسومە بە قەناعەتی من ئەوەندە جار ناوی رسوم هات لەو قانونە وابزانم جوانیش نییە، ئەما ئەگەر هەدەف لەوەیە کە دەرفەت بدرێتە مەحامی بێگانە، مەحامی بیانی بێ لێرە ئیش بکا، ئەوە وەکو پزیشك یەعنی وایە، دەبێ شتێکی وای بۆ رێك بخەین کە ئەو کارەکەی رێك بخا، یەکەمجار تەعدیلی شەهادەکەی بکرێ، دوایی ئینتیسابی نەقابە بکا، سێیەم جار مەجالی پێ بدرێ ئیشەکە بکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نووری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، بەخوا وای لێهات دەبوایە هەر لەئەوەڵەوە ئەم تەعدیلەمان بخستبایەتە دەنگدانەوە، ئایا لەگەڵدان یان لەگەڵیا نین، بۆ ئەوەی نە کاتیشمان بگرتبانایا، نە هیچ شتێك، چونکە وردە، وردە ئەوەی کە ئەوان ناردوویانە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان تەواو پێچەوانەی ئەو تەوەجوهەن، سەبارەت بەوە ئێستا من لەگەڵ کاك عمردا باسی مەحامی ئەجنەبیمان کرد دەڵێ مەکتەبی مەحاماتی

كۆمـەڵێك مـەحاماتى لوبنـانى هـەن لێـرە شـەريكەيەكى مـەحامياتيان كردۆتـەوە، ئـەوان بـە چ ڕێگەيـەك كردوويانەتـەوە، ئايـا رسـوميان داوە؟ ئايـا موافەقەتەكـەيان لايـە؟ نـەخێر، لەگـەڵ شـەريكەكەى كـە لێـرە زۆرتـرين ئيشـى وەر گرتـووە شـەريكەى مەحاماتەكـەى خۆشـى هێنـاوە لەگـەڵ خۆيـدا كاروبارەكـانى خـۆى بەڕێوە دەبات، كەواتە هەموو ئەجنەبيەك ئەگەر عيلمى نەبێ بە قەوانينى ئێـرە چۆن دەتـوانێ مـەحامات بكات؟ زەحمەت نەبێ ليژنەى ياسايى وەڵامى ئەوەم بدەنەوە،.......

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكى پەرلەمان:

دەزانى چييە سۆزان خان ئەوە خۆى نـاتوانێ مورافاعـات بكـا، ئـەوە دەتـوانێ وەكو ليژنـەيـەكى ئيستيشـارى دەعمى ئەو شەريكەيە بكا كە لە كوردستان پێكهاتووە بۆ كوردەكان، فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوورى:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

نا، نا شەريكەى مەحاماتى كۆمەڵێك لوبنانى هەيە ئەڵێ لێرە شەريكەى مەحاماتيان كردۆتەوە،.....

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكى پەرلەمان:

شەريكەى مەحامات نييە وەكو شـەريكەى مـەحامات، بەشـێكن لـە شـەريكەيەك، شـەريكەيەكى كوردسـتانى، بەشێكن لەوە، دەتوانى وەكو ئيستيشارە ئيستيفادەى لێ بكا، بەلأم ئايا هيچ مەحامييـەكى لوبنـانى دەتـوانێ مورافاعات بكا لە مەحكەمەى كوردستان؟ ناتوانێ مورافەعە بكات، فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نورى:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

كەواتە سەرلەبەرى ئەم ماددەيە واى لێهات هەموو كەسێك چونكە بەپێى جاڕنامـەى مـافى گـەردوونى كـارى نيشتەجێ بوون و كاركردن لە هەرچى كوێيەكى دونيـا بـێ ئـازادە، بـەلأم بـەپێى ئـەو تەعليماتـەى كـە لـەو وڵاتەيدا دەردەچێ، ئێمە زۆر، زۆر باش دەزانين هيچ ئەجنەبييەك لـە قـانونى هـەموو وەزارەتەكانـدا دەڵـێ ئەگەر هاتو ئەو وەزارەتـە تـەعاقود بكا لەگـەڵ ئەجنەبييەكە دەبـێ موافەقـەتى ئەنجومـەنى وەزيـران وەر بگرێ، ئەوە هەمانە لەناو هينەكاندا قانونى هەموو وەزارەتەكاندا، دوايـى ئـەوە زەحمـەت نـەبێ پـێم نـاڵێى ئەلێرەدا سەنديكا بۆچى جێگەى ئەنجومەنى وەزيران و وەزارەتى ماليیەى گرتۆتەوە، رسوم لەو وەردەگرێ و لەو وەردەگرێ، يەعنى بەڕاستى ئەم مەسەلەى رسومە خەريكە شكێك لەلاى مـن دروسـت دەكـا، زەحمـەت نەبێ رسومەكە لابدەن، دەشتوانين بڵێين (للمحامي الاجنبي و بالتنسيق بصدور تعليمات وبالتنسيق مـع مجلس النقابة يستطيع ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم)، هـەر لابـەرێ، ئيلغـاى بكەنـەوە ئـەو ماددەيـە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالله:

بەڕێز عبدالله محمد امين:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئەم ماددەیە لەوە هاتووە لەقانونی نەوت و گازدا ئێمە ماددەیەكمان هەیە بۆ حەسمی خیلافات دەڵێ ئیستینا دەكرێتە سەر تەحكیم، لە تەحكیمدا ئەو ماددەیە ڕەپتی بەوە هەیە زیاتر ئەوەندەی من تێبینیم كردبێ، لەبەر ئەوەی تەرەفێك لە قەزیەكە ئەجنەبییە، ئەو ئیتیفاقیانەی كە ئیستینادیشی دەكرێتە سەر لە تەحكیمەكەدا ئیتیفاقی واشنتۆن و ئیتیفاقییەی لەندەن و كۆمەڵێك پرەنسیپی نێودەوڵەتییە، زمانی حەسمی خیلافاتەكەش زمانی ئینگلیزییە، بۆیە لەم حاڵەتەدا ئەوەی كە من تێی گەیشتبم برادەرانی سەندیكا ئەو پێشنیارەیان كردووە بۆ ئەوەی مەحامی ئەجنەبی ئەو شەركاتانە مەحامی ئەجنەبی خۆیان هەیە، شارەزایە لە مەجالی تەحكیمدا، دەتوانێ موشارەكەی پێ بكا لەم تەحكیماتانەدا، بەڵام پێویستی بە رێ پێدانێك هەیە، رێ پێدانێكی لەم جۆرە، ئەمە مەبەستی ئەوەیە، نەك ئەوەی كە بچێ لە مەحاكمی عێراقی بەپێی قانونی عێراقی مورافعە بكا بەرامبەر بە كەسێكی عێراقی، ئەمە بۆ مەسەلەی تەحكیم ئەوەیە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموود. عمر.

بەڕێز د. عمر حمد امین (نورەدینی):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

وەڵڵاهی ئەگەر دیقەت بگری، لە ماددەی یەكەمدا هەوڵدرابوو سەندیكا دەورە بكاتەوە و ئیتر ببێتە بەدیلی هەندێ موئەسەساتی تر بۆ پەیمانگای دادوەری و ئیتر دام ودەزگای زانستی و ئەكادیمی، لێرەش ئیجازە دەدا و دیسان دەبێ دەزگایەكی تر لە دەزگاكانی مەسەلەن حكومەت، بۆیە بەڕاستی راستە پێویستە ئەوانەی كە پارێزەرێكی بیانی لێرە كاردەكا مۆڵەتی پێ بدرێ، یان ئینجازەی پێ بدرێ، یان بە ئاگاداری حكومەتی ئەو وڵاتە بێ، بەڵام سەندیكا نا، ئەگەر مەبەستیشە سەندیكا رۆڵی هەبێ بگوترێ مۆڵەتەكە لەلایەن موئەسەسەی تایبەت، وەزارەتی پەیوەندیدار، بە تەنسیق و تەعاون لەگەڵ سەندیكا، ماددەكە ئاوا دابرێژرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی دوا سیاغە و دوا رەئیتان، فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

وەڵڵا هەر تەوزیحێك بۆ ئەو بەڕێزانە كە لەسەر مەحامی ئەجنەبی باسی لەسەر كرا، بەتەئكیدەوە باس لەوە كرا كە هەندێ شەریكات هەن مەحامییەكانی خۆشیان دەهێنن لەگەڵ خۆیاندا، حەقی خۆشیانە مەحامییەكانی خۆیان لەگەڵ خۆیان بهێنن بۆ ئیستیشارات، بەڵام حەقی تەقازییان نییە، لەبەر دەم مەحاكمی هەرێمی كوردستان، هەر كاتێك ویستیان مەحامییەكی ئەجنەبی بەگوێرەی یاسا بێ بیەوێ

مورافەعە و تەقازی بکە لە بەردەم مەحاکیمەکانی ئێمە، پێویستە موافەقەی مەجلیسی نەقابە وەر بگرێ، بە موساعەبە کردنی، یەعنی بە هاوڕێیەتی پارێزەرێکی ئیقلیمی کوردستان هاوڕێیەتی دەکات بۆ بەشداری بوون لە دادوەریەکەدا، بەلاَم ئەوەی کە دێ ئیستیشارەی تایبەت دەدا بە شەریکەکەی خۆی ئەوە حورە و ئازادە لەگەڵ ئەوەی کە خۆی هێناویەتی، بەڕێزان ئەم مەسەلەیە بۆیە نەقابەی پارێزەران بەو شێوەیە دایڕشتووە، بەڕاستی لە هەرێمی کوردستاندا پارێزەری زۆرمان هەیە، با ئێمە چاوێکمان لە پارێزەرەکانی خۆشمان بێت، لەو پێشکەوتنەش بێ کە ئێستا لە کوردستاندا روویداوە، لە هەموو بوارەکاندا، بەتەئکید هەموو ئەو پێشکەوتنانەش پێویستی بە کاری یاسایی و هەندێك جار کێشەشی لێ دەکەوێتەوە، ناچار دەبن لەبەردەم مەحکەمەکاندا بوەستن، بۆیە وای لێکردووە کە مەحامی ئەجنەبی هاتە ئێرە دەبێ مەجلیسی نیقابە موافەقەتی بۆ بکا، بە ئامادەبوونی پارێزەرێکی ئێمە بۆ ئەوەی پارێزەرەکانی ئێمەش سوودمەند بن لەو خێرەی کە دەستیان دەکەوێ، بۆیە پێویستە بەم شێوەیەی کە ئێستا لێرە هەیە ببێ، ئەمە لە مەعامەلەی (بالمثل)یشدا باسی لەسەر کراوە، هیچ ئیشکالێکی تێدانییە، بۆیە نەقابە ئەو موافەقەتە دەدا، چونکە قانونی پارێزەران یاسایەکی تایبەتە، خاسە بە خۆی و هەموو خاسەکانیش عامەکان دەوەستێنێ، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عەونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە روونکردنەوەی کاك عمر زۆر لەجێی خۆی بوو، مەبەست زیاتر لێرەدا تەبیعی ئێستا کوردستان پێشکەوتنێکی زۆری بەخۆی بینیوە لە بوارەکانی نەوت، کۆمپانیاکانی نەوت لە کوردستان کار دەکەن، شەریکەی خۆیان هەیە، مەحامی خۆیان هەیە، تەنها مەبەستیان لێرە تەنزیم کردنی عەقدەکانە، مەوزوعی تەحکیمە، یەعنی مەبەست زیاتر ئەوەیە، مەحامیەکانی مورافاعات ناکەن، بەپێی قەوانینی خۆمان کە مورافەعات موتەقازی بوو دەبێ قەوانینی ئێمە جێ بەجێ بکرێ و مەعلوماتیان لەسەر قەوانینی ئێمە بێ، ئەوەش هاندەرێکە بۆ ئەوەی هەتا ماوەیەکی نزیك تا مەحامییەکانی خۆمان دەتوانن خیبرەیەکی باش لەو کۆمپانیا بیانیانە وەر بگرن لەو کەسانەی کە کۆمپانیای بیانی لە بوارەکانی بەتایبەتی نەوت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کەسمان لاریمان لەو حاڵەتە نییە کە ئەوان باسی دەکەن، ئێمە وتوومانە موافەقەت نەبێت، تۆ نابێ ئیلا سەندیکا موافەقەت بکا، تەنسیق دەکرێ ئەمە خاڵی یەکەم، دووەم باسی ئەوەمان کرد وتمان رسومات بۆ وەر دەگیرێ؟ من تێناگەم، دوایی ئەوە ئەگەر ئەو کەسە دەبێتە ئەندامی سەندیکای پارێزەران و لەسەر

حیسابی ئەوان تەقاعود دەبێت قەیناکە، بەڵام ئەو دێ بۆ کارێکی تایبەت، بۆ ماوەیەکی دیاری کراو، دێ لێرە داوایان لێ دەکا تەنسیق و تەعاون موهیمە، کەس نەیوتووە ئیلا دەبێ موافەقە بێ، موافەقەت باش نییە بەرەئی من، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاهەنگ خان.

بەڕێز ئاهەنگ عارف رووٴف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، کەس نیگەران نییە لەوەی شەریحەی خۆی وا تەنزیم بکرێ یان لێ بگەڕێ بخزیتە ناو کەرتێکی ئەجنەبی کە ئەوەی هەدەفە تەقەدومی ئەو ستافەیە، یەعنی بیکەی وای لێ بکەی تەقەدوم بکا، بەڵام زۆر فەرقی هەیە ئەمن بە زۆر یەکێکی لەسەر شەریکەیەکی فەرز بکەم، ئەو کەسە لێی بترسێ، هەر لێ نەگەڕێ هیچ وەرەقەیەکی بخوێنێتەوە، فەرقی هەیە بە ئیختیاری ئەمنی بێنن بێڵێن وەڵڵا ئاهەنگ موهەندیسەیە باش ئیشی دەزانی، بێتە ناو شەریکەی، زۆری فەرقە ئەوە، ئەگەر فەرقی یەکەم ئێمە لەسەریان فەرز بکەین موجەڕەد مەحامییەك یان موجەڕەد موهەندیسێك وەکو حالاتی دەوڵەت بووە لە کوێت و لە جێیەکی دی، ئیلا دەبێ بچێتە ژووری، ئەوە مەعامەلەی وەی ناکەن، چشی فێرناکەن، دەڵێن وەرە ئەتو دانیشە مەکتەبێکی زۆر جوانی دەدەنێ و هیچ وەرەقەیەکیشی نایەتە پێشی، وەرەقەك ناچێتە پێشی و هیچیش فێر نابێ، نامەوێ ئەو قسەش بکەم، نامەوێ بیکەم وەکو مۆزەفەکی ئەمن موعامەلەی دەکەن، ئەوە تەقەدومی شەریحەیەك نییە، شەریحە بەوە تەقەدوم دەکرێ کە بەخۆی جێی بکاتەوە، بەخۆی بچێتە ژووری، بەخۆی ئەوەندە کەفا ئەتەی هەبێ کە ئەوان ئیستقراری نەکەن، دوایێ کێ ئەو ئیجازەی دەدا؟ رەقابە کو دەبێ ئیجازەی بدا، ئەوە ئیشی حکومەتە، بەنیزام دەبێ دابندرێ برادەرینە، چونکە ئەوەش شەریکاتە دێتە ژووری، نیقابە ناتوانێ ئەو نیزامەی دابنێ، کێ مەسئولە لەو ئیجازە دانەی؟ یەعنی بۆچوونەکە زۆری فەرقە، ئێمە دەڵێین تەنسیق، ناڵێین لەغو ببێتەوە، ئەمنیش گۆتیتم تەنسیق بکا، بەڵام نا مەجلیس نیقابە بێ موافەقەم بۆ بکا، ئەمڕۆ دەبێ و شەش مانگی دی دەبێ و حەوت مانگی دی دەبێ و دەبێ ئەم ئەندامەم ببەیە ژووری و ئەو کابرایە بۆ ئەوە باشە، کاکە ئەوە قەت نابێ شتی وا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وابزانم ئێمە موناقەشە دەکەین لەسەر دوو شتی جودا، لەسەر هەمان شت موناقەشە ناکەین وابزانم، ئەو نوقتەی من پێشنیارم کرد کارکردنی خەڵکی بێگانە لەم وڵاتە بەدەستی کێیە؟ بەدەستی حکومەتە یان

بەدەستی نەقابەیە؟ ئینجا كام نەقابە بێ، ئەم مەوزوعەیە ئەساس، پاشان بۆچی و چییە؟ ئەوە مەوزوعەكی ترە، ئەم موبەرەڕاتە من سوپاسیان دەكەم دەزانی منیان دەوڵەمەند كرد، راست دەكەن، بەلاَم پرسیاری ئێمە ئەوە نییە، ئێمە چۆن دەبێت لەقانونی نەقابەیەك ئێمە لە حەقێكی شەرعی حكومەت وەر بگرین بدەینە مەجلیسی نەقابەیەك؟ ئەوەیە موشكیلەی من، (للمحامي الاجنبي و بموافقة مجلس النقابة ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم)، وازحە هیچ تەفسیلی ناوێ، (على ان تنظم كيفية الممارسة)، ئەوەش لە لای حكومەت نییە، (استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة)، ئەم نەسە تەفعیلی ناوێ، بەلاَم ئەمن تەفاهومم هەیە، مادام باسی مەحامی دەكەین پێویستە ئەو كەسەی هەموو ئیجرائاتی ئینجازەی كاركردنی لەم ولاَتەدا وەر گرتبێتن پابەند بێت بە تەعلیماتی ممارەسەی میهنە وەكو لەم قانونەدا هاتووە، یان مەرجە رەئی نەقابە وەربگیرێ، لەكاتی ئیجازەدانی لەو جیهەتەی موسئولە لە ئیجازەدان بە ئیشكردن لەو ولاَتە لەوێ مەرجێك دابنێین نە میهەنییەكەی رازی بێت یان پابەند بێت بە تەعلیمات، بۆیە من پێشنیار دەكەم لە خوشك و برایانی لیژنەی موشتەرەك ئەگەر توانیومانە مەبەستەكە بگەیەنین حەقی ئیشكردنی بێگانە لەو ولاَتەدا بەدەستی حكومەتە، ئێمە دەمانەوێ مەكانەیەك بدەینە نەقابە بلێین رەچاوی ئەحكامی ئەم یاسایە بكەن و رەئی وان وەر بگرن، سیاغەیەكی جوان بكەن، ئەگینا من دەیكەم، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

جەنابی كاك فرسەت هەندێك تێبینی هەیە با بفەرموێ.

بەڕێز فرسەت محمد عبدالله/سكرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

یەكێكی بیانی دێتە ئێرانە ئیش دەكات مەزجە ئیقامەی هەبێت، حكومەت موختەسە ئەو ئیقامەیەی پێ بدات، بەلاَم دێت ئیشێكی موحەدەد دەكاتن، كو ئەو ئیشە ئیختیساسی نەقابەیەكە، دوای ئیقامە، ئیختیساسی نەقابەیەكە، ئەو نەقابەیە قبوڵ ناكات هاوولاَتییەكی خۆی مومارەسەی ئەو میهنەیە بكاتن هەتاوەكو ئینتیمائی بكات و ئینجازەی وەر بگرێت، باشە ئەگەر قبوڵ ناكات یەكێكی هاوولاَتی ئەو میهنەیە بكات، بۆ قبوڵ بكات یەكێكی ئەجنەبی بێت نەفسی میهنە مومارەسە بكات بێ عیلم و بێ ئینجازەی نەقابە، بەرەئی من وەكی مەنعی شتێك دەكەی لەسەر هاوولاَتی خۆی مەفرووزە مەنعی نەفسیشت بكەی بەنیسبەت یەكێكی ئەجنەبی، ئەوە نوقتەیەك، نوقتەی دووەم، دەوڵەتێك قەبوڵی نەكات من وەك مەحامی بچم مومارەسەی میهنەی خۆم بكەم لەو ولاَتە، بۆ من مەجال بدەم هاوولاَتی ئەو دەوڵەتە بێتە هەرێمی من یان دەوڵەتی من مومارەسەی نەفسی میهنە بكاتن؟ بۆیە بە رەئی من حەقی نیقابەیە ئیجازەی میهنە بدات، بەس حەقی دەوڵەتە، حەقی حكومەتی هەرێمە موافەقە لەسەر ئیقامەكەی بكاتن، نەسەكە بەرەئی من شتێكی زۆر ئێعتیادییە، نەزرەی من لەسەر رەسم و زەریبە و ئەو شتانەش شتێكی ترە، رەسم مەفرووزە پێش وەخت موحەدەد بێ بە قانون، چونكە چ پرۆژەی دەستوور مە بێت وەلەو هێشتا نافیز نەبوویە، بەس بابچینە دەستووری عێراقیش رسوم و زەریبە مەفرووزە بە قانون بێت، بە رەئی من

مەفروز بوو رەسم لەناو ئەو پرۆژەیە موحەدەد با، نەکو دەستی نیقابەکان وای لێ بکەن ئازاد بن بە کەیفی خۆیان ئەمرۆ رەسمێك دابنێن، سەبینێ موزاعەفی، سێ سبەی لە سێ و چوار زەربی لێ بدەن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خورشید.

بەڕێز خوشيد احمد سليم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پرسیارێك لە لیژنەی یاسایی دەکەم، کۆمپانیایەکی بیانی دێت وەبەرهێنان لێرە دەکاتن، لە خاڵێك لە خاڵەکانی رێککەوتن لەگەڵ دائیرەی وەبەرهێنان دەڵێت بۆم هەیە مەحامی خۆم لەگەڵ خۆم بێنم، کێ ئەتوانێت رێگای لێ بگرێت؟ پاشی ئەو، ئەو ئیتیفاقە ئیمزا دەکرێت، تۆ رێگای لێ بگری پێت دەڵێت کاکە ئەمە عەقدە، ئیتیفاقم کردووە، بۆت نییە رام بگری مەحامییەکەی خۆم لەگەڵ خۆم بێنم، لەبەر ئەوە موافەقەتی نەقابە شتێکی زیادە، چونکە ئەمە بەقوەترە، ئیتیفاقی حکومەت لە موافەقەتی نەقابە بەقوەترە، بەڕێزان ناکرێت نەقابە رێگر بێتن لە ئیتیفاقاتی حکومەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئاخر کەس کاك جەماله، دوای ئەو کەسی تر قسە ناکات، فەرموو.

بەڕێز جمال طاهر ابراهيم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەوزوعی نەقابە هاتە ناو بابەت، نەقابە ئیشی سەرەکی ئەوەیە رێکخستنی کاری ئەندامەکان، دیفاعکردن لە حقوقی ئەو ئەندامانە، هەتا لە ئیشکال دەر بچن ئایا سەلاحیاتی هەیە ئیستحصال رسوم بکات و ئیجازە بدات، یانیش نەیدات، ئەمن نەسێکم بۆ ناردینە کورتیشە، دەڵێتن (للمحامي الاجنبي وفق ضوابط يضعها بموافقة مجلس النقابة ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم)، ئەوکاتە حکومەت ئەگەر هاتو ئیجازە بدرێتن بەپێی زەوابتێ کە نەقابە دادەنێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز أسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عمر.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەسەلەی رسوم کە بۆتە کێشە ئەم رەسمە ئەوە ناگرێ کە رەسمی ئینتیمایە ئەو پارێزەرە ئەجنەبییە لێرە دەبێتە مەحامییەکی کوردستانی و سبەینێ داوای تەقاعودمان لێ دەکا، ئەو رسومە رسومی موشارەکە کردنیەتی لە دەعوایەکدا کە لەبەردەم مەحاکمدا دەیبینێ، بەڵام هاتنی شەرکەیەك کە باسی لەسەر کرا مەحامی خۆی دەهێنێ کەس مەناعەتی لێ نەکردووە، بەس مەناعەت لە شتێکدایە کە ناتوانێ تەقازی بکا لەبەردەم مەحاکمی ئێمە، ئیللا بە هەویەی نەقابەی کوردستان نەبێ یاخود هەویەی نەقابەی عێراق نەبێ، بەدەلاتی ئیشتراکی خۆی دابێ، شرووتی خۆی هەبێ، بەگوێرەی ئیختیساسەکانی دەتوانی دەعوا بەگوێرەی ئەلف و با و جیم هەتا دەرەجەی

ئیستیشاره لێره دەعوا ببینێ، بەڵام ماتەبەقای تری هاتنی ئەجنەبییەکە کە دێتە ئێره ئەوە شەریکەیە دە مـەحامی خۆی دەهێنێ با بیهێنێ، بەڵام ناتوانێ حەقی تەقازی هەبێ، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسای دوا سیاغەتان.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سیاغەکە بەو شێوەیە:

المادة الثالثة: یضاف بند بتسلسل (3) الى الفقرة (أولاً) من المادة (19) من القانون ، و کالآتي:

3- للمحامي الاجنبي و بموافقة مجلس النقابة ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم وفق الظوابط التي یعدها المجلس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

بـەڕێزان ئێستا دەیخەینە دەنگەوە، کێ لەگەڵدایە، تکایە دەست بەربکاتەوە، زۆر سوپاس، (37) کەس لەگەڵدایە، کێ لەگەڵدانییە؟ تکایە دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، (34) کەس لەگەڵدانییە، کەواتە بەزۆرینەی دەنگ ئەو سیغەیە قبوڵکرا، فەرموون بۆ ماددەیەکی تر.....

تا بەیانی سەعات (11)ی پێش نیوەڕۆ بەخواتان دەسپێرین و هەربژین.

فرست احمد عبدالله	**د.حسن محمد سوره**	**د. ارسلان بایز اسماعیل**
سکرتێری پەرلەمانی	**جێگری سەرۆکی پەرلەمانی**	**سەرۆکی پەرلەمانی**
کوردستان – عێراق	**کوردستان – عێراق**	**کوردستان - عێراق**

کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی ڕۆژی چوار شەممە ڕێکەوتی 2013/5/22 پەرلەمانی کوردستان - عێراق بە سەرۆکایەتی د.ارسلان بایز اسماعیل سەرۆکی پەرلەمان و، بە ئامادەبوونی بەڕێز د. حسن محمد سورە جێگری سەرۆك و، بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری پەرلەمان, دانیشتنی ژمارە (22)ی خولی سێیەم, ساڵی (2013) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری درا دانیشتنی ژمارەی (22)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆی ڕۆژی چوار شەممە ڕێکەوتی 2013/5/22 دا بەم شێوەیە بێت:

1 . بەردەوام بوون لە سەر خستنەڕوو و گفتوگۆکردن لە سەر پێشنیاری یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999.

2. خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای صندوقی خانەنشینی پارێزەران ژمارە (18)ی ساڵی 1999.

بەڕێز د. ارسلان بایز/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنی ئەمڕۆمان دەست پێ دەکەین، پەرلەمانی کوردستان خولی سێیەمی هەڵبژاردن ساڵی چوارەم، خولی گرێدانی دووەم، ژمارەی دانیشتنی (22) ڕۆژی دانیشتن 2013/5/22.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە یەکی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوەخۆی ژمارە یەکی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان بڕیاری دا، بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (22)ی ئاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆ، ڕۆژی چوارشەممە ڕێکەوتی 2013/5/22، بەم شێوەیە بێت:

1 . بەردەوام بوون لە سەر خستنەڕوو و گفتوگۆکردن لە سەر پێشنیاری یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999.

2. خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای صندوقی خانەنشینی پارێزەران ژمارە (18)ی ساڵی 1999.

داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەین بفەرموون بۆ سەکۆی لیژنەکان،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

له دانیشتنی دوێنێ گەیشتینە ماددەی چوارەمی پرۆژەكە، بە هەمان شێوازی دوێنێ دەست پێ دەكەین لە خوێندنەوەی ئەسڵی پرۆژەكە، دوایی رای لیژنەی یاسایی دەربارەی ماددەكە،

4- بالنسبة للمادة (الرابعة): تقترح اللجنة دمجها مع المادة (الخامسة) من المشروع و تغير تسلسل المواد تبعاً لذلك لتعلقها باحكام نفس المادة و صياغتها بفقرتين و كالاتي:

المادة الرابعة:

أولاً: تلغى الفقرة (اولاً) من المادة (25) من القانون و يحل محلها مايلي:

اولاً:على الشركات الوطنية والاجنبية التي تعمل في الإقليم او لها فرع فيه ان تتعاقد مع محامى او اكثر مسجل في جدول النقابة لتقديم المشورة القانونية.

ثانياً: تعدل الفقرة (رابعاً) من المادة (25) من القانون و تقرأ كالآتي:

رابعاً: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع نسبة (10٪) من بدل المشورة القانونية للمحامي سنوياً وإرسال المبلغ الى النقابة لقيدها ايراداً لها على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الوطنية و (250000) مائتين و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الاجنبية.

له پرۆژەكەدا دوو مادده موعالەجەی یەك ماددەی كردووە، بۆیە ئێمە پێشنیارمان كرد هەردوو ماددەی چوار و پێنجی پرۆژەكە یەك بخرێ، لە یەك مادده، چونكە موتەعەلیقە بە حوكمی ماددەی (25)ی ئەسڵی قانونەكە، پێش ئەوەی ئەندامان قسەی لە سەر بكەن داوا دەكەین ئەو پێشنیارە بخرێتە بەردەم ئەندامان بۆ دەنگدان لە سەری، ئایا ئەگەر قبولیان كرد وەكو بەو شێوەیەی دوو مادده بكرێتە یەك مادده،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمانی كوردستان:

ئەو پێشنیارەی كە دەڵێ هەردوو ماددەی چوار و پێنج بكرێ بە یەك، تكایە كێ لەگەڵ دایە دەست بەرزكاتەوە؟ كێ لەگەڵ دا نیە؟ بە كۆی دەنگ پەسەندكرا، فەرموو كاك عونی،

بەڕێز عونی كمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی پشتگیری ماددەكە دەكا، بەو شكلەی كە ئێستا دەیخوێنمەوە،

المادة الرابعة:

أولاً: تلغى الفقرة (اولاً) من المادة (25) من القانون و يحل محلها مايلي:

اولاً:على الشركات الوطنية و الاجنبية التي تعمل في الإقليم او لها فرع فيه ان تتعاقد مع محامى او اكثر مسجل في جدول النقابة لتقديم المشورة القانونية.

ثانياً: تعدل الفقرة (رابعاً) من المادة (25) من القانون و تقرأ كالآتي:

رابعاً: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع نسبة (10٪) من بدل المشورة القانونية للمحامي سنوياً وإرسال المبلغ الى النقابة لقيدها ايراداً لها على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الوطنية و (250000) مائتين و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الاجنبية.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو د. ڕۆژان،

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر أحمد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو بڕگە لە ماددەی (25) هەموار دەکرێت، بڕگەی یەکەمی مادده (25)ی یاساکە هەڵدەوەشێتەوە ئەوەی خوارەوە جێی دەگرێتەوە، پێویستە لە سەر ئەو کۆمپانیا نیشتیمانی و بیانیەی کە لە هەرێمدا کار دەکەن یان لقێکیان تێدا هەیە، لەگەڵ پارێزەرێك یان زیاتر لە خشتەی سەندیکای تۆمارکراو گرێبەست ئەنجام بدات، بۆ پێشکەشکردنی راوێژی یاسایی، هەروەها بڕگەیەکی دیکە، بڕگەی چوارەمی ماددەی پێنجەمی یاساکە هەموار بکرێ بەو شێوەیە: پێویستە لە سەر ئەو لایەنانەی کە لە بڕگەی یەکەمی سەرەوەدا باسکراون ساڵانە ڕێژەی (10 ٪)ی بەرامبەر بە راوێژی یاسایی پارێزەر لە پێناو رەسمدا ببڕدرێت و بڕە پارەکە رەوانەی سەندیکا بکەن وەك داهاتێك بۆ سەندیکا، بە مەرجێك لە (150000) هەزار دینار کەمتر نەبێ، سەبارەت بە کۆمپانیا نیشتیمانیەکان و لە (250000) هەزار دینار کەمتر نەبێ، سەبارەت بە کۆمپانیا بیانیەکان،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ سەبارەت بەو دوو ماددەیە تا ناوی بنووسین، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (ئاهەنگ خان، د. صباح، زەکیە خان، کاك جلال، کاك خورشید، ناسك خان، سۆزان خان، کاك عبداللە، کاك پێشەوا، مامۆستا عمر، د. احمد، کاك ئارام، کاك سالم، شلێرخان) فەرموو ئاهەنگ خان،

بەڕێز ئاهەنگ عارف ڕؤوف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەو ماددەیە نازانم زۆر پێم نا رەوایە ئەوانە بنووسین یەك، فەقەرەی یەکەم خۆ جارێ بەندی یەکەم:علی الشركات الوطنية و الاجنبية، ئەوە تەحسیل حاسلە، دەبێ بڵێین ئەوە لە قانونی شەریکات بە خۆی دەبێ موستەشار قانونی هەبێ و دەبێ موحامی هەبێ، ئێمە بۆ لێرە فەرز بکەین، ئەو سێ حەرفەی رجائەن بیکەنە یەك حەرف (للشركات الوطنية و الاجنبية التي تعمل في الاقليم او لها فرع فيه ان تتعاقد) چونکە بە خۆی لە ناوە خۆی موحامی هەیە و مەشوەرەی قانونی هەیە، تەحسیل حاسلە، ئێمە وتوومانە لە فەقەرەی پێشتر پێمان گۆتینە بە چ شەرتێك موحامی ئەجنەبی دەبێتە قازی، ئەمە چۆن لێرە دیسان جارێکی تر قانونی شەریکات و قانونی مەحامات ئێمە لێرە نێکست دەکەینەوە، تێکەڵی دەکەین زۆر ناخۆشە، دووەم: بە چ حەقێك ئێمە فەرز دەکەین ئەو شەریکانە مەسەلەن تۆ شەریکەکەم من نامەوێ قازیم هەبێ، بەڵام موحامیەکەم دەبێ، چۆن لە سەری فەرز دەکەی پارەی بداتە نیقابەی موحامین بەڕاستی ئێستا وەزعی نیقابات وەی لێهاتووە لە غەرامە فەرزکردن و لە پارە وەرگرتن شتێك بوو، هەتا ئەندامانی خۆمان، ئێمە بە خۆمان لە نیقابەی موهەندیسین لە نیقابەی موحامین بەڕاستی هەندێك لە سەر ئەو پارانە

مەفروزە ئیعادە نەزەر بكرێتەوە،چونكە پارەك وەردەگیرێ غەرامەك فەرز دەكرێ، یەعنی ئەو پارەیە نازانم یەعنی دەچێتە كوێ؟ سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو د. صباح،

بەڕێز د. صباح محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

فیعلەن ئەوەی كە لەم تەعدیلە هاتووە، مەجالێكی زیاترە بۆ ئەوەی هەلی كار بدۆزرێتەوە بۆ ئەوانەی كە موحامین، بەتایبەتی كە ئیلزامی هەموو ئەو كۆمپانیا نیشتیمانی و بیانیانە دەكا، كە دەبێ موحامیەك یان زیاتریان هەبێ، بۆ ئەوەی مەشورەی قانونیان پێشكەش بكا، بەڵام ئەوەی كە لە ماددەی (16)دا باس دەكرێ، لە ناو ئەسناڤ موحامیندا تەنها ئەوانەی كە مومارسن یان ئەوانەی كە موستەشارن حەقی ئەوەیان هەیە، كە ببن بە یەعنی ئەم مەشورەتە قانونیە پێشكەش بكەن و، ئەم مەشورەتە قانونیەش بە شێوەیەكی عەمەلی ئێمە دەی بینین تەنها شتێكی شكلیە یەعنی جاری وا هەیە، ئەو شەریكەیە كە ئیلزامی دەكەی بەوەی كە موحامیەكی هەبێ یان چەند موحامیەكی هەبێ موحامیەكی وەكو شەكلی، تەنانەت شوێنی شەریكەكەش نازانێ زۆرجار ئەو موحامیە، تەنانەت جاری وا هەیە كە واز لە كارەكەی دەهێنێ، عینوانی یەكتریش نازانن، یەعنی تا كەی ئێمە بەم شێوە شكلیاتە هین بكەین، لەلایەكی ترەوە ئەمە كاتێك ئەیتوانی قازانجێكی باش بێ، مەشغولی كار بێ، بۆ ئەو موحامیانەی كە تازە دەبن بە موحامی كە ئێمە لە ماددەی (16)دا نەهاتباینایە ئەو حەقەمان سەلب بكردایە لەوانەی كە موحامی موتەمەرینن، یەعنی موحامیە گەنجەكانمان بەڕاستی هیچ سوودمەند نابن، و تەنها ئەو موحامیانەی كە فیعلەن موماریسن یاخود موتەمەریسن یاخود موستەشارن ئەو مافەیان هەیە، سەبارەت بە دووەمیان: كێشەیەك هەیە لە مەسەلەی ئەو رسوماتەی كە وەردەگیرێ، ئێستا كە دەگەڕێنەوە بۆ ئەسڵی ماددەكە لە پێشدا بەپێی قانونەكە (100000) دینارە و (200000) دینارە، لێرە نیقابە هاتووە ئەمەی پێشكەشكردووە، پارەی (100000) دینارەكەی، كردووە بە (150000) دینار، و (200000) كردووە، بە (250000) دینار، بەڵام عەمەلیەن ئەوەی كە موحامیە، لە ماوەی ساڵێكدا یان كەمتر لە دوو ساڵ دووجار پارەی لێ وەردەگیرێ، یان وەكو مەبلەغێكی زۆر زیاتری لێ وەردەگیرێ، یەعنی ئەگەر ئێستا موحامیەك بچێ لە شەریكەكدا ببێ بە مشاوری قانونی، ئیستیشاراتی قانونی بۆ بێنێ، ببێ بە موحامی دەڵێین (100000) دیناری لێ دەسێندرێ یان (150000) دیناری لێ دەسێندرێ، لە سەری ساڵیشدا كە دەچێ هەویەكەی تازە بكاتەوە كە مولزەمە بەوەش دیسان (100000) دیكەشی لیٚ دەسێندرێ، یەعنی ئەمە لێرەدا هەست دەكەی ئەم یاسایە بەڕاستی نەوعێك لە بەكارهێنانی سوڵتەی تێدایە لەلایەن مەجلیسی نیقابەوە، بۆ پارە زیادكردن، بۆ خۆ دەوڵەمەندكردن، كە ئەمە فیعلەن ئەگەر پاساوێكی هەبێ، لە دوایی بڵێین ئەمە بۆ صندوقی تەقاعودی و بۆ ئەوانە، بەڵام لەلایەكی تریشەوە ئیستیغلالی ئیشی موحامیەكانە، بۆیە دەبێ

پەرلەمانی كوردستان ئاگاداری ئەو مەوزوعە بێ، و كارێك بكات نە شیش بسووتێ نە كەباب، من موحامی وام دیوە، دەڵێ من ساڵی وا هەیە (900000) دینارم لێدەسێنن، ئەمە لیستی نیقابە، ئەمە خوا هەڵناگرێ، و موخالفی ئینسافە موخالفی عەدلە، و دەبێ ئێمە رێگری لێ بكەین، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو زكیە خان،

بەڕێز زكیە صالح عبدالخالق:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من تێبینیەكا هەی سەر برگا ئێكێ، چونكە مەجالێ عەمەلی دا نووكە ئەڤ نەوعە تەعامولە دێتە بكارئینان، كو گرێبەستێ د گەل محامیەك بێتە كرن، ئەگەر كۆمپانیایەكا نیشتیمانی بیتن، یان بیانی بیتن، بەس ل ڤێرێ ئیشكالەك یا هەی، هندێدا ئەز جارێ پێشنیار كەم كو ئەڤ برگەیە نەمینێتن، چونكو د عەمەلدا هەی، و ئەگەر هاتو ما ژی هەموو هەڤالێ یێت محامی دزانن كو مە سێ جۆرە محامیایێ هەی، مەحامیایێ مە هەی مەحامیا راوێژكار مە هەی یێت كارا، مەیا هەی راهێنراو، ئەگەر هاتو گرێبەستێ بكەتن، بلە گرێبەست د گەل محامیێ یێ راوێژكار بیتن نەك گەل هەر محامیەكی دی بیتن، ب رەئیا من پتر دشێتن جهێ خۆ گریتن، نیسبەت برگا دووێ: یان ژی ماددێ پێنجێ كو دیسان دەمجە ل گەل ڤێ، مەجالێ عەمەلیدا نووكە دێتە بكار ئینان، كو بۆ ئەگەر یێ خومالی بیتن (100000)بیتن، ئەگەر بیانی بیتن یان هی نیشتیمانی بیتن (180000) دینار، یێ ژی تێنە وەرگرتن، من دڤێت پرسیار كەم، بوچی ئەڤ زێدە بوونە ڤی پرۆژە یان ڤی هەموار كردنێدا هەیە، ئەگەر روونكردنەوەكی سەبارەت بۆ یەكی بدەنە مە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمانی كوردستان:

فەرموو كاك خورشید،

بەڕێز خورشید أحمد سلیم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

هەر كەسێك لەم كوردستانە حەز بكات كۆمپانیایەك دابمەزرێنێ، یەكێك لە مەرجەكان ئەوەیە بچێت نیقابەی موحامین عەقد لەگەڵ موحامیەك بكات، و ئەو موحامیە دەبێتە راوێژكاری رەسمی ئەو شەریكەیە، بەبێ ئەوە دامەزراندنی شەریكە مەحالە، هاتنی ئەم بەندە دووبارە بۆ چییە؟ فائیدەی چییە؟ بۆ موحامیەكان و بۆ نیقابە، ئەوە یەك، دوو: پارە وەرگرتن راستە، هەموو نیقابەیەك، هەموو دەزگایەك پێویستی بە پارە هەیە، بەڵام هەر پارە زیادكردن لە سەر خەڵك شتێكی عەمەلی نیە، یەعنی راستە ئێمە دەتوانین دەست بەرز بكەین بڵێین بكەینە (500) هەزار دیناریش، بەس ئایا ئەمە مەعقولە مەنتقیە، هەموو جارێ بێن پارە لە سەر خەڵك زیاد بكەین، بەهانەكە چییە؟ موبەڕیر چییە؟ من تێناگەم، پارەیان نیە، بەڵێ پارەیان هەیە و، ساڵانە پارەیەكی زۆر لە موحامین وەردەگرن، لە خەڵك وەردەگرن، لە تەسدیقی

موعامەلات وەردەگرن، هەر زیادکردنی پارە لە سەر کۆمپانیاکان و لە سەر خەڵك و (100) هەزار دینار، بکەینە (150000) دینار و (150000) دینار، بکەینە (200000) دینار، وەڵلاهی نازانم یەعنی هیچ مەعقول نیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك جلال،

بەڕێز جلال علی عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە بەنیسبەت یەکەمەوە دیارە گەشەی ئابووری لە هەرێمی کوردستان وای کردووە هەلی کار زۆر بێ، و ئیستیسمار زیاد بێ، و شەریکاتی ئەجنەبی بێ، بەتایبەتی عقودی نەوت و عقودی غاز و ئەو شتانە لەبەرئەوە من لام باشە کە شەریکە وەتەنیەکەش کە دەڵێین دەبێ موحامی هەبێ، بەڵام شەریکاتی ئەجنەبی کە دێت موحامی هەبێ، بەڵام موحامیەکەش بەڕاستی ئەگەر بوترێ (مع محامي ذات خبرة واختصاص) شتێکی باشترە، چونکە بەڕاستی عقود ئێستا وای کردووە زۆربەی کێشەکان، و زۆربەی ژمارەی پارێزەران، خەڵك هەیە ئیختیساسی پەیاکردووە، هەیە لە دەعاوی شەخسی و ئەهلیدا هەیە، لە دەعاوی کەیدیدا، هەیە لە دەعاوی جەزائییە، و ئەمەش بکرێ (مع محامي ذات خبرة واختصاص) شتێکی باشە، وا تێ دەگەم وازح بێت و مولائیم بێ، دوو: بەنیسبەت پارەکە کە دانراوە، دوو شەرتی دانراوە، یەکەم ئەوەیە (10٪) مەشوەرەی قانونی و (على أن لا يقل) لەوانەیە ئەو پارەیە (10٪) کە زیاتر بێ لەوە، بەڕاستی لەو دوو حاڵەتە حەز دەکەم لیژنەی یاسایی تەوافوقێك بکەن، بەڕاستی ئەوە هەم لە (10٪) و هەم لە (لا يقل) ئەوە دوو مەرجە لەوانەیە قەت کۆ نەبێتەوە لە شتێکدا، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو ناسك خان،

بەڕێز ناسك توفیق عبدالکریم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە سەندیکای پارێزەران ئەمەچەند ساڵە ئیشی خۆی کردووە، ئەم سەندیکایە بۆ ئەوەی سەربەخۆیی بۆ خۆی بپارێزێ پێویستی بە سندوقێکە، بۆیە ئەم داهاتانە کۆ دەکاتەوە، ئایا بۆ ئەوەی کە پارێزەران دەکاتە ئەندامی خۆی یاخود لەم جۆرە شوێنانە دەیبڕێ، بەس ئەوەی جێگەی سەرنجی من بوو بەڕاستی لە دوێنێوە کە سەیری ئەم تەعدیلانە دەکەم، هەندێکی زۆر بە زیادی دەزانم، مەسەلەن بۆ نموونە ئەمەی فەقەرەی یەکەم کە تەعدیلی کردووە، تەنها یەك جوملەی زیادە، ئەگەر نا پێشتر هەر پێویستە بووە، هەر(على) بووە، یەعنی شتێك نیە ئێستا ئێمە بیکەین بە (على)، هەر فەرز بووە لە سەر هەموو شەریکاتێك کە موحامی خۆی هەبێ، موحامیش تا ئێستا ئەوەندەی من بزانم کە تەخەروجی کردووە هەر ساڵانە هەویەی تازە کردۆتەوە لە سەندیکای پارێزەران، یەعنی هەر پارێزەرێك هەویەی سەندیکای

پارێزەرانی نەبووە، نەیتوانیوە موحامات بكا، نەیتوانیوە لە نووسینگەكاندا ئیش بكا، ئەمە شتێكی تازە نیە، كاتێكیش كە مادام هەر پارێزەرێك ئەگەر هەویەی سەندیكای نەبێ، نەیتوانیوە پارێزەری بكا، یەعنی هەر شەریكاتێك كە موحامی پێویست بووە، هەر ئەو موحامیەیە كە هەویەی هەیە، ئێستا تەنها یەك جوملەی زیاد كردووە لە فەقەری یەكەمدا، ئەویش دەڵێ (مسجل في جدول النقابە) یەعنی دەبێ تەسجیل كرابێ لە جەدوەلی نیقابە، ئایا ئیمە پارێزەرمان هەیە ئیشی پێ بكرێ، ئەگەر پێشتر ئەندامی سەندیكای پارێزەران نەبووبێ، یەعنی ئەم جوملەیە ئێستا كە تەعدیلەكەی دەخوێنیتەوە ئیحساس دەكەی ئەم سەندیكای پارێزەرانە خۆیان دانیشتوون بۆ ئەوەی دەسەڵاتی خۆیان زیاد بكەن، لە شتێكدا كە پێشتر هەر وا بووە، یەعنی پێشتر تەسجیل بووە، هەر هەبووە، ناوی هەر موحامیەكان، ناوی سەندیكای پارێزەران بوو، هەر ساڵانە پارەیان داوە، لەبەرئەوە فەقەرەی فەقەرەی یەكەم تەنها ئەو دێڕەی زیاد كردووە، فەقەرەی دووەم: تۆ لە (10٪) بۆ زیادكردووە، ئیتر بۆ دێت زیاد دەكەی، لێرە كە سەیری دەكەی وا دەزانی ئەو سەندیكایە بەس ئیشی ئەوەیە پارە زیاد بكا، یەعنی چۆن لە (10٪)ی شەریكات وا هەست دەكەم ئەم پارەیە لە شەریكات دەبرێ، وا نیە، مادام لە شەریكاتی دەبڕی، دەڵێی لە (10٪)ی ئیتر بۆ هاتووی تەحدیدی دەكەی، خۆ ملیۆنێك و پێنج سەد هەزار دینار دەكا، قابیلە هیچ شەریكەیەك نیسبەی پارەكەی لە ملیۆنێك و پێنج سەد هەزار دینار كەمتر بێ، یەعنی دانانی ئەم نیسبە و شتە من هەست دەكەم تەعدیل و شتەكە زیادە، ئەم ماددەیە بە رەئی من زیادە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان،

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بێگومان ئێمە ئێستا لە پێشدا برادەرانیش باسیان كرد، هیچ كۆمپانیایەك بەبێ بەڕێوەبەرایەتی یاسایی نیە، یەعنی دانانرێ، ئەگەر كەسێك بێ یان ئەگەر شەریكاتی گەورە بێ، ئەسڵەن دائیرەی قانونیان هەیە، چونكە ئەو هەموو بابەتانەی كە دێتە بەردەمیان لە ڕێگەی ئەو دائیرە قانونیەوە جێبەجێ دەكرێ، سەبارەت بە شەریكاتی ئەجنەبی و وەتەنی وتمان موحامیان هەیە، بەڵام لێرەدا شەریكاتی ئەجنەبی كە دێتە ئێرە، بۆ ئەو تەعاون و تەنسیقە هەڵبەتە پێویستی بە موحامی خۆمان هەیە، من خەڵك دەناسم موحامی چوار شەریكەی عیملاقە، مەعاشێكی ئیجگار زۆر زۆر وەردەگرێ، ئێمە بۆ لێرە نەیەین باسی عەدالەت بكەین، كە كاتێ تەوزیع دەكرێ، لەلایەن نیقابەوە، ڕێگە نەدرێ بەو موحامیانە كە موشاوەرەی قانونی لە شەریكەیەك زیاتر بن، هەمانە ساڵێكیش دەبێ و دوو ساڵیش دەبێ چاوەڕێی ئەوەیە شەریكەیەك تەكلیفی لێ بكەن، چونكە بمانەوێ و نەمانەوێ ئەمە داهاتێكی ئیزافیە بۆ پارێزەرەكە، هەموو ڕۆژ ئیشیان پێی نابێ، ئەمە تەنها بۆ مەشوەرەی قانونیە، هەیە ئەی ناسم وەكیلی چوار شەریكەی گەورەیە، خۆی باسی كردووە لەلای من، وتوویەتی مانگی بە (10000)هەزار دۆلار ناڵێم پارە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

بەڵام سۆزان خان ئەو شەریكەیە بۆ خۆی ئازاد نیە چ مەحامیەك دەگرێ؟ فەرموو سۆزان خان،

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

نەخێر، ئەویش هەر لە ڕێگەی نیقابەوەیە، بۆ لەمەو دوا ئەگەر نیقابە ئەو كارەی كرد، دەبێ ئەو ئیحتیكارە لا ببات، بیكا بەوەی كە ئەو موحامیە لە یەك شەریكە نەتوانێ تەمسیل بكات، مەبەستم ئەوەیە بۆ ئەوەی عەدالەت پەیڕەو بكەی، لە بابەتی دووەم: مـن لێرە پرسیارێك دەكەم، یەعنی بە داوای لێبوردنەوە كە ئەو قسەیە دەكەم، نیقابە لێرەدا دەوری مەكتەب عەمەل دەبینێت، بەرامبەر بە پێدانی موحامیەك كە مەشورەی قانونی دەدات، بڕێك وەردەگرێ كە لە (10٪)یە، و نابێ ئەو لە (10٪)یە لە (150000) دینار كەمتر بێ و یاخود لە (250000) دینار كەمتر بێ، ئایا ئەم پارەیە كە وەردەگرێ لە ئەنجامی ئەم مەشورەتە قانونیە بڕی تەقاعودیەكەی ئەو موحامیەی پێ زیاد دەكات؟، یان تەنها داهاتێكی گشتیە، ئەگەر بڕی تەقاعودی موحامیەكەی پێ زیاد دەكات، من دەڵێم با (500) هەزار دینار بێ، بەڵام ئەگەر بڕی تەقاعودیەكەی ئەو موحامیەی پێ زیاد ناكات، كەواتە دەچێتەوە صندوقی نیقابەوە، ئەوان نەفری خۆیان پێ زیاد دەكەن و هینی خۆیانی پێ زیاد دەكەن، مەرج نیە من ئەگەر موحامی بم، تەقاعود بم، لەلای شەریكەیەكی ئەجنەبی كارم كردبێ ئەو (250000) دینارەم، ساڵانە دابێ تەئسیر بكاتە سەر تەقاعودیەكەم، ئەگەر تەئسیر نەكا بۆ بیان دەمێ، دەبێ ئەمە یەك لا بكرێتەوە، ئەو بڕە پارەیە، (تحتسب لأغراض تقاعد المحامي) یاخود نا؟ من داواكارم لە لیژنەی یاسایی بۆمان ڕوون بكەنەوە، چونكە من قبوڵم نیە خۆم پارەیەك بدەم بە نیقابەیەك ساڵانە لە سەر هەویەكەش پارە دەدەم بۆ تازە كردنەوە، بۆ مەشورەتی قانونی كە من دەیدەم بە كۆمپانیایەك، هەر پارەم لێ بسێنێ لە تەقاعودیشدا وەكو یەكێكی تر وەرگرم كە هیچی ئەو شتانەی نەكردبێ، بۆیە من لێرەدا بەڕاستی دەڵێم زۆر بە دیقەتەوە دیراسەی بكەن و پێمان بڵێین و وەڵامیشم بدەنەوە، چونكە حەز دەكەم بزانم چۆنە ئەو مەسەلەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالله،

بەڕێزعبدالله محمد امین:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

پرسیاری سەرەكی لەم ماددەیە ئەوەیە، ئایا ئەمە ئیشتراكە یان زەریبەیە؟ ئەگەر ئیشتراكە، ئیشتیراك دەبێ شتێكی ڕەمزی بێ، بو نموونە ئەگەر بەراوردی سەندیكای پارێزەران بكەین بە سەندیكاكانی تر، یاخود بەو فیئانەی كە لە سەرووی پارێزەرانیشەوەن، بازرگانێكی دەرەجە ئیمتیاز كە ساڵانە هەویەكەی نوێ دەكاتەوە (165) هەزار دینار ئیشتراك دەدات، دەرەجە یەك (115) هەزار دینار دەات، موحامیەك كەمترینی (100) هەزار دەدات، زۆرترینی (450) هەزار دەدات، ئینجا كە شەریكەی ئەجنەبی بێنێ، چوار شەریكەی

ئەجنەبی هەبێ، دەکاتە یەك ملیۆن دینار، یەعنی ئەو مەبلەغەی کە موحامی دەیدا دوو قات و سێ قاتی ئەوەیە کە بەرزترین فیئە لە کۆمەڵگا دەیدا، لەبەرئەوە من پیم وایە تەجاوزی ئیشتیراکی کردووە، بۆتە زەریبە، دکتۆر ئەوەی کە من پرسیارم کردووە (11) هەزار دینار دەدا، وابزانم ئەگەر من بە هەڵە دانەچووبم، بۆیە من پێشنیار دەکەم ئەم مەبلەغە کەم بکرێتەوە لایەنی کەم وەکو پێشوو تری لێبکرێتەوە (100)هەزار دینار بە (200) هەزار دینار، و سەبارەت بەوەی موحامی ئەوە تەئیدە نەك وەکالەت، موحامی حوڕە لەوەی کە تەوکیلی (50) شەریکە بێ، بەڵام وەکو ئەو تەئیدە قانونی مەحامات تەئیدی کردووە، چوار شەریەکەی بێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك پێشەوا،

بەڕێز پێشەوا توفیق مغدید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هاوڕام لەگەڵ ئەو بەڕێزانەی کە پێشتر داوای ئیلغای ئەو ماددەیان کردووە، چونکە من پێم وایە ئەگەر سەیرێکی ماددەی پێشووتر بکەین، کەدوێنێ دەنگمان بۆ دا،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

وەڵلا کاك پێشەوا، ئەگەر ئیجازە بدەی، تۆ داوای ئیلغا دەکەی، دوو کەسی تریش داوای ئیلغایان کرد، ئەگەر ئیلغا بکرێ موناقەشەی بۆچی بکەین، فەرموو کاك پێشەوا،

بەڕێز پێشەوا توفیق مغدید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

چونکە ئەو ماددەیە هەست دەکەم تەناقوز هەیە، یەعنی دژ یەکێك هەیە، لەگەڵ ماددەی پێشووتری، چونکە ماددەی پێشووتر ئێمە باسمان لەوەکرد، کە پارێزەری بیانی بەرەزامەندی ئەنجومەنی سەندیکا بۆی هەیە کاری پارێزەرایەتی بکات بەمەرجێك چۆنیەتی کارکردنەکەی رێك بخرێت و رەسمی یاسایی لێ وەربگیرێ، کەواتە کە شەرێکەیەك دێ لێرە کار دەکات حەتمەن موحامی خۆی دێنێ، موحامیەکەی دەچێ رەزامەندی وەردەگرێ لە سەندیکا، چ جائیز بەوە دەکات تۆ جارێکی تر بێی ئیجباری بکەی لەوەی کە موحامی هەیە، رەزامەندی وەرگرتووە لە ناو خشتەی تۆماری سەندیکا پارێزەری تر هەڵبگرێ، و هەروەها باست لەوە کردووە کە سەندیکا رەسمی یاسایی لە پارێزەر وەردەگرێ، بۆ هاتووی جارێکی تر لێرە رێژەی (10٪) لە رەسمی یاساییت داناوە، بۆ ئەوەی کە لەو موحامیە بېڕدرێ، بدرێ بە سەندیکا، بۆیە من پێم وایە ئەم ماددەیە زیادە ئیلغا بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ماموٚستا عمر،

بەڕێز عمر عزیز بهاءالدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵلا من سەرەتا دەڵێم خۆزگە لەگەڵ گۆڕینی هەر ماددەیەکی یاسایی ئەسباب موجیبەی گۆڕینی ئەو ماددەیە باس دەکرا، لەلایەن لیژنە، ئەوە زۆر گرنگ بوو، چونکە ئەوە ئێستا لە ئەسباب موجیبەی ئەو هەموارکردنە باس لە تەنزیمی میهنەی موحامین و بەعزێك شت کراوە، کە دێیتە سەر ماددەکان بەو شێوەیە دەرناچێ، بۆیە من بە شێوەی پرسیار مەجبورم ئاراستەی لیژنەی بەڕێز بکەم کە زیاتر ئەوان ئێستا بوونەتە داکۆکی کار لە یاساکە، چونکە ئیمزایان کردووە، بەنیسبەت ماددەی (25)ەوە کە لە ئەسڵی یاساکە تەنها ئەوە باسکراوە پێشتر ئاماژەکراوە بە شەریکاتی تیجاری و سیناعی و زراعی و خەدەمی وابزانم، ئێستا کراوە بە ئیتیلاق دەڵێ شەریکاتی وەتەنی و ئەجنەبی، یەعنی لابردنی ئەوانە، ئایا شتێکی لە پشتەوەیە هۆکارەکە چییە بۆ چییە؟ مەسەلەن بە رەهایی لەوێ بە سێ، چوار جۆر شەریکات ئاماژی پێکراوە، لە ئەسڵی یاسای مەحامات ژمارە (17)ی ساڵی 1999 باسی بڕێکی سەرمایە کراوە بۆ کۆمپانیاکە، وابزانم (250) هەزارە، ئێستا هیچ بڕێکی سەرمایە باس ناکرێ، هۆکاری لابردنەکەی چییە؟ ئایا یاسا پێشووەکە ئەمە لە بەرژەوەندی پارێزەران و بەرژەوەندی بووژانەوەی ئابووریە کە هیچ ئاماژەیەك نەکرێ یان نا؟ خاڵی سێیەم: بەنیسبەت بڕگەی دوو واتە چوارەم: دەقە پێشووەکەی ئەسڵی یاساکە بە گونجاوتر دەبینم باسی ئیستیقتاعی لە (10) دەکات، چ پێویست دەکات دووبارە ئێمە لای کەمی بە (250) هەزار و (150) هەزار بۆ ناوەخۆیی و دەرەکییەکان بکەین، یەعنی بەڕاستی من ناڵێم ئیلغای بکەینەوە، بەڵام ئەسبابی گۆڕانکاریەکانی ئەسڵی ماددەکە وازح نیە لە لای من وەکو پەرلەمانتارێك هۆکارەکانی نابینم؟ سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرمووو د. أحمد،

بەڕێز د. أحمد ابراهیم علی (وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانم بەڕاستی هاوڕێکانم کردیان، بەڕاستی منیش تێبینیم هەیە لە سەر فەقەرەی یەکەم: کە باس لە شەریکات دەکات لێرە بە رەهایی هاتووە لە دەقی ماددەی (25) لە یاساکە دەڵێ: شەریکاتی تیجاری و سیناعی و زراعی و ئیستیشاری، بەڵام لێرە بە رەهایی هاتووە، یەعنی من پێم وایە ماددەکە لە یاساکە باشترە لەوەی کە لێرە هاتووە، پاشان لە بڕگەی دووەمدا،

رابعاً: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع، ئەو نیسبەتە کە لێرە باس لەوە دەکات دەڵێ سەنەوییەن، یەعنی لە ماددەکە لە یاساکە سەنەویەنی تێدا نیە، ئایا دەبێ لێرە ساڵانە ئەو ئیستیقتاعەی لێ ببڕێ؟ بەڕاستی چونکە منیش لەگەڵ ئەوەمە کە سۆزان خان باسی کرد بەراستی، لێرە چونکە سەندیکای پارێزەران ئەو تێبینانەی خۆیان کە ناردوویانە، باس لەوە دەکات، دەڵێ: پارێزەر بە درێژایی

تەمەنی پیشەیی خزمەتی دادپەروەری دەکاتن، لەبەرئەوەی پارێزەران دەستەی خانەنشینی خۆیان هەیە، بە یاسا رێکخراوە، سالانە پارێزەر هاوبەشی خانەنشینی دەداتە صندوقی خانەنشینی پارێزەران، یەعنی ئەوەی کە لە هەموارکردنی یاسای صندوقی خانەنشینی پارێزەراندا باس دەکرێ، ئەوان ئیشتراکی ساڵانەی خۆیان دەدەن، لێرەش ئیستقتاعەکەی (10٪)یان لێ دەکرێ، بەڵام ساڵانەیە، بەڕاستی من پێم وایە ئەمەش پێویستی بە وەکو مامۆستا عمر باسی کرد، دوایی دەڵێ: على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دینار، یەعنی ئەگەر لە (10٪)کە بوو، چ پێویست ناکات مەبلەغەکە دیاری بکرێ، چونکە لە(10٪) نیسبەتەکەی دیارە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک سالم،

بەڕێز سالم توما کاکۆ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت بڕگەی یەکەم ئەسڵەن هیچ شەریکەیەك ناتوانێ نە دابمەزرێ نە ئیش بکا، ئەگەر موحامی نەبێ بەپێی یاسای شەریکات، کە لێرە بیتن ئیحتیمالی هەیە بە مانایەکی وا یەکتر بڕ دەبێ لەگەڵ ئەوەی هاتووە لە یاسای شەریکاتیش، و یاسای شەریکاتیش قەبوڵ ناکات هیچ موحامیەك بێ تەمسیلی شەریکەیەك بکا، بۆ دامەزراندن، بۆ کارکردن ئەگەر بێتو ئەندامی سەندیکا نەبێ، و ئیشتراکی ساڵانەی نەدابێ، فایلەکەی پاك نەبێ، کەواتە ئەسڵەن بڕگەی یەکەم زیادە، بڕگەی دووەم: ئەوەندە لەو پرۆژە یاسایە بەداخەوە باسی کۆکردنەوەی پارە و رسومات هاتووە، مانای وایە هەدەفەکەی بەس ئەوەیە پارە کۆکەنەوە بۆ مەجموعەیەك، بۆ دەستەیەك، بەبێ ئەوەی دیاری بکا بۆ چییە؟ دوو: ئێمە پێمان باشە رسوم و ئەوجۆرە پارانە یاسایەکی تایبەتی پێ هەبێ، سێ: ئەسڵەن ئەوە جێگای یاسا نیە، جێگای پەیڕەوی ناوەخۆی سەندیکایە، بۆ ئەوەی دائیمەن مومکینە پێویستی بە گۆڕان بێ، و نابێ بێتە ناو یاسا، کەواتە ئەو ماددەیە بە هەردوو بڕگەیەوە من پێشنیار دەکەم ئیلغا بکرێ و نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو شلێر خان،

بەڕێزشلێر محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو ماددەیە منیش لەگەڵ هاوکارانم دام، بەڕاستی لە زۆر یاسای تردا ئێمە تەشجیعی ئیستیسماری ئەجنەبی دەکەین لە یاسای وەبەرهێناندا لە ماددەی حەوت، دووەم: دەڵێ (للمستثمر إستخدام الايدي العاملة المحلية والأجنبية اللازمة للمشروع بما يعطى الاولوية الى الأيدي العاملة المحلية) ئیتر ئەمە هەمووی دەگرێتەوە موحامیەکان، وەکو باسیشسیان کرد برادەران لە قانونی شەریکاتدا، ئەسلەن ئێمە ئێستا کێشەیەکی گەورەمان هەیە کە ئەوها بەم عومومیاتە هەر کەسێك دێتە ئەم هەرێمە شەریکەیەکی پی

دادەنێن، حەقێکی زۆری جارێکی تر باسم کرد، مەسەلەن ئێمە شەریکاتی ئیستشاریمان دەوێت، دێت وەکو راوێژکاری ئیجازەیەك دەدات بە مەتارەکەمان دەڵێ: دەتوانی تۆ ئیش بکەی، ئینجا ئەمە دەیدا بەم هینی عالەمیە کە دەڵێ ئەم مەتارە بەکەڵك دێت، گەورەترین کێشە ئیمە لەوێ رووبەروومان بۆتەوە کە بەو هەموو رۆتیناتە بۆ ماوەیەکی کەم دێت شەریکەی پێ دادەمەزرێنی، ئێمە هاتووین لێرە جارێکی تر ئەوە بۆ دوو رۆژ دێت، موحامیەکیش بە سەردا فەرز دەکەی، لەبەرئەوە ئێمە لە جیاتی ئەوەی لەم هەموو رۆتیناتە بەڕاستی تەشجیعی بۆ پەرپیدانی هەرێمەکەمان بکەین، هاتووین لێرە باشە ئەگەر یاسا کۆنەکە هەر (100) هەزارەکە بووەو ئەو شەریکاتانەی تێدا بووە، ئیتر ئەمە نازانم هیچ شتێك لێرە زیاد نەکراوە، ئەسڵەن پێویست بەوە ناکات، من گەورەترین کێشە کە دەیبینم لە موحاماتدا ئەوەیە کە موحامی عقودمان نیە، هیچ موحامیەکمان نیە لە عقودی شەریکات بۆ ئیشی ئیستیسماری بزانێ، کە بتوانێ دیفاع لە حەقی (رب العمل) بکات کە حکومەتییە، ئەسڵەن ئێمە کە قەزایەکانمان دەگاتە مەحاکمی خۆمان، هەرحکومەت دەدۆڕێ، کە بەپێی ئەو شەریکە ئەجنەبیانەش دێن، لەبەرئەوەی ئەوان بە قانونی سویسری، و لیژنەی تەحکیمەکەش دەبێ لە پاریس بێ، کەسێکمان نیە ئەسڵەن ئینگلیزی بزانێ، لە جیاتی ئەوەی نیقابەی موحامین دانیشێ توانای ئەو خەڵکە لەو مەجالە بەقوەت بکا، هاتووە هەر بۆ پارە، تۆ نازانی ئەسڵەن ئەو پارە بۆ چ بەکاردێنێ، ئەگەر بۆ تەنمیەی قودراتی موحامین بێ، ئێمە هەمووومان لەگەڵی داین، لەبەرئەوە بە رەئی من ئەو ماددەیە بەم شێوەیە نەبێ هەروەکو ئەسڵی قانونەکە بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان،

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەی ئەم ماددەیە بەڕاستی بڕگە یەکی ماددەکە، خۆی لە ماددەی (25)دا بڕگەیەك هەیە تۆزێك موفەسەڵ ترە، هیچ شتێکی ئەوەتۆشی فەرق نیە، بەڵام ئەوەی کە دەڵێت ئەمە زیادە ئیش دۆزینەوەیە بۆ موحامی، بەپێی قانونی شەریکات، یەکەم دەبێ تەنها موحامی تەئسیسی شەریکە بکات، دووەم: دەبێ مشاوری هەبێ، کە مشاورەکەی قانونی بێ، و دەبێ محاسبیشی هەبێ، عەقد بکات لەگەڵیاندا، نیقابەی محاسبین و نیقابەی محامین تەسدیقی عەقدەکەی بکا، بۆچی دائیرەی شەریکات ئەمە لە بەغداوە هاتووە لە پێش سقوتەوە ئەم قانونە ئیشی پێ کراوە، دواتر تەسجیل کراوەتەوە لە زەمانی بریمەردا، لەبەرئەوەی دائیرەی شەریکات پێی خۆشە، چونکە لەگەڵ موحامیدا مەعامەلە دەکات، نەك هەر کەسێ رۆژی حەوت جار یان دە جار، پەنجا جار، رۆژی وا هەیە مودیری شەریکە ئیستیشارە بدا بەم کابرا ئەجنەبیە هاتووە تێیبگەیەنێ و چی و بڕۆ ئەم ژوورە و ئەم ژوورە، بەڵام موحامیەکە تەعلیماتی پێیە، دەزانێ ئەوەندە نابێتە مەشاکیل بۆ دائیرەکە، ئەمە سەبەبی ئەساسی ئێمەیە، بەپێی قانونی شەریکات تەئسیس و مشاور لە قانونی شەریکاتدا هاتووە، لەبەرئەوە بڕگەی یەکەم هیچ ئیشکالێکی وای لە سەر نیە، برادەران قسەی لە

سەر بکەن، دەربارەی بڕگەی دوو: کە باسی ئیستقتاعی نیسبەی لە (10٪) دەکات، یەکەم شت من قسەم ئەوەیە ئەگەر نەقیبی موحامین کاك وریا لێرە بوایە، دەیتوانی بەرچاو روونی زیاتر بدا بە ئەندامانی پەرلەمان، لەبەرئەوەی مەجموعەیەك کێشەیان هەیە، ئێمە رەنگە ئاگادار نەبین وەك ئەندامانی پەرلەمان، دووەم: راستە لە رووی قانونیەوە رەسم کە زیاد بوو بەپێی چەندها موفەکری ئیقتیسادی و قانونی حیسابی رەسمی بۆ ناکرێ لە فکری تازەی قانونی و ئیقتیسادیدا، حیسابی زەریبەی بۆ دەکرێ، راستیشە رسومات بەپێی ماددەی (110) دەچێتە بابی رسمی سیاسی مالیەوە هی حکومەتی مەرکەزی، بەلام نیقابەی موحامین چەند موشکیلەیەکی هەیە، راستە ئەم پارەیە ناچێتە صندوقی تەقاعودی موحامین، بەلام باشە نیقابەیەك چوار فەرعی هەیە، مەجلیسی نیقابەی هەیە لە هەولێر، بیناکەی کرێچییە، (74) موەزەف هەیە لە هەولێردا، تەقریبەن زیاد لە (40)موەزەفی هەیە لە موحافەزەی سلێمانیدا، لە دهۆك زیاد لە (10)ی هەیە، لە کەرکووك زیاد لە (10)ی هەیە، مانگێ (17) ملیۆن دینار ئیشتیراك لە حکومەتی هەرێم وەردەگرێ، بەس کرێی مەسرەفی بیناکەی هەولێری (50) وەرەقەیە، ئەم پارەیە دەربێنێ، لەبەرئەوەی حجزی مالیی هەیە، نیقابەوەزعی مالی زەعیفە، بەڕاستی ئەمە شتێکی تەبیعیە بە رەئی من، من داواکارم پشتگیری لەو ماددەیە بکرێ، لە هەردوو بڕگەکەی، نیقابە ئەم کێشانەی هەیە، حکومەت چەند جار موفاتەحەی حکومەتیان کردووە، حکومەت ئامادە نیە (17) ملیۆنەکەیان بۆ زیاد بکا، لە کاتێکدا مەعاشێکی زۆر زۆر بەهۆی موەزەفینەوە، و بەهۆی کرێی بیناوە لە سەرئەم نیقابەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرێزان ئەندامانی پەرلەمان سەبارەت بە ماددەکە پێشکەش کرد، بەشێك لە ئەندامان داوا دەکەن بەنیسبەت فەقەرەی یەکەم (للشرکات) بێ، لە جیاتی (علی الشرکات) تەبعەن ئەگەر بڵێین(للشرکات) مەعنای وایە ئیلزامی شەریکات ناکای کە موحامی بگرێتن، بەگوێرەی ئەوەی لە قانونی پێشتریش هەبووە، ئەو کاتی پێویستی بە نەسیش ناکات لە قانون جێبەجێ بکرێ، بەشێکی تری ئەندامان باس لەوە دەکەن ئایا ئەوە ئیستیغلال کردنی موحامی نیە؟ ئێمە لە لیژنە دەڵێین نەخێر، ئەمە ئیستغلال کردنی موحامی نیە، لەبەرئەوەی ئەو نسبەیەی کە (10٪)یە وەردەگیرێتەوە، لە مشوەرەتی قانونی ئەو شەریکاتانەی کە موحامیان هەیە، ئیرادەکە بۆ نیقابە، واتا نیقابە بەشێکە لە ئیرادی صندوقی تەقاعودی موحامین، قانونێکی ترمان لەبەر دەست دایە تەقاعودیان زیاتر دەبێ، ئەگەر زیاتر بێ، مەفروزە لێرە نیسبەکانی زیاتر بێ، دوو: بەرێزێك داوای کرد، خیبرە و ئیختیساس ئەو کەسانەی کە دەبنە مشاوری قانونی شەریکاتەکان خیبرە و ئیختیساسیان هەبێ، لە قانونی مەحامات خیبرە و ئیختیساس نیە، موحامی کە هەویەی مەحاماتی وەردەگرێ، بەگوێرەی تەدەروجی لە ئیشکردن (أ، ب، ج) هەتا دوایی کە لە قانونەکە

دیاریکراوە تەدەروجەکە تەحەکوم دەکا، لە چ حەقلێك ئیش دەکا، ئایا لە بیدایات حەقلی مەدەنیە، دەعوای بچووکە، دوایی وردە وردە دەعوای مام ناوەندی، دوایی دەعوای جنائی، دوایی دەعوای گەورە و پارەی زیاتر، هەتا دەبێتە موستەشار، ئەندامێکی بەڕێز دەڵێ (مسجل في سجل الحامين) مەعنای چییە؟ مەعنای ئەوەیە ئەو کەسەی کە هەویەی مەحامات وەردەگرێ، واتا دەبێتە ئەندام لە نیقابەی موحامین، تەبعەن تەعبیرەکەش لە قانونی پێشووش هەر لە ماددەکانی دیکە، کە دەنگمان لە سەر دایە بەو شیوەیە رۆیشتووە، و ئەو موحامیانەی کە ئیستبعاد کرانە لە نیقابە مافی ئەوەیان نیە، لە سجلات ناویان نامێنێ ئەوە یەك لا دەکرێتەوە، ئەندامێکی بەڕێز پێشنیار دەکا کەوا هەر موحامیەك مافی ئەوەی هەبێ واتا شەریکەك مافی ئەوەی هەبێ تەنها یەك موستەشاری هەبێ، لەبەر ئەوەی دەڵێ ئیستغلال وەکو ئێستا لە قانەنەکە هاتووە هەر موحامیەك مافی ئەوەی هەیە مشاوەرەی قانونی بداتە دوو شەریکەی وەتەنی، و دوو شەریکەی بیانی ئەوەش پێشنیارێکە، و هەروەها پرسیار کرا، ئایا تەئسیر لە تەقاعود دەکا؟ بەڵێ تەئسیر لە تەقاعود دەکات، چونکە ئەو پارانە کە کۆ دەکرێتەوە لە ئەنجامدا دەچێتە صندوقی تەقاعودی موحامین، و نیسبەی صندوقی تەقاعودی موحامین، و نیسبەی صندوقی تەقاعودی موحامین لە مەشروعی کە لەبەر دەمانە، لەوێ نیسبەکان زیاد کراینەوە، واتا دەبێ مەوردێکیان بۆ پەیا بکەین، بەتایبەتی نیقابە ئیعتیمادی لە سەر ناکات، هەر ئیعتیماد لە سەر خودی خۆی دەکات، و دوایی لە مەشروعەکەی تر موناقەشەی ئەو بابەتە دەکەینەوە، سەبارەت بە وشەی رەسم هاتبوو لە پرۆژەکە ئەوە هەڵەیەکی مەتبەعی بوو لە زمانی عەرەبی و کوردی، من کاتێ کە خوێندمەوە وابزانم د. رۆژانیش ئەوەمان لادا، بەنیسبەت فەقەرەی چوارەم: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع نسبة (10٪) من بدل المشورة القانونية للمحامي سنوياً و إرسال المبلغ الى النقابة لقيدها ايراداً لها على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الوطنية و (250000) مائتين و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الاجنبية، (لأجل الرسم)ی تێدا نیە، و مەبەستمان لەو مەشروعەی کە دیاری کرایە، لە (150) هەزار کەمتر نەبێ، بۆ کۆمپانیای وەتەنی، و (250) هەزار کەمتر نەبێ، بۆ کۆمپانیای بیانی ئەوەیە موحامی ئێستا عەمەلیەن عەقدێکی زۆر دەکا بە پارەیەکی کەم، بۆ نموونە ساڵانە عەقدێك دەکا کە دەڵێ ئەتعابی مشاوەرەی قانونی من (100) دۆلارە، واتا نسبەی (100) دۆلار دەکاتە (10٪) هەتا رێگر بن لەوەی کە ئەو موحامیە مەعلوماتی حەقیقی دەقیق بدا و، ئەگەر نەشی دا ئەو نیسبەیە، بەنیسبەت شەریکاتی وەتەنی (150)هەزار دینار کەمتر نابێ، ئینجا عەقدەکەی هەر چەند بێ، و بەنیسبەت شەریکاتی ئەجنەبی (250) هەزار دینارە، چەند ئەندامێك داوایان کرد ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێ، لەبەر ئەوە هۆیانەی کە باسمان کرد، ئەو ماددەیە زەرووریە بمێنێتەوە،چونکە تەحەکوم بو ئەسڵی قانونەکە دەکات لە قانونەکەی قەدیمیشدا هەر بەو شێوەیە هاتووە، تەنها لەوێ لە فەقەرەی یەکەم تەحدید کرابوو رەئس مالی شەریکاتەکان، ببێتە سی و حەوت هەزارو پێنج سەد دینار ئەگەر لەوەی کەمتر بوو، مافی ئەوەی هەیە مشاوری قانونی نەگرێ، بەڵام ئەگەر هات و زیاتر بوو ئەو مافەی هەیە، ئێستا ئەو پێشکەوتنەی کە لە کوردستاندا هەیە کۆمپانیاکان

رەئس ماليان زياد بۆتەوە مەفروزە دەقێکی وا هەبێ، هەموو شەریکاتەکان ئەو قەیدانەی نەمێنێ کە لە سەری هەموو شەریکاتەکان ئیلزام بکرێ، بە گرتنی مشاوری قانونی بەو جۆرەی کە دیارکرایتەوە و سەبارەت بە لابردنی ئەسڵی قانونەکە، برگەی یەکەمی کە تەحدیدی کردووە ناوی شەریکاتەکان سناعی، زراعی، خەدەمی، ئەوە بەو وەزعەی هاتووە، بەڵام سیاغەکەی ئێستا وابزانم باشترە، موەتڵەقە، هەر شەریکاتێك بێ، مەرج نیە نەوعەکەی تەحدید بکەی، چونکە ئێستا ئەگەر تەحدید بکەی بەو نەوعانە تەنها ئەو شەریکاتەی کە بەو ناوەی هاتووە لە قانونی پێشووتردا مافی ئەوەیان هەیە یان ئیلزام دەکرێن بە گرتنی مشاوری قانونی، واتە ئێستا وەزعەکە گۆڕا بەو پێشکەوتنەی کە لە کوردستان دایە، کۆمپانیای زۆر هاتیە رەئس ماليان عیملاقە، زۆرە، هەموویان مولزەمن بە دانانی مشاوری قانونی بەگوێرەی قانونەکە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا سێ، چوار پەرلەمانتاری بەڕێز داوای ئەوە دەکەن ماددەکە لەغو بکرێ، تکایە کێ لەگەڵ ئەوە دایە رەتبکرێتەوە دەست بەرزکاتەوە؟ (42) کەس لەگەڵ ئەوە دایە رەتبکرێتەوە، کێ لەگەڵ دایە بمێنێتەوە (16) کەس لەگەڵ دایە بمێنێتەوە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ لەغو کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر،

بەڕێز عونی کمال سعید(بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

واتە ماددەکە وەکو ئەسڵی قانونەکە دەماوە، سەبارەت بە ماددەی (6)ی پرۆژەکە کە ریزبەندی گۆڕا بووە ماددەی (5) دوای دەمجکردنی هەردوو ماددەکە، ئێستا دەنگی نەهێنا، قەبوڵ نەکرا، لە پرۆژەکە ماددەی شەشە، دەڵێ: (تجتمع الهيئة العامة مرةً واحدة كل أربع سنوات إعتباراً من تأريخ إنتخابات المجلس) ئێمە لە لیژنەی یاسایی پێشنیارمان کردەوە ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێ، وەك خۆی بمێنێتەوە، واتە ماوەکە هەر سێ ساڵ بمێنێتەوە، نەك چوارساڵ،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك کاردۆ،

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەو پرۆژەی هەموارکردنە بەرە بەرە بەرەو ئەوە دەڕوا، هیچ بەهایەکی نەمێنێ ئەو پرۆژەیە بوو کە پێشکەشکراوە، خۆی پارێزەران کونفراسێکیان کردووە، پرۆژەیەکیان پێشکەشکردووە، ئەوە وەکو پێشنیار دەیکەم، بۆ ئەوەی یاساکە ئەهمیەتی هەبێ، و گۆڕانکاری بۆ خزمەتی رێکخستنی کاری موحامی و نیقابە بکا، بەڕاستی پێم باشە ئەمە هەر بە خۆی ئیلغا بکرێتەوە، داوا بکرێ پرۆژە یاسا ئەسڵیەکە، بێتە بەرنامەی کار، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارەکەی کاك کاردۆ موخالەفەی قانونە، چونکە دەنگمان لە سەر چەند مادده دا، و تەسدیق کرا، دەبێ تەعدیلەکە بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا سێ کەس لە لیژنەی یاسایی دەیەوێ ئەو ماددەیە لەغو بکرێتەوە، تکایە کێ لەگەڵ ئەوە دایە رەتبکرێتەوە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دایە بمێنێتەوە؟ بە کۆی دەنگ رەتکرایەوە، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە پرۆژەکە داواکرایە ماددەك ئیزافە بکرێتە سەر قانونەکە، دەڵێ:(لا تحتسب لأغراض هذا القانون مدة ممارسة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ تشكيل اللجنة المؤقتة لنقابة محامي كوردستان في 1993/1/2) ئیمە لەگەڵ دەقی ماددەکەینە، بەڵام بەم شێوەیە پێشنیار دەکەین سیاغە بکرێتەوە، (لا تحتسب مدة ممارسة مهنة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ تشكيل اللجنة المؤقتة لنقابة محامي كوردستان في 1993/1/2 خدمة لأغراض هذا لاقانون)، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ تێبینی لە سەر ئەو ماددەیە هەیە؟ ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (زکیە خان، کاك برهان، کاك عبدالسلام، ئاهەنگ خان، کاك جلال، د. ڕێباز، هاژە خان) فەرموو زەکیە خان،

بەڕێز زکیە صالح عبدالخالق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نیسبەت ڤی ماددەی مە گەلەك محامیێت هەی، کو پێشتر مەسەلەن ل پارێزگەها موسلێ کار کری یان ژی ل پارێزگەهێ کەرکووکێ و ئەڤانە، بەری کو ئەڤ نیقابەیا مەحامیا ل هەرێمە کوردستانێ لیژنەك هاتیە بهێتە دروست کرن، و نوکەیێت هاتی ل هەرێما کوردستانێ کار دکەن، هەتا پشتی پرۆسەیا ئازادیا عێراقێ پشتی 2003 ژی ئەگەر ئەم سەح کەینێ گەلەك پارێزەری هاتینە هەرێما کوردستانێ کار د کەن، ئایا چەوا ئەم بشێین بێژین ئەڤە بۆیی ئەڤ مودە نایێتە حیساب کرن، پێدڤیا ڤێ درکێ سیاغێدا پیشنیار کەم کو هەماهەنگیەك هەبێت ما بەینا نیقابەیا پارێزەران ل هەرێما کوردستانێ ل گەڵ بەغدا، بو هەندێ کو ئەو خزمەتە یا فەزاییە هەی محامیەکی، بۆ نموونە ل مەحکەمەکی سەر پارێزگاها میسل یان کەرکووکێ کار کری، ئو نووکەیا هاتی ل هەرێما کوردستانێ کار دکەت، ئەڤ خزمەتە بۆ بێتە حیساب کرنێ، چونکو ئەم

نەشێین وەکو بلێین ل سەر کاری وی، بەری هنگێ ئەم رابکێشین بێژین ئەڤ خزمەتە بۆ نەهێتە حیساب کرن، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان،

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی ئەم ماددەیە هەڵبەتە مەبەستی ئەوەیە حیکمەت لە دانانی ئەم ماددەیە ئەوەیە کە ئەو موحامیانەی دوای ئەو تاریخە دێن موستەفید نەبن لە تەقاعودی نیقابەی موحامین، ئەم تەقاعودیەی کە لە مەشروعی تازەدا لە دوای ئەم پرۆژەیە موناقەشە دەکرێ، و داوای مەبلەغێکی باش دەکەن، بۆ ئەوەی حەسری بکەن بەمە، بەڵام کەسێك لە بەغدا بووە بە هۆی زروفی ئەمنی نیقابەی موحامی ئەوێ جیاوازە، هاتۆتە ئێرە یان لە خارج بووە، لە خارج مەحاماتی کردووە، ئێستا دێتەوە بە ماڵ و منداڵی لێرە دەبێ، گوناحی چییە؟ بۆیە من داواکارم ئەم ماددەیە رەتکرێتەوە، بەڵام سیاغەکەی بە شێوەیەك بێ، چ قەیدی دەکا من لە بەغدا مەحاماتم کردووە یان لە ئەوروپا ئەو سەنەواتی خزمەتەی ئەوێ بۆم حیساب بکرێ، ئەگەر مەبەست تەقاعودیەکەیە، هێ ئەو چەند ساڵاش پارەکەم لێ بسەنرێ کە لە دەرەوە کردووەمە، بیدەم بە نیقابەیە ئینجا تەقاعودیەکە شمولم بکا، من دەمەوێ یان رەتبکرێتەوە، یان بەشێوەیەك تەعدیل بکرێ، من دەڵێم بۆ ئەوەیە تەقاعودی شمولی ئەوانە نەکات کە لە خارج بوون، یان ئەوانەی لە بەغدا بوون، یان ئەوانەی لێرە هەویە دەردەهێنن، تەقاعودی ئەم چەند ساڵەیان لێ بسێنرێ، ئیجا ئیشتیراك بکەن لە نیقابەکە، یان ئەگەر ئەوە نابێ ئەم ماددەیە بەم شێوەیە ئیقرار بکرێ، زوڵمە لەوانە دەکرێ، رەتکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من حەق بە خۆم دەدەم لە سەر ئەو مەوزوعە باس بکەم، چونکە مەسەلەی تەقاعود و تەئمین زەمانە، ئێمە لە یاسای (39) تەجروبەیەکمان هەیە، تاکو لە یەك تری تێ بگەین باسی چی دەکەین، وتمان ئەو کەسانەی کە گەیشتوونە سنی خانەنشیی و ساڵاکانی زەمانیان نەبێ، ناتوانن، وایە یان نا؟ حەل کراوە لە زۆربەی زۆری سیستەمەکان، کە تۆ پێی بلێی وەرە تەمەنت گەیشتە (65) ساڵ، بەڵام ئەوە شەش ساڵە تۆ ئەندامی نیقابەی منی، لەوێ ئەگەر نووسرابێ مەسەلەن (20) ساڵ بێ، یان نازانم هەر چەند بێ، بلێ وەرە پارەی (15) ساڵی ئیشتیراکی نەقابات بدە، یان وەکو کاك بورهان ئیشارەی پێدا، برۆ لەو نیقابەیەی تۆ لەوێ پارەی تەقاعودت داوە، وەری گرە، نەقلی بکە، هەدەف ئەوەیە صندوقی نیقابە بارگران نەکرێت بۆ

ئەوانەی کە سێ تا چوار ساڵ لێرەنە، ئەندامن لێرە، بڵێ وەڵلا مـن گەیشـتمە سـنی تـەقاعودی، بـۆ گەیشـتن بەو مەبەستە نە صندوق زەرەر بکا نە ئینسانەکە زەرەر بکا، من سیاغەیەکم دانا تەسەور دەکەم بۆ هەمان مەبەسـتە ئـەوەی کـە لێـرە دانـراوە، بـەڵام ئینسـانی تـرە، (يحـق للمحـامى المسـجل في سـجل النقابـة دفـع الأستحقاقات التقاعدية عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ 1993/1/2 إن لم يكن قد قـام بنقل هذه الأستحقاقات، وفق أحكام هذا القانون) دوو شتمان کرد، یەك فیعلەن ئەو ماددانەی تر کە دیاریان کردووە، چۆن تەقاعود دەبێ ئیلتیزام پێکرا، دووەم: ڕێگاماندا بـەم موحامیـە سـوود وەرگـرێ لـەم سـاڵانەی تری مومارەسەی خۆی، بەڵام نە لە سەر حیسابی صندوق و نە لـە سـەر خـەڵکی تـر، هیـوادارم ئـەم دەقـە جێگای بایەخ بێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاهەنگ خان،

بەڕێز ئاهەنگ عارف رؤوف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ ڕەئی بەڕێزانم دەقەکەی کاك عبدالسلام زۆر باشە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك د. ڕێباز،

بەڕێز ڕێباز فتاح محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ڕاستیدا قسەکەی منیش هەر قسەکەی کاك عبدالسلامە، بـەڵام لـەو ڕوانگـەوەی کـە کاتێـك دەوتـرێ ئـەو کەسـەی لـە دەرەوەی هـەرێم کـاری کردبـێ ئـەم یاسایە نایگرێتـەوە، بەشـێکی یاسـاکە بـاس لـە پلـە بەنـدی پارێزەرایەتیـە، یـەعنی ئەگـەر تـەنها باسـەکە باسـی پـارەو تـەقاعودی بـێ دەکرێـت، بـەڵام ئـەم ماددەیـە داڕشتنەکەی مافە پلە زانستیەکەش لەم کەسە دەسێنێتەوە، یەعنی کەسێك (20) ساڵ لـە ئـەوروپا یـان لـە هەر شوێنێکی دیکە دەوامی کردووە، پلـەی زانسـتیە پارێزەرایەتیەکـەی بڕیـوە، بـۆ ئێسـتا مـافی نـەبێ بێتـە هەرێمی کوردستان، ئەو مافەی لێ زەوت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو هاژە خان،

بەڕێز هاژە سلیمان مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش دیارە وەکو هاوکارانم بەڕاستی لەگەڵ ئەوە نیم، چونکە ئەوە جۆرێك، یـەعنی ئـەو کەسـە حـەقێکی لێ دەسێنیەوە، کاتێك کە وەکو هاوکارانم باسیان کرد لە موسل، لە بەغدا، لە شوێنێك ئیشی کردووە، ئێستا

بێتە ئێرە ئەوەی بۆ حیساب نەکرێ، بۆیە من پێشنیار دەکەم یان ئیلغا بکرێ یان (لا) کە لا ببرێ، (تحتسب لأغراض هذا القانون مدة ممارسة المحاماة خارج الإقليم)، و منیش لەگەڵ ئەو رایەی هاوکارانم، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە سەر زۆری ئەو مولاحەزاتەی ئەو بەڕێزانە کە دایان، (تحتسب) یاخود (لاتحتسب) لێرە بۆچی وا هاتووە؟، لەبەر مەسەلەی حقوقی تەقاعودیە ئەو موحامیەی کە لە دوای 1993 /1/2 کە نیقابەی پارێزەرانی کوردستان تەشکیل بوو، ئیشتیراکی نیقابە و ئیشتیراکی صندوقی تەقاعودی داوە، راستە دوای (30) ساڵ تەقاعود دەبێ و سوودمەند دەبێ لەو ئیشتراکانەی کە داویەتیەوە، ئەم یاسایانە بۆیە دانرا پارێزەرانەی کە لە نیقابەکانی دەرەوەی کوردستان، بۆ میسال لە نیقابەی عێراق لە بەغدا تەسجیلن، و لەوێ رسوماتی خۆیان داوە، پاش (29) ساڵ لەوێ، بۆ ساڵێك دێتە سلێمانی یان دێتە هەولێر لێرە لە نیقابە خۆی تەسجیل بکا، ئیشتیراکی ساڵێك بدا، عەینی حقوقی بۆ حیساب بکرێ، ئەمە حیسابێکە بۆ مافی تەقاعودی حیسابی لە سەر کراوە، بۆچی؟ ئەم مەعامەلەیە، ئەم پرۆژەیە بەم شێوەیە هاتووە، لەبەر ئەوەی ئەو مەعامەلەیەی (بالمثل) لە نیقابەی عێراق نیە، ئەو پارێزەرەی کە لێرە بیەوێ بچێ لە نیقابەی عێراق خۆی تەسجیل بکات، لەو رۆژەی کە خۆی تەسجیل دەکات حیسابی بۆ دەکەن، ئەو پارێزەرەی کە لەوێشەوە دێتە ئێرە، ئەو پارە تەقاعودیەی کە لەوێ داویەتی ئەو ئیستیحقاقاتانە نەقل ناکرێ بۆ ئێرە، بۆ سەر حیسابی نیقابەی پارێزەرانی کوردستان، کە نەقل نەکرا بۆ سەر حیسابی پارێزەرانی کوردستان، (29) ساڵ لەوێ پارەی داوە، لێرە موحامیەکی کورد (30) ساڵ پارەی داوە، کە لە نیقابەی پارێزەرانی کوردستان ناکرێ وەکو یەك هەردووکیان یەك ماف وەربگرن، لەبەر ئەوەی نەقلی ئیستیحقاقەکان لە نیقابەکانی ترەوە ناکرێ، زۆر راستە، ئێمە پارێزەری کوردمان هەیە لە کەرکووکە، بەڵام موسەجەلە لە سەر نیقابەی پارێزەرانی عێراق، پارێزەرانی عێراق نە فایلەکەی، نە ئیستیحقاقەکەی، نا نێری بۆ نیقابەی کوردستان، لەبەر ئەوەی نیقابەی کوردستان، ئامادە نیە ئەو پارێزەرانە بەشدار بکا لەو حقوق و مافانەی کە لە هەرێمی کوردستاندا هەیە، بەڵام ئەوەی کە باس لە سەر ئەوە کرا، ئەگەر بێتو پارێزەرەکە هەموو ئیستیحقاقی (30) ساڵەکەی بدا، بۆ میسال پارێزەرێك (29) ساڵ لە دەرەوەیە، بۆ یەك ساڵ دێتە هەرێمی کوردستان، ئیستیحقاقاتی ئەم (29) ساڵە ئەگەر بە دەفعەعەیەك بدات بە صندوقی تەقاعودی پارێزەران، لەم (29) ساڵە ئیشتیراکاتی ساڵانەکەی گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە، ئەمە دەکرێ دواتر ئەگەر کرا، نیقابەی پارێزەران بە نیزامێك، بە تەعلیماتێك دەریکا، بڵێ ئەو پارێزەرانە خۆ دەستی نەگیراوە، پارێزەر بێ لێرە خۆی تەسجیل بکا، ئینتیمای خۆی بکا، ئەگەر هاتو ئینتیمای خۆی کرد، و ئیستیعدادی هەبوو هەموو ئیستیحقاقاتەکانی بە دەفعەیەك بدات، ئەوە لەو تەعلیماتەی کە نیقابە هەیەتی، و کراوە، بۆ ئەو

پارێزەرانەی کە لە بەغداوە هاتوونەتەوە بۆ سلێمانی، بۆ هەولێر لە نیقابەی کوردستان خۆیان تەسجیل کردووە، ئیستحقاقاتی ئەو فەترانەی لێ دەسەنن، لەبەر ئەوە ئەم ماددەیە پێویستە وەکو خۆی بمێنێتەوە، چونکە ئەمە تەحدیدکراوە، بەتایبەت بۆ 1993/1/2 بەدواوە، موقتەرەحێك کە کۆمەڵێك برادەر تەئیدیان لە سەر کرد، و ئێمە باسیشمان لە سەر کرد، کە نەقلی ئیستیحقاقات ناکرێ لە نیقابەی عێراقەوە بۆ نیقابەی کوردستان، لەبەر ئەوە ناکرێ ئەو پێشنیارە بخەینە دەنگەوە، ئاخر موقتەرەحەکە بە نەقلی ئیستیحقاقاتە، یەعنی ئێمە ئیلزامی نیقابەی عێراق بکەین، نەقلی ئیستحقاقات بکەین کە پارەکەی داوە بۆ ئێرە، ئەمە ناکرێ، بەڵام ئەگەر خۆی پارێزەرەکە ئیختیاریەن موستەعید بوو هەموو ئیستیحقاقەکە بدات، ئەمە شتێکی ترە،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام تەوزیحەکەی خۆت بدە.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

عادەتە، موقتەرەحەکە بخوێندرێ وەکو خۆی، بەڵام با شەرحی بکەم، ئەم داڕشتنە تازەیە هەدەفی ئەم کێشەیە حەل دەکا، ئەوەی کاك عمر زۆر بە جوانی شەرحی کرد،(يحق للمحامي نقل الأستحقاقات الإنتخابية) ئەساسی ئەم دەقە، رجا دەکەم ئەگەر جارێك بیخوێنن تاکو من تەعلیقەکە بدەم تاکو تێ بگەن من چی دەڵێم، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعيد (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارەکەی کاك عبدالسلام دەیخوێنمەوە (يحق للمحامي المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدية عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ 1993/1/2 إن لم يكن قد قام بنقل هذه الأستحقاقات وفق أحكام هذا القانون)

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

شەرحەکەی کاك عمر شەرحی کرد کە گوایە ئیقتیراحی من مەبنییە لە سەر نەقل، ئەسڵەن (إن لم يكن قد تم بنقل) مەسح بکەی من دەمەوێ، یەکەم: صندوق تەحمیل نەکرێ، تەقاعود بداتە یەکێك کە ئیشتیراکاتی نەداوە، دووەم: (لا تحتسب)کە لە جیاتی ئەوە رێگایەکی بۆ بکا، و کاك عمر زۆر تەئیدی ئەو

مەبدەئەی کرد، وتی پارەکە بدات، یەك شت خەتەری تێدایە، بڵێ ئەمە داعی نیە، با نیزام دەری بکات، بۆ بە یاسا رێگای نەدەینێ، ئەو ئەگەر (إن لم یکن قد تم بنقل) تۆ چوزانی، بەڵکو یاسای (39)ی کرێکارانی کوردستان دەڵێت ئەگەر نەگەیشتە سنی تەقاعود ئەو پارەی داوە بە تەقاعود وەری دەگرێت، لە زۆر سیستەم هەیە، کە نەگەیشتووە ئینهائی ئیتسالت کرد، پارەکەی خۆت وەردەگری، کە وەرگرت گرت نەقل بووی، نەقل نەبووی، ئەو پارە دەدەی، بۆیە من تەسەور دەکەم هەدەفەکە ئەسڵەن وەکو خۆی شەرحی کرد، ئەمە کێشەکە حەل دەکات، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو موقتەرەحەی کە کاك عبدالسلام ناردی، موقتەرەحەکە دوو دێڕی سەرەوەی دەکرێ ئیعتیمادی بکرێتە سەر، کە ئەو دەڵێ (یحق للمحامی المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدیة عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقلیم) دەبێ بڵێ (لحین بعد تأریخ 1993/1/2 إن لم یکن قد قام) (بنقل)ی ناوێ، چونکە موحامیەکە ناتوانێ نەقلی بکا، و نیقابەی پارێزەران نەقلی هیچ ئەرسیدەیەکی ئەوان ناکا، موقتەرەحەکی ترمان لەلایە، کاك عبدالسلام یارمەتیمان بدا، ئێمە موقتەرەحەکەتمان دوو دێری باشە، زۆریش وایە، با ئەو موحامیانەش موستەحقن سوود وەربگرن بەشەرتێك ئیستیحقاقاتی خۆی بدات، ئیختیاریە، خۆی بێ بڵێ من ئیشتیراکی نیقابە و صندوقی تەقاعودی (25) ساڵەکەی بەغدا لەوێش دەدەم، ئەوە ئەهلەن و سەهلەن زۆر چاکە، با سوودمەند بێ لە تەقاعودیەکە، موقتەرەحێکی ترمان هەیە ئەویش لە لای کاك خورشیدەوە هاتووە، بۆتان دەخوێنمەوە، (تحتسب لأغراض هذا القانون مدة ممارسة المحاماة خارج الإقلیم بعد تأریخ تشکیل اللجنة المؤقتة لنقابة محامي کوردستان في 1993/1/2 على أن یقوم بدفع کافة الألتزامات المادیة المترتبة علیە لتلك الفترة) تەحسیل حاسل، ئەم موقتەرەحە، موقتەرەحەکەی کاك عبدالسلام دەگرێتەوە، کە ئیستیحقاقاتی خۆی بدات، موستەفید بێ لێی، ئەگەر کاك عبدالسلام رازیە شەتری ئەخیری، موقتەرەحەکە بە هەردوو شێوەکەی کە بۆمان هاتووە لە سەر زەوئی ئەو بەڕێزانە کە باسیان لە سەر کرد، بەم شێوەیەی خوارەوەی لێ دێ، (یحق للمحامی المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدیة عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقلیم، بعد تأریخ 1993/1/2 وتحتسب خدمە لاغراض هذا القانون) یەعنی سوودمەند دەبێ لە تەقاعودی و ئەو حقوقانەی کە هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموود. رێباز ،

بەڕێز ڕێباز فتاح محمود :

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەموو تەرکیزەکە ئێستا خراوەتە سەر مەوزوعی تەقاعودیەکە، بەلأم کە دەڵێی بۆ مەبەستی ئەم یاسایە، ئەم یاسایە بەشێکی پلە بەندی پارێزەرایەتیە، پارێزەرێك کە سەرەتا دەبێتە ئەندامی سەندیکای پارێزەران، بە پارێزەری راهێنراو دا دەنرێ، دوای چەند ساڵ دەبێتە پارێزەرێکی راوێژکار، ئەگەر وتت بۆ مەبەستی ئەم یاسایە، کەواتە مافە زانستیەکە یەعنی مافە پلە بەندیەکەشی لێ دەسێنیتەوە، دەبێ بڵێی ئەو مەرجە دەبێ تەنها تەحدید بکرێ بۆ مەسەلەی تەقاعودیەکە، نەك مافی پلەبندیەکەی لێ بسێنێ، چونکە ئەو کەسە لە ئەوروپا مومارەسەی کردووە، لە وڵاتێکی تردا مومارەسەی کردووە، لە بەغدا و موسل مومارەسەی کردووە، ئەو حەقە پلەبەندیە دەبێ بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر یاسایەك کە دەردەچێ لە یەکەم ماددەی تا ئاخیر ماددەی، وەحدەیەکی موتەکامیلە، و کە دەوترێ خدمەتەن یاخود (تصرفات) یاخود دەڵێ سوودمەند دەبێ لە ئەغرازی ئەم قانونە بە واتا لە یەکەم ماددە بۆ ئاخیر ماددە، ئەو کەسە سوودمەند دەبێ، و تەحەمولی ئیلتیزاماتی یەکەم ماددە بۆ ئاخیر ماددەشی دەکات، (يحق للمحامى المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدية عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ 1993/1/2 وتحتسب خدمه لأغراض هذا القانون)، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە کێ لەگەڵ دایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ (3)کەس لەگەڵ دا نیە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ پەسەندکرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر، فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی هەشتەمی پرۆژەکە (لا يعمل بأى نص قانونى أو قرار يتعارض مع أحكام هذا القانون) لیژنەی یاسایی پشتگیری ماددەکە دەکا، بەو سیاغەیەی کە داڕێژراوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله،

بەڕێز عبدالله محمد أمین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ڕەئی من و سۆزان خان هەردووکمان یەك ڕەئینە، ئەگەر ئەو پێشکەشی بکا، نووسراوەکە لە لای ئەوە لای ئەوە، با بفەرموێ.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو فەقەرەیە، فەقەرەی یەکەمیان دەڵێ گۆڕانکاری لە بڕگەی چوار لە مادده (49) لە دوای تەواو بوونی هەڵبژاردنی نەقیب و ئەندامانی ئەنجومەنی و سەندیکا و ئەندامە یەدەگەکان، ئەمە لە قەوسێکدا ئیزافە بکرێ، خاڵێکی دیکە ئەمەی بۆ زیاد بکرێ، تەبعەن ئێمە بەڕێزان کێشەیەکمان هەیە، کورسی سەندیکا (11) کورسیە، ئەوەی کە ئەنجومەنی سەندیکایە، دابەشکردنی ئەم (11)کورسیە سەبارەت بە شاری سلێمانی و دهۆك نا عەدالەتیەکی زۆری تێدایە، هەموو زیاتر لە (9) کەس تەمسیلی هەولێر دەکەن، دهۆك و سلێمانی یەکی یەك نەفەریان هەیە، بۆ تەمسیلکردنی ناوچەکەی خۆیان، تکایە بەپێی ئەمە من دەیخەمە بەردەستی لیژنەی قانونی ئەگەر وا نیە، یاخود ئەگەر بەجۆرێکی تر، موناقەشەمان بکەن پێمان بڵێین، ئایا دانانی ئەو ئەنجومەنەی کە باڵایە، بە سەرۆك و نەقیب و ئەندامانی ئەنجومەنی سەندیکا و ئەندامە یەدەگەکان، ئەگەر بەپێی ژمارەی پارێزەرانە غەدر کراوە لە سلێمانی و دهۆك، ئەگەر بە پێوەرێکی تر، هەر بۆمان شەرح بکەن، چونکە ئەگەر ئەمە وا نیە دەبێ تەعدیلی بە سەر دابێ بەڕاستی، بەپێی پارێزەرانی کە لە لقی ئەو پارێزگایە تەسجیلکراون، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان،

فەرموو د. أحمد،

بەڕێز د. أحمد ابراهیم علی (وەرتێ):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەیەکی دیکە کە لە پرۆژەکەدا هاتووە لیژنەی هاوبەش نەیان خوێندەوە، کە ماددەی شەشەمە لە ئەسڵی پرۆژە پێشنیارکراوەکە، کە باس لەوە دەکا (تجتمع الهيئة العامة مرةً واحدة كل أربع سنوات إعتباراً من تأريخ إنتخابات المجلس)،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەنگمان لە سەردا، ئیلغا کرا،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله

بەڕێز عبدالله محمد أمین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکە تەواو نەبوو ئیزافەی دەکەم بۆ تەواو کردنی قسەکە، سەندیکای پارێزەران ساڵانە هەویەکەی نوێ دەکاتەوە دەبێ بچێتە هەولێر، لە پایتەخت، یەعنی یەکێك لە زاخۆ و لە جیاتی ئەوەی بچێتە هەولێر، باشتر وایە بچێ لە پارێزگاکەی خۆی تازەی بکاتەوە، لە رانیە و قەڵادزێ و پێنجوێنەوە دەچێتە هەولێر، لە هەموو سەندیکاکان لە موحاسبین، لە موهەندسین، لە ئەتیبائە، هەمووی لە پارێزگاکەی خۆی دەتوانێ، ئەو سەلاحیەتە هەیە لە پارێزگاکە، پێشنیازی ئێمە ئەوەیە، ئەم سەلاحیاتە بدرێ بە فەرعەکانی پارێزگاکان، بۆ ئەوەی کە بتوانن هەویەکانیان لەوێ نوێ بکەنەوە، واتە لا مەرکەزیەتێکی ئیداری و مالی بدرێ بەو پارێزگایانە، لەبەر ئەوەی کە بتوانن ئیش و کاری ئەو پارێزگایە راپەڕێنن، ئەوە بۆ هەموو سەندیکاکان مادام دروستە و نەتیجەیەکی ئیجابی هەبووە بۆ مەسەلەی پارێزەرانیش شتێکی دروستە و تەسبیت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان،

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری قسەکانی سۆزان خان و کاك عبداللە دەکەم، داواکارم لە سەر زەوئی قسەکانی ئەوان، گۆڕانکاری لە بڕگەی چوار لە ماددەی (49) بکرێ، لە دوای تەواو بوونی هەڵبژاردنی نەقیب و ئەندامانی ئەنجومەنی سەندیکا و ئەندامە یەدەگەکان، ئەمەی بۆ زیاد بکرێ، بنووسرێت کە ئەو (11) کورسیە بەگوێرەی ژمارەی پارێزەران لە پارێزگاکانی هەرێمدا دابەش دەکرێ، لەبەر ئەوەی مەجلیسی نیقابە (11) کورسیە بە نەقیبەوە، بەڵام دهۆك زیاد لە (700) پارێزەری هەیە، یەك کەس تەمسیلی دەکات، کەرکووك زیاد لە (400)ی هەیە، کەس تەمسیلی ناکات لە نیقابەی کوردستان، سلێمانی نزیکەی (1100 تا 1200) موحامی هەیە، یەك نوێنەری هەیە، لەبەر ئەوەی عەدالەت وایە، دووەم: ماددەیەك زیاد بکرێ، بەم شێوەی خوارەوە: ئەو دەسەڵاتانەی لە ماددەی (56) و (58)ی ئەنجومەنی سەندیکا نەهاتووە دەسەڵاتی لقەکانی سەندیکا بێ و لقەکانیش لا مەرکەزیەتی ئیداریان هەبێ نەك مالی، لەبەر ئەوەی بەڕاستی نیقابەی ئەتیبا

و مهندسين و موحاسبين، چی نيقابه هەيە لە لقەكانی خۆياندا سەلاحيەتی لا مەركەزی ئيداريان هەيە، بۆيە ئەم گۆڕانكاريە بە دوو نوسخە دەيدەمە دەستەی سەرۆكايەتی و بەڕێز ليژنەی قانونی، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرمووو ليژنەی ياسايی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئەو موقتەرحەی كە پێشكەشكرا، دوو فەقەرەيە، يەكەميان: رەبتی بەوەيە كەوا ئەندامانی مەجليسی نيقابەی پارێزەران لە (10) كەس پێك هاتوون لەگەڵ رەئيس (3) ئەندامی ئيحتيات، عەلە ئەساس كورسی تەحديد بكرێ بۆ شارەكانی هەولێر و سلێمانی، بەڵام ئەم عەمەليەتە لە ماددەی (49) لە فەقەرە چوار حەل كراوە، بۆچی حەل كراوە؟ گەورەترين دەسەلات لە سەنديكادا هەيئەی عامەيە، هەيئە عامە كۆبوونەوە دەكات، ئێمە دائيمەن باس لە ئينتيخابات و مەسەلەی ديموكراسيەت دەكەين، ئينتيخاباتی هەيئەی عامە، مەجليسی نيقابە هەڵدەبژێرێ، لە ئينتيخابات هەڵدەبژێرێ، لە ئينتيخاباتيش خەڵك ئازادە كێ خۆی تەرشيح دەكا، دواتر دەمێنێتەوە سەر دەنگدان، كێ دەنگ دەهێنێ و كێ دەنگ ناهێنێ؟ ئەمە ياساكە حەلی كردووە، ماددەی (49) دەڵێ (تمارس الهيئة العامة الصلاحيات والاختصاصات التالية)، ماددەی (49) لە فەقەری چوار باس دەكا (إنتخاب النقيب وأعضاء مجلس النقابة الأصليين والأحتياط) ماددەی (51) دەڵێ: (يتألف المجلس من نقيب وعشرة أعضاء أصليين وثلاثة أعضاء إحتياط)، بە واتە هەڵبژاردنی مەجليسی نيقابەی پارێزەران، لە رێگای هەيئەی عامە لە موئتەمەردا هەڵدەبژێردرێ، و بە ئينتيخابات هەڵدەبژێرێ، هەيئەی عامە مەجليسی ئيدارە هەڵدەبژێرێ، كە مەجليسی ئيدارە هەڵبژێردرا، لە ناو خۆياندا مەجليسی ئيدارە رەئيس و نائيب و ئەندامان تەوزيعاتی ئيشەكانی خۆيان دەكەن، ئەمە لە ياساكە حەل كراوە جەنابی سەرۆكی پەرلەمان، دواتر بەنيسبەت ئەوەی لە نيقابەی پارێزەران بشوبهێنرێ بە نيقابەی باقی تری ميهنەكانی ديكە، ئەمە ناگونجێ، چونكە نيقابەی پارێزەران، قانونێكی تايبەتی خۆی هەيە، پێی دەوترێ قانونی مەحامات، تەنيا موحامينە تەقاعوديان هەيە، بەگوێرەی ئەم ياسايە، و فائيلی ئەندامە بەڕێزەكانی پارێزەران لە نيقابەی پارێزەراندا و ئيحتيساب كردنی تەقاعوديان لە نيقابە حيساب دەكرێ، تەسجيل كردنيان ساڵانە جارێكە لەوێ تەسجيل دەكرێ، ئەم فايلانە لەبەر ئەوەی لە ژوورەكانی پارێزەران نيە، لە ژووری سلێمانی و هەولێر و دهۆك و كێ و كێ؟ بۆيە كە دەبێ پارێزەر ساڵانە بۆ تەسجيل كردنەوە خۆی يان لە رێگای ئينابەكردنەوە خەڵك دەنێرن بۆ نيقابەی پارێزەران ئيشتراكەكانيان دەدەن و هەويەكانيان تازە دەكرێتەوە، ئەمەش حەل كردنی بە خۆيەوە ديوە، لەبەر ئەوەی دۆسيەی پارێزەران تەنيا لە نيقابەی پارێزەرانە لە هەولێرە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

دەزانی چۆن كاكە بورهان، ئەگەر ئەو هەيئەتە يان ئەو قيادەی (10)كەسيە، لە هەيئەتەكە هەڵبـژێردرێ، هەموو خەڵك ئازادە، كێ دەنگی هێنا، ئەوە؟ بەڵام ئەگەر تـۆ كۆتـا دادەنێـی، يـان تـەوزيعی دەكـەی لـە سـەر ئەساسی موحافەزات ئەوە شتێكی ترە، ئەگينا خۆ لە هەموو ئينتيخاباتێك لـە موئتەمەراتـە حزبيـەكانيش هـەر وايـە، موئتەمـەرات حزبـی لـە سـەر ئەساسـی موقاتەعـە هەڵنابـژێردرێ، كـێ دەنگـی زۆر هێنـا ئـەو هەڵدەبژێردرێ، لـە سـەر ئـەو ئەساسـە دادەنـرێ، جاری وا هەيـە مەنتيقەيـەك سـێ كەسـی هەيـە، شـارێكی بچووكە، بەقەدەر شارە گەورەكان نيە، جاری وا هەيە لە شارێكی گەورە يەك كەسی هەيە، فەرموو نوقتـەی نيزامەكەت بڵێ؟

بەڕێز برهان رشيد حسن:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەڕێزی باسی ئەوەی كرد كە لە ماددەی (49)دا كە هەيئەی عامە كۆ دەبێتەوە، هـەر لـە تەعديلەكـە دەڵـێ (بالنسبه للماده الخامسه) ئيلغای ئيجتماعی هەيئەی عامەی كرد بە چوار ساڵ جارێك، ئەمە يەكەم، دووەم: ئێمـە داوای لا مەركـەزی ئيـداريمان كـردووە ماليمـان نـەكردووە، ئێمـە نـەفايلی ئەنـدامان دەوێ بێتـە موحافەزەكان، نە تەقاعوديمان دەوێ، با ئەندام بچێ، بـەڵام مـن لـە نيقابـەی موحـامی سلێمانی بـووم، مـن شـتەكە شـتێكی ويـژدانی و ئەخلاقيـە، هـيچ فرێكـی بـە سياسـەتەوە نيـە، مـن ئەنـدامم هـەبووە بـۆ دێـڕ و نيوەێك تەئيدی شەريكات لە سلێمانی هاتووە بۆ هەولێر لە لۆفەكانی دوكان كەوتۆتە خوارەوە، ئێ باشە بـۆ وەكو مەهەندسـين و موحاسـيب لـە شـارەكەی خـۆی دهـۆكی و سـلێمانی تەئيـدی دێـڕو نيـوێكی نـەبێ، بـۆ لامەركەزی ئيداری نەبێ، ئەمە يەكەم، ئەمە شتێكی ويژدانی و ئەخلاقييە، خۆ نە من موحاميم ئێستا نـە كاك عمر، نە كەس، بەڵام من لە تەجروبەی عەمەلی كاك عمـريش ئـەو شـتانە بـاش دەزانـێ، بـۆ تـەوزيعی مەقاعيـدەكانيش لـە نيقابـەی موحـامين، كاكـە ئێمـە باسـی عەدالـەت دەكـەين، عەدالـەت ئەوەيـە سـلێمانی (1200)ی هەيـە، دهـۆك (800) موحـامی هەيـە، باشـە مەعقولـە يـەكێ يـەك نوێنـەری هەيـە، كـەركووك نيەتی، ئەگەر ئێمە بيكەين بە تەوزيعی مەقاعيد لە سەر ئەساسی سێ بازنە دەيكەی، يان لە سەر ئەساسـی هەر كەسێ و بەپێی نيسبەتی موحامی خۆی، من نازانم ئەمە خزمەت بە موحافەزەی مـن و كـاك عمـريش دەكـا؟، سـلێمانی و بـە هـی دهـۆكيش دەكـا؟، عەدالـەتی زيـاتری تێدايـە، ئێمـەش لێـرە هـاتووين ديفـاع لـە عەدالەت بكەين، هيچ بەرژەوەنديەكی تايبەتيمان لەم مەوزوعانەدا نييە، ئێمە كەسمان نيمانە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بەڕاستی ئەمە كێشەیەكی ڕێكخستنە، یەعنی من هیوادارم، چونكە بەڕێزان لێرە هەر نزیكن لە بابەكە و ئێمەش بەپێی یاساكە راستە ئەگەر سیستەمەكە جەمعیە عامە بێت ئینتیخاب بكات تۆ ناتوانی، بەڵام بەپێی خیبرەی بەسیتی كورت، من لە ڕێكخستن جۆرەكانی ڕێكخستن بۆ نیقابات بەڕاستی ئەو بۆ مەبدەئەی لە حزبەكان و ئەو پەیڕەو دەكرێ، ناكرێ، لە دەوڵەتەكانی دەوروبەرمان لە یەك، دوو سەندیكا خودی كوردستانی ئێمەش وا تەجروبەی خۆم كە ئەندامی نیقابەیەك بووم لە نەمسا لە نوێنەری (عمال و مستخدمي الشركة)یەك بووم، دەزانی چۆن حەل كراوە، زۆر ئاسانە، بە یاسا، ئەو ماددەیەی باسی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی مەجلیس دەكات، دەتوانین بیگۆڕین، مەسەلەن پێشنیاری من لقەكان كونگرێسی خۆیان بكەن، و هەیئەی رئاسی خۆیان هەڵبژێرن، هەیئەی رئاسیەكە بێن لەگەڵ عەدەدێكی موماسیلی ئەوان دانیشن بۆ ئەوەی مەجلیسی سكرتاریت هەڵبژێرن، واتە دوو هین هەیە، سكرتاریەتێك هەیە كە ئیش دەكات سێ، چوارەك هەیە خزمەتیان دەكەن، مەجلیس پێكهاتووە لە رەئیسی هەموو نیقابەكان و لە رەیس و نائیب و سكرتێر، تەنها سێ كەس ئەوانەی بەردەوام دەوام دەكەن لە مەركەز، ئەندامەكانی تر نەقیبی موحافەزەكانن و دێن و ئەوە شێوازێكە، ئەگەر هەبێت دەتوانێ زۆر بە هدوئ بیری لێ بكەینەوە، و ئەو عەدالەتە تەتبیق بكەین، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئەمە سیستەمەكە هەمووی دەگۆڕێ، سوئالەكە ئەوەیە، ئایا ئێمە بەبێ نیقابەی موحامین ئەو شتە بكەین، ئیختیساسی نیقابەی موحامین نیە ئەوە؟، دەرفەتێك نەدەین بەوە، چونكە ئەوان كونفراسیان گرتووە، كۆنگرەیان گرتووە و نازانم چییان كردووە، و بە ئیتیفاقی هەموو موحامین ئەوە داڕێژراوە بەڕاستی، یەعنی ئێمە ئەو حەقە بە خۆمان بدەین لە هەموو شتێك تەدەخول بكەین و هەموو شتێك بگۆڕین كە ئیختیساسمان نەبێ، پرسیارەكە ئەوەیە بەڕاستی، خۆ من ئەوەی كاك عبدالسلام باسی دەكا مومكینە هەتا بۆ حزبایەتی ئەوە راست تر بێ، بەڵام دەبێ سیستەمەكە هەمووی بگۆڕێ، هەر موحافەزەیەك قیادەی موحافەزەكەی خۆی هەبێ بەڕاستی مەسەلەن، لە حزبایەتیش ئیحتیمالە ئەوە باشتر بێ، لە ناو نیقابەی سەحەفینیش ئەوە باشتر بێ، بۆ موحامینیش ئەوە باشتر بێ، بەڵام ئایا ئەو سیستەمە بە ئێمە دەگۆڕێ، یان حەقی ئێمەیە ئەو سیستەمە بگۆڕین، كە ئەوان بە كۆنفراس ئەوەیان كردووە، فەرموو ناسك خان،

بەڕێز ناسك توفيق عبدالكريم:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئەو پرۆژەیەی كە سەندیكا خۆیان موناقەشەی زۆریان كردووە لەگەڵ لیژنەی یاساییدا، ئەوە ئێمە وامان كورت كردووە دوو ماددەی ماوە، ئێستا شتێك بێنین كە بەڕاستی من بە قەناعەتی خۆم لە كاتی یاسای یەكێتی مامۆستایان ئەو قسەم كرد، ئەمە زۆر پەیوەندی بە هەڵبژاردنی خۆیانەوە هەیە، كۆنگرەیان هەیە

له مانگی (8) دەیکەن، ئێ بۆ ئەمە بە جێ ناهێڵین بۆ ئەوان، خۆ من تەواو لەگەڵ کاك بورهان دام، چونکە مەعاناتی ئەمە دەزانێت، دەزانێ وەزعەکە چۆنە، بۆ ئەم تەرحە نەقل ناکات بۆ کاتی کۆنگرە، و خۆیان لە کاتی هەڵبژاردن، لە کاتی کۆنگرەی سەندیکا ئەم تەرحە بکەن بۆ ئەوەی نوێنەری ئەم شارانە هەبێ و ئەم گرفتەش حەل بێ، من پێم وا نیە ئەگەر ئێمە بیکەین ئێستا راست دەردەچێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەرچی لەو بەڕێزانە باسیان لە سەر عەدالەت و نا عەدالەت و کورسی وەرگرتن و عەدەدی ئەندامی شارەکان کرد، ئەمە هەمووی راستە لە حزبێکی سیاسی لە ئینتیخاباتی سیاسیدا باس بکرێ، ئەمە میهنەیە ئەم یاسایە، ئەم ئینتیخاباتە خاصە بە فیئەتێك پێیان دەوترێ پارێزەر، میهەنین، ئەمە هی حزب و رێکخستن و حزب و ئەحزاب نیە، راستە دەکرێ کۆتا، ئیتیفاق، تەوافوق، هەر شتێکی لە سەر بکرێ، کاك بورهان زۆر راست دەکات لە سلێمانی منیش پێم باشە، لە کۆی (11) ئەندامەکە شەشی هی سلێمانی بێ بۆ میسال، بەڵام با عەرزتان کەم ئەم مەجلیسی نیقابەیە لە رێگای هەیئەی عامە، هەیئەی عامە یەعنی هەموو ئەو پارێزەرانەی کە لە نیقابەی کوردستان بەشدارن ئیلتیزاماتی سەنەوی خۆیان تازە کردۆتەوە، بۆیان هەیە سێ ساڵ جارێك بێن لە ئینتیخاباتدا یان حازر دەبن خۆیان کاك بورهان تێدا بووە، یاخود نوێنەر لە ژوورەکانیان دەنێرن بۆ ئینتیخابات، لەو ئینتیخاباتە هەموو کەس ئازادە کێ خۆی هەڵدەبژێرێ؟ با (10) کەس خەڵکی سلێمانی بێ، (20) کەسی خەڵکی هەولێر بێ، (10) کەسی خەڵکی دهۆك خۆی تەرشیح بکا و دەنگ بهێنێ، ئەو کاتە لەمانەدا مەجلیسی نیقابە دروست دەبێ، ئەمە حزب نیە، کۆتا بدەین بە تورکمان و بە ئاشوری و بە نازانم بدەین بە کێ، باسی لە سەر بکەین، ئەمە سەندیکایەکی میهەنیە لە رێگای ئینتیخاباتەوە مەجلیسی نیقابە هەڵدەبژێرێ، پێشم خۆشە هەموومان خۆمان هەڵبژێرین کە چوینەوە ئەگەر بووینەوە بە موحامی، کێ دەنگی هێنا دەبێتە ئەندامی مەجلیسی نیقابە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خورشید،

بەڕێز خورشید أحمد سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

جارێ من دەقا و دەق لەگەڵ بۆچوونی جەنابتانم، ئیشەکە پەیوەندی بە نیقابەیە، دەبێت خۆیان لێرە حازر بن، ئەمە یەك، دوو: ئەگەر بگەینە کۆتا لە فەرزەیەك کردمانە کۆتا، سێ ئەندامامان بۆ دهۆك دانا، ئەوەی لە دهۆك دەبێ منداڵ و خێزانی بێتەی ئێرە، کەس نەبێ و بێتە ئێرە، ئەو کات چ لێ دەکەی، چۆن عیلاج دەکەی؟، بەڵێ وایە و زیاتریش، چونکە لە ساڵی 1973 لە یەکێتی قوتابیان هاتووین بکەینە کۆتا

که هاتینه سەر موسل کێ دەچێته بەغدا ببێته ئەندامی سکرتاریەت، کەس نەبوو، کەچی بڕیارماندا بۆ مووسل یەك ئەندامی سکرتاریەت هەبێ، کاتێ ئەوەی دەست نیشانی کەسێك بکەین کەس نەبوو بچێته بەغدا دەوام بکا، ئەو کاتەی کەوتینە گرفت، ئێستاش خەڵك هەیە ئیحتیمالە لە دهۆك کەس نەیەتە ئێرە، کە کۆتا ئەو کاتە موشکیلەیەك دروست دەکەی ئەسڵەن پێویستیت پێ نیە، چونکە ئەسڵی مەسەلەکە دیموکراتیەتە، ئەوانەی پەیوەندیان بەو ئیشەوە هەیە هەموویان حازر دەبن، خۆیان خەڵك هەڵدەبژێرن، ئیتر هەولێر بێ یان سلێمانی بێت، یان هی کەرکووك بێ، ئازادن، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاهەنگ خان،

بەڕێز ئاهەنگ عارف رۆوف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وا دەرکەوت کە ئەو هەمواکراوەی کە ئێستا کرایە، زۆر بڕگەی لەغو بۆوە، ئەو ئیقتیراحەی کە کاك کاردۆ وتی پرۆژەکە رەفز کەینەوە، بەڕێزان وتیان تەسویتی لە سەر کرایە، ناکری؟ باشە من پرسیارێك دەپرسم، ئایا ناکرێ ئەوە تەعلیق بکرێ، هەتا هەندێك بڕگەی بۆ زیاد دەکرێ، لە پەرلەمان؟، ئەو پڕۆژە تەعلیقی بکەین، هەتا هەندێك بڕگەی دەوڵەمەندی بۆ بکەین، باشە بەو دوو فەقەرەیە ئەوە بڕوا، کەواتە ئێمە چمان نەکرد، بۆچی ناکرێ ئێمە تەعلیقی بکەین؟، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێمە بۆ ئەوەی پرس و را بکەین لە نیقابەی موحامین، بۆ یەکشەممەی داهاتوو داواتان لێ دەکەم کۆبوونەوەیەك ساز کەن لە لیژنەی یاسایی، و ئەوەی ئامادە دەبێ، بێ ئامادە بێ، نیقابەی موحامینیش بانگ دەکەین هەندێك راوێژیان لەگەڵ دەکەین، کۆبوونەوەکەمان تەئجیل دەکەین بۆ رۆژی دووشەممە سەعات (11)، تا ئەو کاتە بە خواتان دەسپێرین.

فرست احمد عبدالله	**د.حسن محمد سوره**	**د. ارسلان بایز اسماعیل**
سکرتێری پەرلەمانی	**جێگری سەرۆکی پەرلەمانی**	**سەرۆکی پەرلەمانی**
کوردستان – عێراق	**کوردستان – عێراق**	**کوردستان - عێراق**

گەلی کورد کە لە کۆبوونەوەی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (7) لە (2013/5/15) پەسند کرا، بە مەبەستی خستنە ڕووی لە پەرلەمانی کوردستان بۆ بڕیار دان لەسەر پرۆژە بڕیارەکە.

ئەم پرۆژەیە لە پێنج برگە پێکهاتووە، داوا لە سەرۆکایەتی پەرلەمان ئەکەم ئاراستەی لیژنەکانی پەرلەمان و ئەندامانی پەرلەمانی بکات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز:سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم پرۆژەیە ئاراستەی لیژنەی یاسایی و سەرجەم پەرلەمانتارە بەڕێزەکان ئەکرێ، فەرموو بۆ خاڵی چوارەم لە بەرنامەی کار

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

برگەی چوارەمی بەرنامەی کار

(بەردەوام بوون لەسەر خستنە روو و گفتوگۆ کردنی پیشنیاری یاسای هەموار کردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999

لە کۆبوونەوەکانی پێشوودا چەند ماددەیەك لە یاسای پارێزەرایەتی پەسند کرا، ئێستا پێشنیارێك داوای گفتوگۆ لەگەڵ سەندیکای پارێزەرانی کوردستان پێیان باش بوو کە ماددەیەك ئیزافە بکرێ بۆ قانونەکە، بەم شێوەیە

(لمجلس النقابة اصدار التعليمات اللازمة لشروط انتماء و فتح الدورات لرفع المستوى المهني للمحاميين)، ئێمە وەکو لیژنەی یاسایی پشتگیری لەو پێشنیارەیان ئەکەین، بە تایبەتی پرۆژەکە ئەو ماددەی تێدا نەبوو کە تەعلیمات دەربکەن، داوا ئەکەم لە سەرۆکایەتی پەرلەمان ڕای ئەندامانی پەلەمان وەرگرێ لەسەر ئەو بابەتە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددە نوێیە با هەمووومان گوێمان لێبێ بۆ ئەوەی موناقەشەی بکەین، فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

(لمجلس النقابة اصدار التعليمات اللازمة لشروط انتماء و فتح الدورات لرفع المستوى المهني للمحاميين)

بەڕێز د.ارسلان بایز_سەرۆکی پەرلەمان:

خۆتان وەکو لیژنەی یاسایی لەگەڵ ئەوەن؟

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

ئێمە لەگەڵ ئەو ماددەیەین

بەڕێز د.ارسلان بایز_سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟

(سۆزان شهاب، فەرمان عزالدین، عبداللە محمد امین، خورشید احمد، سالم توما، عمر عبدالعزیز، د.ڕۆژان عبدالقادر، عبدالرحمن حسین، د. عمر حمد امین، کاردۆ محمد، سیوەیل عثمان، صباح بیت اللە، پەیمان عزالدین، عبدالسلام مصطفی، برهان رشید)، فەرموو سۆزان خان

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتیوانی لەم ماددەیە ئەکەم، لەبەر ئەوی ئەمڕۆ بەڕێز نەقیبی سەندیکاش باسی لێوە کرد، باس لەوە ئەکات ئەڵێ دەورات عادەتەن چیە؟ بۆ زیاد کردنی تواناکانە، نە مەرجی هەیە، نە هیچ شتێك، بەڵام ئەوان کێشەی ئەوەیان هەیە ئەگەر شتێك لە ناو قانونەکە نەبێ بڵێین مەحکەمەی تەمیز ڕێگەیان پێنادەن ئەو کارە ئەنجام بدەن، بۆیە داوای ئەم نەصە یاساییەیان کردووە، هەر لەبەر خاتری ئەوەی ڕێگەیان پێ بدرێ دەورات بکەنەوە، پێم وا نیە هیچ کەسێکیش دژی دەورە بێ، چونکە ئەوە تواناکان پەرە پێ ئەدات، و هیچ مەرجێکیش نیە، هەر کەسێك خۆی ئارەزوومەند بێ نەقابە دەورات ئەکاتەوە، هەر کەسێك حەز ئەکات پەرە بە تواناکانی بدات لە ئیختیصاصێك بیەوێ باش بێ، سەرەتای کاریەتی، کاری پارێزەرایەتی، ئەتوانێ بەشدار بێ، بۆیە پشتگیری لەو ماددەیە ئەکەم، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا فەرمان

بەڕێز فرمان عزالدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری لە قسەکانی سۆزان خان ئەکەم، بەراستی ئێمە ساڵانە لە هەرێم نزیکەی 1000 پارێزەر بە بەردەوامی لەو هەموو کۆلیژە یاسایانەی هەیە دەرئەچن، دیارە ئەو بەڕێزانەش کە دەرئەچن زۆربەی زۆریان نەشارەزان لە کاری پارێزەرایەتی، من پارێزەر ئەناسم ناتوانێ سکاڵایەك بنووسێ، جا کردنەوەی ئەو دەورانە بەراستی کارێکی زۆر چاکە بۆ ئەوەی ئەوانیش ببنە پارێزەری پسپۆر، بۆیە بە زەرووری ئەزانم ئەو دەورانە بۆ ئەو پارێزەرانەی کە تازە دەرئەچن، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبداللە

بەڕێز عبداللە محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەئکید لەسەر ئەوە ئەکەمەوە یەکەم قسەکانی پێشووم لەبارەی ئەو فکرەیە کە لە ماددەی دووەم هاتبوو، دووەمیش حاڵەتی قانونیە، و ئەبێ حەلەکە بە جۆرێك بێ کە بازدانێکی قانونی نەبێ، حەلێکی قانونی بێ، و ئەخیرەن پێم وایە کە حەل کردنی ئەو مەوزوعە شوێنی تری هەیە، نەك ئێرە، نەك ئەوەی دەورات بکرێتەوە، ئەبێ لە جامیعەکان لە کۆلیژی قانون ئەو مەسەلەیە حەل بکرێ، وەزارەتی خوێندنی

باڵا و جامیعەکان ئەم مەسەلەیە حەل بکەن، و دوای ئەوە ئەگەر مەسەلە تەنزیمی حاڵەتی مەحامیشە، یان کۆمەڵێك خەڵك هەویەی مەحاماتی پێیە، بەلاّم ئیشی مەحامات ناکات و ئیشی تر ئەکات، ئەکرێ بەجۆرێك سیاغەی ئەو ماددەیە بکەین کە ڕێگەی پێ بدرێ ڕێنمایی دەربکات، یان زەوابت دابنێ بۆ ئەوەی ئەم میهنەیە هەم لە ڕووی ڕاهێنانەوە/ هەم لە ڕووی سنوور دانان بۆ ئیشەکە بە جۆرێك تەنزیم بکات، سەلاحیەتێك بدرێ بە سەندیکا نەك ئەوەی ئێمە شتێك فەرز بکەین بۆ حەل کردنی مەوزعێك کە کێشەکە لە شوێنێکی ترە، لە جامیعەکان ئاستی زانستی لاوازە، بابەتی کاری میهنەی موحامات لە زانکۆکان ناخوێندرێ، ئیهمال ئەکرێ، تەتبیقاتی هاوینە کە لە مەرحەلەی سێ، چوار ئەچێ ئیهمال ئەکرێ، دواتر بیهێنین ئێمە مانگێك یان شەش مانگ یان ساڵێك مەحامی بێنین ئیجباری بکەین کە دەورەیەك بخوێنێ، واتە بە ڕەئی من سەلاحیەتێك بدرێ بە سەندیکا، بەلاّم ئەم سەلاحیەتە بەجۆرێك نەبێ ئیستیغلالی ئەوە بکرێ کە کاتێکی زیاتر لە مەحامی بکۆژێ، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خورشید:

بەڕێز خورشید احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر ئەم دەورانە مەرج نەبێ بۆ وەرگرتن لە سەندیکا، و بێ بەرامبەر بێ و ئیجباری نەبێ، من پشتیوانی لێ ئەکەم، و مەسەلەی دەرکردنی تەعلیمات بۆ وەرگرتن لە سەندیکا هیوادارم مەرجەکان زۆر قورس نەبن، و ڕێگر نەبن لە چوونی قوتابیان بۆ ناو سەندیکا، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك سالم

بەڕێز سالم توما کاکۆ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من مەبدەئیەن پشتگیری لە ناوەڕۆکی ماددەکە ئەکەم، چونکە یەکەمیان بەرز کردنەوەی ئاست و توانای پارێزەرانە، دووەمیش دەرکردنی ڕێنمایی بە مەبەستی کارئاسانی بۆ کاری سەندیکایە، بەلاّم ئەوە ئەبوایە لە پەیڕەوی ناوخۆی سەندیکا هاتبایە، لەوێ زیاتر باش بوو، ئەگەر جێی نەکراوەتەوە لە پەیڕەوی ناوخۆ پێم باشە لێرە جێگەی بکرێتەوە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا عمر.

بەڕێز عمر عبدالعزیز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە نیسەبت ئەو ماددەی بەڕێزان لە لیژنە خوێندیانەوە ئێمە پێمان وایە کە دەرکردنی ڕێکار و تەعلیمات لە لایەن ئەنجومەنی سەندیکایەکەوە کارێکی ئاساییە، هەرچەند لە ئەسڵدا دەرکردنی تەعلیمات باشتر وایە لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە بێ، بەڵام ئەمە وەکو ڕێز لێگرتنێک لەسەندیکا کە زیاتر بابەتێکی ئیختیصاصیە، بابەتەکە ئاسایی ئەکاتەوە، و ئێمەش هەر لەگەڵ بەڕێز سکرتێری سەندیکا ئەم بەیانیە گفتوگۆمان کرد، پێمان باش بوو کە ماددەیەکی وا هەبێ، لەبەر ئەوەی بەعزێك گرفت کە پێشتر ڕەنگە دروست بووبێ بۆیان چارەسەر بووبێ، بۆیە وەکو ڕێزلێنانێك لە ئیختیصاصی خۆیان و بە تایبەتی کە لە پەیڕەوی ناوخۆی خۆیان ئەو بابەتەیان چارەسەر نەکردووە، ئێمە پشتیوانی لەو ماددەیە ئەکەین، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرمووو د.ڕۆژان

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە حاڵەتێك ئەگەر ئەو دەقە نەبێ هیچ ڕێگرێك لەبەردەم سەندیکا، هیچ ڕێگرێك نیە کە خولی ڕاهێنان بۆ پارێزەران بکاتەوە، و مەرجەکانی بەشداری کردن لەو خولە لە ماددەی (4) ی یاسای پارێزەران ئاماژەی پێکرایە، هەروەها لە ماددەی (2) ی یاسای پەیمانگای دادوەری ئاماژەی پێکرایە، ئەگەر ئێستا دەقێك زیاد بکەین بەوە ڕێگا بدەین ڕێنمایی ئەو مەرجانە زیاد بکرێ، ئایا هەمان ئەو مەرجانەیە لە یاسا دووبارە کرایەتەوە؟ چونکە ئێمە لەوە دڵنیاین ناکرێ ڕێنماییەك دەرچێ مەرجێکی تر زیاد بکات، زیاد لەوەی لە یاساکە هەیە، ناکرێ ڕێنمایەکەش پێچەوانەی ئەو مەرجانە بێ کە لە یاساکە دیاری کراوە، ئەو دەستەڵاتە ئەدرێت بە ڕێنمایی مەرجەکان زیاد بکرێ، نازانم مەبەست تێیدا چیە؟ ئەگەر ڕێنماییەکە بۆ ئاسانکاری و جێ بەجێ کردنی یاساکە بێ، ئەوە ئاساییە، بەڵام بۆ دیاری کردنی مەرجەکان،مەرجەکان لە دوو یاسا، یاسای پەیمانگای دادوەری و یاسای پارێزەرایەتی هەمووی دیاری کرایە، بە من ئەو دەقە و مادده پێویست ناکات، تەنیا ئەگەر بۆ ئاسانکاری و جێ بەجێ کردنی یاساکە بێ، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرمووو کاك عبدالرحمن

بەڕێز عبدالرحمن حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی منیش وام پێ باشە ئەو مادده نەبێ، هەر پێویست ناکات، چونکە ئەوە خۆی عیلاجی کردیە پێشی ئێستاش لە یاسای تر، دوای ئەوەش ئەگەر بێین لەسەری ڕێنمایی دەربکات سەندیکا هەر ڕێنماییەك ئەبیتە عەرقەلەو موشکیلە بۆ ئەو فیئەی کە بچێتە ژێر ئەو ڕێنماییە، چونکە ئەبینین ڕێنمایی کە

وەزارەتـەكان دەردەكـەن، چـەند ئاسـتەنگ دروسـت ئەكـەن لەبـەردەم هاووڵاتیـان، ئەمـە سـەندیكایەكە ئـەم ڕێنماییە خۆی داوای كردیە كە دابنێ كە ئـەو دەسـتەڵاتە بۆخـۆی دابـنێ، مـن پـێم وایـە ئاسـتەنگ دروسـت ئەكرێ، دوای ئەوە ئەبێتە موشكیلە، ئەو مەرجانـەی كـە دابنێی، هەركەسێك وەرنـاگیرێ، پـێم وایـە ئـەبێ هەركەس بیەوێ بچێت، داوا بكات، ئەوەی پێی خۆش نیە، نەچێ، ئەو ماددەیە هەر زیادە، چونكە لـە پـێش ئێستا عیلاج كراوە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو دكتۆر عمر.

بەڕێز د. عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

هەر هەنگاوێك بگیرێتە بەر بـۆ بـەرز كردنـەوەی ئاسـتی زانسـتی و پیشـەیی پـارێزەران تـا بتـوانن چـاكتر و باشتر ڕۆڵی خۆیان ببینن، كارێكی باشە، بەس من لە لیژنەی یاسایی ئەپرسم ئایا ئەمـە وەك مـەرج سـەیر نـاكرێ كـە هـەر كەسـێك بەشـداری لـەم دەورەیـە نـەكات و دەرنەچـێ لـەم دەورەیـە ڕێگـەی پـێ نـەدرێ پارێزەرایەتی بكات؟ یان ئەوە بۆ ئەوانە ئەكرێتەوە كە پارێزەرن و بە مەبەستی بەرز كردنـەوەی ئاسـتیان؟ ئەگەر لەسەر ئەوە روون كردنەوەی زیاترمان بدەنێ، ئەگەرنا كردنەوەی دەورە بۆ بـەرز كردنـەوەی ئاسـتی ئەوان بەراستی كارێكی باشە

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك كاردۆ

بەڕێز كاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

سەبارەت بە زیاد كردنی ئەو ماددەیە پێم وایە ئەوە جۆرێك لە قەرەبوو كردنەوەی ئەو ماددەیە كە ڕەتمان كردەوە، كە پێیوستە پـارێزەران بـۆ پیادە كردنـی میهنـەی خۆیـان پـەیمانگای دادوەری یـان نەقابـە ئـەركی ڕاهێنانیان بۆ بكاتەوە بۆ ئەوەی بتوانن مومارەسەیەك بە شێوەیەك بكەن لە ئاستی میهنەكەی خۆیـان بـێ، بەلای منـەوە ئـەو چارەسـەرە، چارەسـەرێكی چاكە، چـونكە نەقابـە دامـەزراوێكی دیمـوكراتی سـەربەخۆیە، هـەموو پـارێزەران ئەنـدامن لێـی، و ئێمـە بـە قـانون ئـەو ئەركـە ئەخەینـە ئەسـتۆی ئـەوان، ئـەتوانێ بـە كردنەوەی خولی ڕاهێنان، یان هاوكاری كردنـی ئـەو پارێزەرانـەی كـە لەسـەرەتا ئەچـنە كـاركردن بـۆ كـاری پارێزەرایەتی، ئەوە ئیلزامیش نیە، ئەڵێ بۆی هەیە، لەبەر ئەوە پێم وایە چارەسەرێكی گونجاوە بـۆ ئـەوەی یاسـاكە بەهایـەكی بمـێنێ كـە ئێمـە هـەمواری ئەكـەین ئـەوەی تێـدابێ، ئەگـەرنا وەكـو لـە كۆبوونـەوەكانی رابردووش باسم كرد، ئەگەر ئەو خاڵەی تێدا نـەبێ هـیچ زەروورەتـی هـەموار كردنـی ئـەو یاسایە نـامێنێ، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سیوەیل خان

بەڕێز سیوەیل عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

به نیسەبت ئەو ماددەیە منیش پێم وایە زیادە، لەبەر ئەوەی ئەگەر نەقابە کە ئەکرێتەوە نەقابە ئیش و کاری چیە؟ ئیش و کاری هەر ئەوە نیە پارەی وەرگری و هەویە دروست بکات، ئیش و کاری ئەوەیە دەورات ئەکاتەوە، چالاکی ئەبێ، هەر شتێك ئەکات، بەلأم لە قانونەکەی وەکو دکتۆرە ڕۆژانیش باسی کرد پێم وایە زیادە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك صباح

بەڕێز صباح بیت الله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پێم وایە زیاد کردنی ئەم ماددەیە هیچ موبەریرێکی نیە، وێڕای ئەو بەلگانەی بەڕێزان هێنایانەوە، هەست ئەکەم ئەسلی قانونەکەموعالەجەی ئەو مەوزوعەی کردووە، جارێ لە ماددەی دوو کە باسی ئەهدافی قانون ئەکات برگەی چوارەمی ئەڵێ (رفع مستوى المحامين المهنى والقانونى والثقافي)، ئەمە یەك، لە ماددەی (46) دا کە باسی تەشکیلاتی نەقابەی موحامین ئەکات ئەڵێ (تعمل النقابە على.......ثالثا: تقديم الخدمات الاقتصادية والاجتماعية والثقافية لاعضائه)، ثانيا: (تحقيق اهداف محددة في هذا القانون وتعمل على رفع مستوى المحامات) ، بە نیسبەت ئەوەش کە باس ئەکرێ مەجلیسی نەقابە هەڵسێ بە دەرکردنی ڕێنمایی پێویست، هەر لە ماددەی (79) دا دووەم ئەڵێ (لمجلس النقابة اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون) مادام ئەسڵی قانونەکە موعالەجەی ئەو مەوزوعەی کردووە، و مادام فەراغێکمان نیە لەوەدا، بەراستی زیاد کردنی ئەو ماددەیە ئەبێ بە زیاد، قانونیش شایستە نیە ماددەیەکی تێدابێ کە هیچ مەعنای ئیزافی نەبەخشێ، و رەنگە ئەوەشی لێ بشارێتەوە کە تەنها مەجلیسی نەقابە بۆی هەیە دەورە بکاتەوە، غەیری تر بۆی نەبێ، دەوارت پەیمانگای دادوەری بۆی هەیە بیکاتەوە، کەسی تر بۆی هەیە بیکاتەوە، هەر بە پێی قانونە ئەسلیەکەش نەقابە ئەتوانێ لەگەڵ موئەسەساتی تر ئەتوانێ هەوڵبدات بۆ بەرز کردنەوەی ئاستی موحامیەکان، کەواتە دانانی ئەو ماددەی هیچ موبەریرێکی قانونی نیە، و هیچ فەراغێك پڕ ناکاتەوە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو پەیمان خان.

بەڕێز پەیمان عبدالکریم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش وێڕای پشتگیری کردنم کە بوونی ئەو ماددەیە بە پێویست نازانم، بە رای منیش کردنەوەی خولەکان کاری وەزارەتە کە خولی ئامادەکاری و ڕاهێنان و بەهێز کردن ساز بکات، چونکە هەر وەزارەت خۆی داڕێژی ستراتیجی پلانی ئەولەویاتی کارەکانی خۆی ئەزانێ، وەزارەت خۆی ئەو کارانە ئەزانێ، لەلایەکی تر، بەڕای من ئەگەر سەندیکا خولەکان بکاتەوە ئیلتیزامێکی تری ماددی ئەخرێتە سەر پارێزەران، لەوانەیە ئەوکات ئەوەش گیروگرفت دروست بکات، کە ئێمە یاساکە دابنێین نەتوانین جارێکی تر هەمواری بکەینەوە، ئەمە وێڕای ئەوەی ئێمە وەکو پەرلەمانی کوردستان سالآنە بڕە پارەیەکی چاك ئامادە ئەکەین بۆ هەموو وەزارەتەکان بۆ تواناسازی و خولی ڕاهێنان و توێژینەوەکان، لە کاتێك ئەو بڕە پارەیە هەیە، کەواتە ئەرکی وەزارەتە کە خۆی بەرپرس بێ لە بەهێز کردن و بەرز کردنەوەی ئاستی پارێزەرانیش کە ئەوانیش شەریحەیەکی ترن لەو کۆمەڵگایە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام

بەڕێز عبدالسلام مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی باس کردن لەو مەوزوعە دوولایەنیە، یەك ئایا پێویستە دەورە بکرێ؟ ئایا ئەرکی سەندیکا نەبێ؟ بێگومان هەموومان ڕێکین لەسەر ئەوە پێویست نیە لەسەر ئەو مەوزوعە باس بکەین، و تەصەور ئەکەم گرێدانی ئەم دەقەی هەیە بەوەی کە گرنگە دەورە هەبێ، بۆیە من باس ئەکەم لە خودی ناوەڕۆکەکەی، هەڤالآن زۆر جوان باسیان کرد لە ماددەی (79)، هیچ دەقێك نیە وەکو دکتۆرە ڕۆژانیش باسی کرد کە ڕێگەیان لێ بگری، بەڵکو ئەرکێکیانە، گرنگ ئەوە ئەگەر ئەم ماددەیە پابەندیەك بۆ لایەنی سێیەم دروست بکات تا ئیعتیراف بە شەهادەکە، یان ئیمتیازێك هەبێ، ئەوکات ئەو دەقە خزمەتی ئەو مەبەستە ناکات، بۆیە بەو شێوەی ئێستا عەرز کراوە تەنیا بڵێین بۆی هەیە ڕێنمایی دەر بکات یان خول دەربێنێ، بەراستی پێویست ناکات، منیش دەنگ ئەخەمە پاڵ دەنگی ئەو خوشك و برایانەی کە ئەڵێن ماددەکە زیادە، سەرەڕای ئەوەش ئەگەر مەبەستەکە وەکو یەکێ لە خوشکەکان یان برایەکان داوای کرد، مەبەست بزانین لە هێنانەوەی، چونکە ئەوە تازەیە نە لە ڕاپۆرتەکە هەبوو، نە لە پرۆژەکە، ئیلحاح لەسەر هەبوونی ماددەیەکی ئاوا ئەبێ مەبەستێکی لە پشت بێ، جگە لەوەی مەبەست لەوە بێ کە گرنگە دەورە ببەسترێ، کە ئەمە داعی نیە ئەو ماددەی بۆ هەبێ، ئەگەر ئەو مەبەستەمان بۆ شەرح نەکەن، بە تەصەوری من ئەو ماددەیە زیادە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان.

بەڕێز برهان رشید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێم خۆشە بەرچاو ڕوونیەك بە ئەندامانی پەرلەمان و جەنابتانیش بدەم، هەندێ حەقائیق هەیە کە ئەوەی لە ناو میهەنکە نەبووبێ، نایزانێ، هەر کەسێك بە چوار ساڵ کە ئەبێ بە موحامی ئینجا فێری عەریزە نووسین و لەوائیح و دفوعات و پێشکەش کردن ئەبێ، مەعقولە بە شەش ساڵ کەسێك دەرەجەی ببێ بە موستەشار؟ بێ ئەوەی دەورە ببینێ، دواتر من لەگەڵ حاکمە کۆنەکان زۆر جار موناقەشەمان کردووە و ڕەخنەیان لەو قانونە گرتووە، وتوویانە کاك برهان ئێمە وەختی خۆی کە موجەڕەد بە موعاون قەزائی یان بە موحەقیق وەرگیراوین، خەڵکی وەکو (مونزیر شاوی) کە وەزیری عەدلی عێراقی بووە، خەڵکی کۆنەکانی عێراق، قانونیەکان، دەورەیان بۆ کردوونەتەوە، موعەدەل ئیمتیحانیان کردووین، فێریان کردووین چۆن جل و بەرگ لەبەر بکەین؟ چۆن قسە لەگەڵ خەڵك بکەین؟ چۆن شت بنووسین، چۆن سەیتەرە بکەین بەسەر دەعوا؟ ئایا مەعقولە .... ئەسلەن قانونی موحامات لە مەنهەجی هیچ کولیەیەکی قانوندا نیە لە هەرێم، مەعقولە تۆ کەسێك یەکسەر بکەیتە موحامی و هیچ دەورەیەکی تەدریبی و تەئهیلی نەدیبێ ، لەبەر ئەوە من داواکارم لە بەڕێزتان ئەو ماددەی بە نەزەری ئیعتیبار وەرگرن، ماددەیەکی زۆر زۆر زەرووره، سەندیکا لە زیادە داوای نەکردووە، بۆیە من پشتگیری ئەو ماددەیە ئەکەم، لەبەر ئەوەی زەرووره، خەڵکی پێش ئەوەی ببێ بە موحامی کە دەرسی موحامات لە مەنهەجی خوێندنی کولیاتی قانون نیە، فێری کاری موحامات بێ، هەتا هەموو مەنهەجەکانی، ئەوانەی واقعین، لە خاریجی ئەوانەش بە نەزەری خوێندوویەتی فێر ببێ، بۆیە وجودی ئەو ماددەیە زەرووره، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

وا دیارە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان دوو بۆچوونی جیاوازیان هەیە، پێش ئەوە بۆچوونەکان قسەی لەسەر بکەین، پرسیان ئایا مەبەست لەو ماددە چیە؟ ئایا ئەوەیە موحامی ئەگەر ئەو ماددە نەبێ و داخیلی ئەو دەورە نەبێ هەویەی نادەنێ؟ ئەڵێین نەخێر، موحامی ئەوانەی کە تەسجیل ئەکرێن و هەویە وەرئەگرن و ئەبنە موحامی ئەوکات ئەو دەورەیان بۆ ئەکرێتەوە، دوو، دەورەکە بێ بەرامبەرە، هیچ پارەیان لێ وەرناگیرێ، و نەقابە خۆی ئەو ئەرکە ئەگرێتە ئەستۆ، بەڕێزێك باسی ئەوەی کرد کە وەزارەت خۆی مەفروزە ئەو کارە بکات، نەقابەی موحامیین نەقابەیەکی میهەنیە، عیلاقەی بە وەزارەتەکان نیە، ئەو قانونەش دەرئەچێ تەنیا بۆ ڕێکخستنی کاروباری پارێزەرەکان لە هەرێمی کوردستان، و پێشنیار کردنی ئەو ماددەیە بەوە هات سەیری پرۆژەکە بکەین هیچ ماددەیەکی تێدا نیە کە بڵێ تەعلیمات دەربکەن، واتە بۆ ئەو مەبەستە تەقیدم کرا، دوو بۆچوون هەیە، یەکیان پشتگیری ماددەکە ئەکات،

دووەمیان قەبولی ناکەن، لەبەر ئەوەی پێشنیارەکە نوێیە، داوا ئەکەم پێشنیاری ئەوەی ماددەکە قەبول بکرێ بخرێتە دەنگدانەوە، ئەگەر دەنگی هێنا، ئەوە تەواو ئەبێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالسلام فەرموو

بەڕێز عبدالسلام مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەکە وەرگیرا، کە پێشنیاری یەکەم گفتوگۆمان لەسەر کرد، ئەوە حیساب ناکرێ شتێکی تازەیە ئینجا ئەو تازەیە بخرێتە دەنگدان، ئەوە ڕۆیشتووە، موناقەشەی ماددەیەك کرا، دوو ڕەئی هەیە، یەك ئەڵێ ماددەکە داعی نیە هەبێ، ئەمە دوورترە لەوەی ئەو دەقەی خوێندراوە، ئەوە کە قبولمان کرد موناقەشەی لەسەر بکەین نە ماددەی یەکەم، بۆیە ئەوە پێشنیاری نوێ نیە، پێشنیاری نوێ ئەوەیە ئەو شتەی کە باسمان کرد، سەعاتێکە موناقەشەی لەسەر ئەکەین ڕەت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالسلام، خۆی دوو ڕەئیە، ئا یان نا؟ لە هەر حاڵەتێك خستمانە دەنگەوە، ئەگەر دەنگی هێنا قبولە، نەیهێنا کەواتە نا قبولە....فەرموو

بەڕێز فرست احمد-سکرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەك پێشنیارە، یان وەرئەگرێ، یان ڕەفز ئەکرێ، دوورتر و نزیك تر نیە

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی بیخوێنەوە

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

(لمجلس النقابة اصدار التعليمات اللازمة لشروط انتماء و فتح الدورات لرفع المستوى المهني للمحامين)

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ (63) کەس لەگەڵ دایە، کێ لەگەڵ دا نیە، (18) کەس لەگەڵ دا نیە، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی (8)لا یعمل بای نص قانونی او قرار یتعارض مع احکام هذا القانون،

لیژنەی یاسایی پشتگیری لە ماددەکە ئەکات، بەڵام صیاغەکە بەو شێوەیە بێت:

لا يعمل باي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله

بەڕێز عبدالله محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیار بوو کۆبوونەوەی پێشوو تەئجیل کرا بۆ ئەمڕۆ، هۆکارەکەی ئەوە بوو ئەو پێشنیازەی خرایە روو لە لایەن چەند بەڕێزێکەوە سەبارەت بە مەسەلەی لا مەرکەزیەتی ئیداری و مالی بۆ پارێزگاکان، بەڵام دوای ئەوەی برادەرانی سەندیکای پارێزەران سەردانی پەرلەمانیان کرد و گفتوگۆ کرا، بابەتەکە چەند شتێکی تریشی بۆ ئیزافە بوو، لەوانە مەسەلەی ئەوەی کە مەحامیەکانی خاریجی ئەقلیم بۆیان هەبێ لە ناو هەرێمی کوردستان موحامات بکەن، یان لە مەسەلەی تەقاعودی و ئەم شتانە موشارەکە بکەن و مەستەفید بن، گفتوگۆکان بە جۆرێکی لێ هاتبن، ئاخیر تەرحی من ئەوە بوو کە ئێمە لایەنی کەمی بۆ ئەوەی بگەینە سازانێك و نوقتەیەك لایەنی کەمی لامەرکەزیەتی کارگێڕی بۆ پارێزگاکان دابین بکرێ، کە سەندیکای پارێزەران لە پارێزگاکان بتوانن تەئیدی موحامی بکەن بۆ هەندێ تەئید و ئەوراق و شتی تر، پارێزەران لە پارێزگاکانەوە نەیەن بۆ پایتەخت، لە پارێزگاکانی خۆیان بۆیان بکرێ، بۆیە لێرەوە پێشنیاز ئەکەم ئەگەر ئەندامانی پەرلەمان پشتگیری بکەن و تەسبیت بکرێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو موقتەرەحە و ئەو پێشنیارەی کە پێشکەش کرا لە لایەن بەڕێز کاك (عبدالله) وە، راستە ئێمە پێمان باشە ڕۆتین کەمبێتەوە، هەمووشمان حەزمان لەوەیە چ پارێزەران و هەموو خاوەن میهنەیەکی کە زەحمەت نەکێشێت و مەشاکیلی ڕێگا و شتی تر، کارەکانی بە ئاسانترین ڕێگە بڕوات بە ڕێوە، بەڵام شتێك هەیە، نەقابەی پارێزەران ئەو تەئیدەی کە ئەیدات بۆ شەریکات، بۆ موسەجیلی شەریکات و یان هەویە تازە کردنەوەی پارێزەران، و یان هەر تەئیدێکی تر کە پارێزەر وەریئەگرێ بە مەبەستی ئەو دائیرانەی کە ئەبنە موشاوری شەریکات یان بۆ زەریبە، یان بۆ تاپۆ، ئەم تەئیدانە لەسەر زەوئی فایلەکانیان ئەدرێ، و ئێستا ئەو فایلانەی پارێزەران هی هەموو شارەکانی کوردستان بە قەزا و ناحیەکانیشەوە لە نەقابەی پارێزەران کە مەقەڕی سەرەکی لە هەولێرە، بۆیە ئێستا لە کاتی خۆی کارێکی ئاسان نیە لەم کاتە ئەو فایلانە تەوزیع بکرێ بەسەر ژوورەکان و بەسەر نەقابەی تری پارێزەران، ئەکرێ ئەمە لە داهاتوو ئیشی بۆ بکرێ، فکرەیەکی باشە، بەڵام بۆ ئێستا کارێکی ئاسان نیە لەو یاسایە جێ بەجێ بکرێ، و ئەو تەئیدانەش کە پارێزەران وەریئەگرن، بۆ میسال هەویە تازە کردنەوە، ساڵی جارێك تازەی ئەکاتەوە، خۆی ئەتوانێ بێت، و بە گوێرەی یاساکە ئەتوانێ ئینابەی یەکێکی تر بکات، بۆ نموونە ئێمە لە ژووری پارێزەران، کاك

برهان کاتێ لێپرسراو بوو، باش ئەزانێ 10 پارێزەر، 20 پارێزەر ئینابەی بۆ پارێزەرێك یان کەسێك ئەکرد ئەهاتە هەولێر و هەویەی بۆ تازە ئەکرایەوە، بەڵام ئەوەی تری کە داوای تەئیدی شەریکات و موسەجیلی شەریکات و ئەمانە ئەوە پێویستی بەوەیە کە نەقابە ئاگادار بێ و ئەو تەئیدانە لەسەر فایلی ئەندامەکانەوە ئەدرێ، بۆچی؟ بۆ ئەوەی بزانن ئەو پارێزەرە موستەبعەدە؟ عوقەبە دراوە، ئایا موسەجەلە؟ ئیشتیراکی نەقابەی خۆی داوە؟ لەبەر ئەوەی پێویست ناکات بە رای ئێمە ئەو ماددەیە لێرە زیاد بکرێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عونی بۆ ئاخیر مادده بۆ ئەوەی موناقەشەی لەسەر بکەین

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی (8): لا یعمل بای نص قانونی او قرار یتعارض مع احکام هذا القانون،

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی (9): علی مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفیذ احکام هذا القانون

لیژنەی یاسایی پشتگیری لە ماددەکە ئەکات وەکو خۆی

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ کەس تێبینی نیە، کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی (10) : ینفذ هذا القانون اعتبارا من تاریخ نشره في الجریدة الرسمیة (وقائع کوردستان)

لیژنەی یاسایی پشتگیری لێ دەکات بەو سیاغەی خوێندرایەوە

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ کەس تێبینی نیە، کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ ئێستا یاساکە، فەرموو

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی هۆکارەکانی دەرچوواندنی یاساکە کە لە پرۆژەکەدا نەهاتبوو بەم شێوەیە:

الاسباب الموجبە:

لاجل اعادة تنظيم مهنة المحامات وشؤون المحامين وفق اسس سليمة ومواكبة التنمية والتطورات الاجتماعية و الاقتصادية التي يشهدها الاقليم وافساح المجال للاجانب من المحامين في الاقليم لممارسة هذه المهنة وفق ضوابط محددة فقد شرع هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عونی سیاغەکەی بخوێنەوە

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الاسباب الموجبە:

لاجل اعادة تنظيم مهنة المحامات وشؤون المحامين وفق اسس سليمة بمواكبة التنمية والتطورات الاجتماعية و الاقتصادية التي يشهدها الاقليم فقد شرع هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە، (عبدالسلام مصطفى، سیویل عثمان، د.احمد علي، د.صباح برزنجي)، کەسی تر هەیە؟ فەرموو کاك عبدالسلام

بەڕێز عبدالسلام مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من نەصێکم هەیە، (بناءاً على ماعرضه مجلس نقابة المعلمين بهدف تسهيل العملية قد تم إقرار هذا القانون) ئەمە راستیەکەیە، دووەم، ئەم نەصە گلەیم هەیە لەسەری، (تنظيم مهنة المحامات)، ئەم هەموار کردنە ناکات، یاسایەك هەیە، تەنزیمی عەمەلی موحامات ئەکات، بۆیە ناکرێ بڵێین (لاجل اعادة تنظيم مهنة المحامات)، قانونکە تەنزیمی ئەکات، دوو (وفق اسس سليمة) نازانم چی تێدا بوو ئەو ماددانەی ئێستا کە ئوسوسی سەلیمی هێنا تێدا، لە غەیری رەفز کردنی فکرەی تەسهیلی عەمەلی موحامات، توخوا لە قەرنی 21 بە کلیك سجلەکە ئەنێرن بۆ نەقابەکان، ببێتە بەهانە، کابرا لە 200 مەتر بهێت بۆ تەوقیعێك، اسس سليمە) ئەمەیە؟ سێیەم، (لمواكبة التنمية والتطورات) جگە لە ئینشا لە هەموار کردنەکە چی تێدا بوو تاکو تەحقیقی ئەم جوملەیە بکات؟ لە غەیری (قيود على عمل الشركات الاجنبيه والمحامين الاجانب)؟ بۆیە بە تەصەوری من ئەو نەصە زۆر جوانە، دەستان خۆش بێ، وەکو دەقێکی لوغەوی زۆر جوانە، بەڵام بەراستی لە دوور و نزیکەوە هیچ عیلاقەتی بەو هەموار کردنە نیە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سیوەیل خان.

بەڕێز سیوەیل عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاك عونی وتی هۆکاری دەرچوواندنی ئەم یاسایەن، بەڵام بۆخۆی یاسایەکە هەیە، ئەبێ بڵێین هۆکاری هەموار کردنەوەی ئەم یاسایە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر ئەحمەد

بەڕێز د.احمد وەرتی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەبەر ئەوەی ئەم پرۆژەیە هەموار کردنە بۆ یاسای ژمارە (17)ی ساڵی 1999، دانانی یاسایەکی تازە نیە، بۆیە ئەم فەقەرەی لێرە هاتووە زیاتر وەرگرتنە لە ئەسباب موجەبەی پێشوو، لە کۆتایی ئەسباب موجەبەی یاساکە، بۆیە من پێشنیار ئەکەم بەو شێوەیە بێ:

بغیه تنظیم اكثر لمهنة المحامين وشؤون المحامين لمراعاة التنمية والتطورات الاجتماعية والاقصادية الجارية في الاقليم والمقتضية الاجازة تغيرات و التعديلات في القانون رقم (17) السنة 1999 ومنها افساح المجال الاجانب و ممارسة مهنة المحامات في الاقليم بشروط محددة فقد شرع هذا القانون)

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر صباح

بەڕێزد. صباح محمد نجیب بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش تەئکید لەسەر قسەکانی کاك عبدالسلام ئەکەم، بەراستی ئەو ئەسبابی موجەبەیە لەگەڵ فەحوای ئەو قانونە و ئەو تەعدیلە ناگونجێ، یەعنی تۆ باسی ئەوە بکەی ئەمەم بۆیە کردووە لەبەر ئەوەی تەنزیمی کاری موحامات بکەم، زووتر کراوە، قانونیش هەبووە، گونجاوتر ئەوەیە بڵێی لەبەر ئەوەی هەندێ کەموکورتی، یان هەندێ خەلەل هەبوو لە قانونی موحاماتی پێشوو و پێویستی بە ئیسلاح هەبووە، و لەسەر ئەساسی داخوازی نەقابەی موحامین هەڵساین بە دەرکردنی ئەمە بۆ ئەوەی تەعدیلی قانونی پێشوو بکرێ، یەعنی خۆی ئەبێ ئەسبابی موجەبەکە فیعلەن تەناسب و گونجانێکی هەبێ لەگەڵ فەحوای ئەو قانونەی کە دەرچووە، بۆیە من ئەو نەصەم پێ باش نیە، هەرچەند لە ڕووی لوغەویەوە کێشەی نەبووە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی دوا سیاغە.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاك عبدالسلام ئەڵێ نەقابەی موعەلیمین پرۆژەیەکیان ناردیە، نەقابەی موعەلیمین پرۆژەی نەناردیە، ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان ئەو پرۆژەیان تەقدیم کردیە بۆ هەموار کردنی ئەم یاسایە، موحامین، نە موعەلیمین، دوو، سیوەیل خان باس لەوە ئەکات کە بڵێین (هذا التعدیل)، لە هیچ پرۆژە قانونەك کە هەموار ئەکرێ باسی تەعدیلی ناکەین، چونکە تەعدیلەکە بە قانونە، واتە قانونەکە (لاجل ذلك شرع هذا القانون، ولیس هذا التعدیل)، دکتۆر ئەحمەد وەرتی پێشنیاری کرد، هەمان مەفهومی ئەو پێشنیارەیە کە لیژنەی یاسایی پێشکەشی کردیە لەسەر ئەسبابی موجەبە، دکتۆر سەباح بەرزنجی باس لەوە ئەکات فەحواکەی ئەسباب موجەبە ئەبێ موتابیق بێ لەگەڵ ماددەکانی قانونەکە، واتە ئێمە دووبارە ئەو ئەسباب موجەبە ئەخوێنینەوە، ئەگەر ئەندامان قەبولیان کرد بخرێتە دەنگەوە

لاجل اعادة تنظيم مهنة المحامات وشؤون المحامين وفق اسس سليمة تواكب التنمية والتطورات الاجتماعية و الاقتصادية التي يشهدها الاقليم فقد شرع هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك کاردۆ

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەرلەمانتاران هەندێ تێبینیان سەبارەت بە ئەسبابەکە دا، جارێ یەك: لیژنەی یاسایی بۆی نیە وەڵام بداتەوە، دوو، سیغەکانی پێشنیار ئەخاتە دەنگدان، نەك ئەوەی ئێمە ئاوامان پێ باشە، جوابی برادەرانی تریش ئەداتەوە ئەڵێ ئەوە... لەکاتێکدا تێبینیەکانیان زۆر ڕەوا بوون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

تەوزیح ئەدەن ئەوان، فەرموو سیوەیل خان

بەڕێز سیوەیل عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من گوتم کاك عونی گوتی هۆکاری دەرچوواندنی ئەم یاسایە ئەمەیە، منیش وتم ئەبێ بڵێین هۆکاری دەرچوواندنی هەموارکردنی ئەم یاسایە، نەمگوتیە بڵێ (لذا شرع هذا القانون) ، وتم هۆکاری هەموار کردنەوەی ئەم یاسایە

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی بە رەچاو کردنی تێبینی پەرلەمانتاران، تکایە دوا سیاغەتان.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هیچ ئەندام پەرلەمانێك سیاغەیەکی موحەدەدی بۆ لیژنەی یاسایی نەنارد بڵێ ئەسباب موجیبە بەو شێوەیە بێت، تەنیا قسەیان کرد

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالسلام سیاغەکەتمان بۆ بێنە ئێرە تکایە، لە شوێنی خۆت قسە مەکە، فەرموو کاك عمر

بەڕێز عمر صدیق هەورامی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو پەرلەمانتاری بەڕێز پێشنیاریان هەبوو، بۆ هەر برگە و ماددەیەکی تر لە ماوەی چوار ساڵ، نزیکی چوار ساڵی رابردوو پێشنیارێك هەبووبێ، پێیوستە ئەو بەڕێزانەی لەوێن نوێنەرایەتی هەر لیژنەیەك ئەکەن، ئیعتیبار قسەکانی ئەو بەڕێزانە بکەن کە ئەکرێ ئەوەی دواتر کە ئەدەنگ ئەدات لەسەر ماددەکە هەموو پەرلەمانە، لەبەر ئەوە تکا ئەکەم پەرلەمانتار کە قسە ئەکات بۆ ئەوەیە سیغەکە باشتر بێت لەگەڵ ڕێزم

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شوان.

بەڕێز شوان عبدالکریم کابان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پرسیارێکم هەیە بە تایبەتیش بۆ بەڕێز جەنابی سکرتێری پەرلەمان، ئەسبابی موجەبە لە یاسا بەشێکی گرنگ نیە، وازیحیشە ماددەکان و بڕگەکانی یاساکە گرنگە، ئەگەر ئەمە لە زمنی هەموار کردنەوەکە نەبێ هیچ کێشەیەك دروست ئەکا؟ سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو جەنابی سکرتێری پەرلەمان

بەڕێز فرست احمد_سکرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەسبابی موجەبە فەلسەفەی قانونەکە دیار ئەکات، ئەهمیەتی خۆی هەیە بەراستی، سوپاس

بەڕێز د.أرسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لەسەر مەنەسە ڕێز لە راو بۆچوونی هەر ئەندام پەرلەمانێکی بەڕێز ئەگرین کە قسە ئەکەن، و هیچ رەئیەکی ئەندامان فەراموش ناکەین، بەلآم کە ئێمە لێرە دانیشتینە ئەو پێشنیارانە ئەگەر بە موحەدەدی بۆمان نەیە، ئێمەش هیچ ئەوەمان نەکردیە، تەنیا تەوزیحی ئەو ئارائانە ئەکەین، جەواب نیە، بڵێین مەحەدەدەن جەوابیان بدەینەوە، تەنیا تەوزیحی ئەو ئەفکارانەیە کە تەرح کرایە

لاجل اعادة تنظيم مهنة المحاماة وشؤون المحامين وفق اسس سليمة تواكب التنمية وتطورات الاجتماعية و الاقتصادية التي يشهدها الاقليم فقد شرع هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

ئەسبابی موجەبە و قانونەکە کێ لەگەڵ دایە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ (3) کەس لەگەڵ دا نیە، بە زۆرینەی دەنگ پەسند کرا، پیرۆزبایی ئەکەین لە سسەرجەم پارێزەرە بەڕێزەکان، و ئومێد ئەکەین ئەمە ببێتە هۆی باشتر کردنی کاری موحامات و باشتر کردنی ئەو پیشەیە بۆ ئەوەی زیاتر خزمەت بە میللەتەکەمان بکەن، فەرموو بۆ ماددەیەکی تری بەرنامەی کار

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

برگەی تری بەرنامەی کار (خستنە روو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای هەموار کردنی سێیەمی یاسای سندوقی خانەنشینی پارێزەران ژمارە (18) ساڵی 1999

جەنابی سەرۆکی پەرلەمان، ئەو پرۆژەیە پێشکەش کرایە لە لایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان، بۆ هەموار کردنی سێیەمی یاسای سندوقی خانەنشینی پارێزەران لە هەرێمی کوردستان ژمارە (18) ی ساڵی 1999، ماددەی یەکەمی پرۆژەکە

تضاف الفقرة الثانية للمادة (5) من القانون وتقرأ كالاتي:

2- في حالة حصول اي عجز في الصندوق تتولى وزارة المالية في الاقليم بسد العجز الحاصل في الصندوق

ئەگەر ڕێمان بدەن، پێمان باشە ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی سەبارەت بە پرۆژەکە بە گشتی بخوێنینەوە، ئەوکات بێینە سەر ماددە، ماددە موناقەشەی بکەین، ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی بە زمانی عەرەبی

الى/رئاسه برلمان كوردستان-العراق

م/تقرير اللجنه القانونيه حول مشروع قانون (التعديل الثالث لقانون المحاماة رقم (18) لسنة 1999

عقدت لجنة الشؤون القانونية عدة اجتماعات كان اخرها بتاريخ 23/گولآن/2713 كوردى ليوم 2013/5/13 ميلادي لدراسة مشروع قانون (التعديل الثالث لقانون صندوق تقاعد المحامين لاقليم كوردستان-العراق المرقم (18) لسنة 1999)، المقدم من قبل العدد القانوني لاعضاء البرلمان والمحال الى لجنتنا